

**ΦΟΡΕΑΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ
ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ**

ΕΤΗΣΙΑ ΕΚΘΕΣΗ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΔΡΑΣΕΩΝ ΤΟΥ ΦΔ ΟΠΥΜ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ 2016

Συντάκτες έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή,
Διαμαντής Αρβανίτης

Επιμέλεια έκδοσης:

Αργύριος Μπόγλης, Συντονιστής Φ.Δ. Ο.Π.Υ.Μ.

Εγκρίθηκε: με την υπ' αριθμ. 1.2/2017 απόφαση του Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης

Άστρος, Ιανουάριος 2017

**Επιχορήγηση κάλυψης λειτουργικών αναγκών του ΦΔΟΠΥΜ για
το έτος 2016 από το Πράσινο Ταμείο**

Η έκθεση αυτή εκδόθηκε στην ελληνική γλώσσα από το Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, ο οποίος ιδρύθηκε με τον Ν. 2742/1999, όπως συμπληρώθηκε με τον Ν. 3044/2002.

Η πλήρης αναφορά της παρούσας εργασίας είναι: Αργύριος Μπόγλης, Δήμος Αναστόπουλος, Άννα Κανελίδου, Αγνή Αναστασιάδη, Κατερίνα Πανταζή, Διαμαντής Αρβανίτης (Συντάκτες έκδοσης). Ετήσια έκθεση αναφοράς υλοποίησης δράσεων του ΦΔ ΟΠΥΜ και αξιολόγηση εφαρμογής των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού, περιόδου 2016.

- Επιτρέπεται η ολική ή μερική αναδημοσίευση κειμένων και χαρτών, μόνο μετά από έγγραφη άδεια του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[Εισαγωγή](#)

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1](#)

Η Περιοχή Αρμοδιότητας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2](#)

Οργανωτική Δομή Φορέα Διαχείρισης

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3](#)

Δράσεις ΕΠΠΕΡΑΑ

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4](#)

Παρακολούθηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5](#)

Ενημέρωση-Ευαισθητοποίηση

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6](#)

Φύλαξη

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7](#)

Παρακολούθηση εφαρμογής των όρων προστασίας

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8](#)

Γραφείο Διοικητικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9](#)

Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών

[ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10](#)

Προβλήματα – Προοπτικές

Εισαγωγή

Η παρούσα έκθεση αποτελεί την ετήσια έκθεση που συντάσσει ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού με σκοπό την αποτύπωση της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου των δράσεων που υλοποιεί, καθώς και την αξιολόγηση των όρων προστασίας της προστατευόμενης περιοχής για το έτος 2016.

Αρχικά, παρατίθενται ορισμένα γενικά στοιχεία της περιοχής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης αλλά και του νομοθετικού πλαισίου που την διέπει.

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οργανωτική δομή του Φορέα (μέλη Δ.Σ., προσωπικό) και γίνεται μια σύντομη αναφορά στις αρμοδιότητες του, τόσο σύμφωνα με το Ν. 2742/1999, όσο και με την Κ.Υ.Α. 33999/2010 και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013).

Εν συνεχεία, γίνεται εκτενής αναφορά στις δράσεις που έχουν υλοποιηθεί σε αυτό το χρονικό πλαίσιο από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης εντός του έτους 2016 και κλείνοντας αναφέρονται συνοπτικά τα διοικητικά προβλήματα του Φορέα.

Κεφάλαιο 1

Η ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΧΗ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού ιδρύθηκε με τους Νόμους 2742/1999 (ΦΕΚ 207Α/7-10-1999) και 3044/2002 (ΦΕΚ 197Α/27-08-2002), με σκοπό τη διοίκηση και διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού. Η συγκρότηση του παρόντος Δ.Σ. του Φορέα Διαχείρισης προκύπτει από τις υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) & 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/ΥΟΔΔ/9.10.2014), όπως ισχύει.

Ο Φορέας διοικείται από 11 μέλές Δ.Σ. που ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Π.Ε.Ν. και αποτελείται από εκπροσώπους υπουργείων, της αυτοδιοίκησης, τοπικών φορέων και περιβαλλοντικών οργανώσεων.

Στην περιοχή του Πάρνωνα υπάρχουν περισσότεροι από 20 τύποι οικοτόπων. Μερικοί από αυτούς είναι μοναδικοί ή ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως είναι οι εκτεταμένες δασικές εκτάσεις με μαύρη πεύκη, τα δάση με δενδρόκεδρο στη Μονή Μαλεβής, οι καστανέωνες στην Καστάνιτσα, η λιμνοθάλασσα Μουστού νότια του Άστρους, η χαράδρα του Δαφνώνα κ.ά.

Οι σημαντικότερες περιοχές στον Πάρνωνα είναι οι α) υγροτοπικές ζώνες και οι εκτάσεις με δενδρόκεδρους (πυκνές συστάδες και θαμνολιβαδικές εκτάσεις) β) εκτάσεις που έχουν χαρακτηριστεί ως σημαντικές για την χλωρίδα, οι οποίες είναι αποκλειστικά θαμνολιβαδικές εκτάσεις και γ) οι κορυφές του όρους Πάρνωνα οι οποίες εκτός από θαμνολιβαδικές εκτάσεις περιλαμβάνουν και χορτολιβαδικές εκτάσεις σε ένα μικρό οροπέδιο.

Ο Υγρότοπος Μουστού περιλαμβάνει τους επιμέρους υγροτόπους που παλαιότερα συνδέονταν μεταξύ τους:

- Λιμνοθάλασσα Μουστού
- Χερονήσι (παλιά κοίτη του Βρασιάτη κοντά στον ομώνυμο λόφο)
- Έλος των Κάτω Βερβένων, βόρεια του Παραλίου Άστρους

Και οι τρεις υγρότοποι έχουν σχηματιστεί από την δράση των ποταμών Τάνου και Βρασιάτη και από υπόγεια νερά (καρστικές πηγές). Οι ποταμοί φέρνουν πολλά φερτά, λόγω των μεγάλων κλίσεων των ανατολικών πλαγιών του Πάρνωνα. Τα φερτά δημιούργησαν δέλτα με τις αποθέσεις τους από τα οποία απέμειναν οι σημερινοί υγρότοποι. Η λιμνοθάλασσα του Μουστού δέχεται γλυκά νερά από πηγή και θαλασσινό νερό από το κανάλι. Στην περιοχή φωλιάζουν ορισμένα προστατευόμενα είδη υδρόβιων και στρουθιόμορφων πουλιών αλλά η περιοχή είναι σημαντική κυρίως για την διαχείριση και τη μετανάστευση. Η περιοχή είναι επίσης σημαντική για την βίδα, ένα είδος προτεραιότητας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που φαίνεται να αποτελεί έναν (πιθανόν απομονωμένο) βιώσιμο πληθυσμό. Επίσης στην περιοχή του Μουστού και στις γύρω ρεματιές εντοπίζεται το τσακάλι, οικολογικά σημαντικότερο είδος το οποίο αρχίζει να εμφανίζει συρρίκνωση σε περιοχές της Ελλάδας και τον ευρωπαϊκό χώρο γενικότερα.

Ο δρυπώδης άρκευθος (*Juniperus drupacea*) είναι ένα ασιατικό είδος με μοναδική περιοχή εξάπλωσης στην Ευρώπη τις βόρειες πλαγιές του Πάρνωνα. Λόγω της μοναδικότητάς του προστατεύεται σε όλες τις περιοχές εξάπλωσής του.

Στις σημαντικές ζώνες περιλαμβάνονται επίσης και εκτάσεις με ορθοπλαγιές και πλαγιές με πολύ μικρή δενδρώδη ή θαμνώδη κάλυψη, όπως είναι αυτές στην χαράδρα της Έλυνας. Οι εκτάσεις αυτές είναι πολύ σημαντικές καθώς περιλαμβάνουν τέσσερα στενά ενδημικά είδη της χλωρίδας, που απαντούν μόνο σ' αυτήν την περιοχή, και πολλά είδη σπάνιων χασμόφυτων και σημαντικά είδη αρπακτικών πουλιών.

Σημαντικό στοιχείο της προστατευόμενης περιοχής είναι η σπάνια και στενά ενδημική χλωρίδα της, η οποία σε συνδυασμό με την ποικιλία των ιδιαίτερων τύπων οικοτόπων και την μεγάλη ζωική ποικιλότητα της περιοχής αποτελούν βιοτικές παραμέτρους σε ένα μοναδικής ομορφιάς αβιοτικό περιβάλλον που πρέπει να διατηρηθεί και να προστατευτεί από τον Φορέα Διαχείρισης.

Περιοχές NATURA 2000

Η προστατευόμενη περιοχή καταλαμβάνει έκταση 1.140.892 στρεμμάτων και περιλαμβάνει πέντε περιοχές που έχουν ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο «NATURA 2000». (ΕΖΔ: Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, ΖΕΠ: Ζώνες Ειδικής Προστασίας Ορνιθοπανίδας):

- ΕΖΔ - Λιμνοθάλασσα Μουστού (κωδικός: GR 2520003)
- ΕΖΔ - Μονή Ελώνης και Χαράδρα Λεωνιδίου (κωδικός: GR 2520005)
- ΕΖΔ - Κορυφές όρους Πάρνωνα και περιοχή Μονής Μαλεβής (κωδικός: GR 2520006)
- ΕΖΔ - Όρη Γιδοβούνι, Χιονοβούνι, Γαϊδουροβούνι, Κορακιά, Καλογεροβούνι, Κουλοχέρα & Περιοχή Μονεμβάσιας (κωδικός: GR 2540001)
- ΖΕΠ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 2540007)

Επιπλέον, εντός της προστατευόμενης περιοχής περιλαμβάνεται και μία Σημαντική Περιοχή για τα Πουλιά (ΣΠΠΕ) της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας.

- ΣΠΠΕ - Όρη Ανατολικής Λακωνίας (κωδικός: GR 123)

Οι περιοχές Natura 2000 που συμπεριλαμβάνονται στα όρια του Φορέα Διαχείρισης καταλαμβάνουν έκταση 596.034 στρέμματα.

Ζωνοποίηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού θεσμοθετήθηκε το φθινόπωρο του έτους 2010 με την έκδοση της Κ.Υ.Α. 33999/6.09.2010 (Φ.Ε.Κ. 353 Α.Α.Π.Π./6.09.2010) και τροποποίηση αυτής (δυνάμει των ΦΕΚ 160/ΑΑΠΘ/16-6-2011 και ΦΕΚ 226/ΑΑΠ/15-4-2013) και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. Σύμφωνα με την Κοινή Υπουργική Απόφαση «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνουρίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Απόλλωνος του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερωνθρών του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού» η προστατευόμενη περιοχή περιλαμβάνει τις εξής ζώνες προστασίας του Ν. 1650/1986:

Α. Περιοχές Απόλυτης προστασίας της Φύσης: εξαιρετικά ευαίσθητα οικοσυστήματα, βιότοποι ή οικοτόποι σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της αυτοφούς χλωρίδας ή της άγριας

πανίδας, εκτάσεις που έχουν αποφασιστική θέση στον κύκλο ζωής σπάνιων ή απειλούμενων με εξαφάνιση ειδών της άγριας πανίδας.

α. Συστάδα Δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής (2.I): πρόκειται για την περιοχή γύρω από τη Μονή Μαλεβής και κυρίως νότια αυτής. Εδώ απαντά ένα από τα πιο αξιόλογα δάση με δενδρόκεδρο, όπου έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το Φ.Ε.Κ. 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί "Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης".

β. Υγρότοπος Μουστού (2.II): φιλοξενεί πολλά σπάνια, απειλούμενα και προστατευόμενα είδη παρυδάτιων και υδροβίων πουλιών. Επιπλέον, είναι ο σημαντικότερος και ο μόνος αξιόλογος μεγέθους υγρότοπος στην ανατολική Πελοπόννησο και ο πρώτος που συναντούν προς το βορρά τα μεταναστευτικά πουλιά που ακολουθούν τις ανατολικές ακτές της Ελλάδας.

Σε αυτές τις περιοχές επιτρέπεται μόνο η επιστημονική έρευνα και καμία ανθρώπινη δραστηριότητα που έχει χαρακτήρα περιστασιακής ή μόνιμης παρέμβασης στο φυσικό περιβάλλον.

Β. Περιοχές προστασίας της Φύσης: πρόκειται για εκτάσεις οικολογικής ή βιολογικής σημασίας, στις οποίες προστατεύεται το φυσικό περιβάλλον από δραστηριότητες και επεμβάσεις που είναι δυνατό να μεταβάλλουν ή να αλλοιώσουν τη φυσική κατάσταση, σύνθεση ή εξέλιξη του. Στην προστατευόμενη περιοχή Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού περιλαμβάνονται οι παρακάτω:

α. Δάση Δενδρόκεδρου Πραστού (3.I): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τον Πραστό πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

β. Δάση Δενδρόκεδρου Αγίου Βασιλείου-Πλατανακίου (3.II): Το κύριο χαρακτηριστικό και των δύο αυτών περιοχών είναι η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

γ. Δάση Δενδρόκεδρου Παλαιοχωρίου (3.III): Χαρακτηριστική η παρουσία του σπάνιου και μοναδικού για την Ευρώπη δρυπώδους άρκευθου, δασικό είδος το οποίο σχηματίζει γύρω από τα χωριά πανέμορφα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας.

δ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Κορυφών Πάρνωννα (3.IV): Πρόκειται για μια μεγάλη, επιμήκη περιοχή με υψόμετρο άνω των 1.500μ., που περιλαμβάνει την κύρια κορυφογραμμή του Πάρνωννα, από τις κορυφές Μαλαβάζο (1.503 μ.) και Μεγάλη Τούρλα (1.935 μ.) στα βόρεια μέχρι την κορυφή Μαδαρή (1.685 μ.) στα νότια. Περιλαμβάνει σπάνια ενδημική χλωρίδα.

ε. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Μαζιάς-Κοντολινάς (3V): Πρόκειται για μόνιμο Καταφύγιο Άγριας Ζωής με σημαντική πανίδα και χλωρίδα, και ένα φαράγγι ιδιαίτερου κάλλους.

στ. Σημαντική περιοχή χλωρίδας Αγίου Ιωάννη-Ορεινής Μελιγούς (3V.I): Περιοχή ιδιαίτερα σημαντική για την χλωρίδα.

ζ. Περιοχή Χαράδρας Δαφνώνα και Μονών Ελώνης και Σίντζας (3.VII): Περιοχή με μεγάλη γεωμορφολογική αξία και ιδιαίτερα σημαντική για τη χλωρίδα της. Εδώ φυτρώνουν μερικά πολύ σπάνια είδη φυτών και είναι έντονη η παρουσία ορισμένων βραχόφιλων ειδών πουλιών και αρπακτικών.

η. Υγρότοπος Μουστού (4.1): Περιμετρικά της Περιοχής Απολύτου Προστασίας εκτίνεται η ζώνη Προστασίας του Υγροτόπου Μουστού, περιοχή ύψιστης σημασίας για την διατήρηση του υγροτόπου.

Επιτρέπονται αρκετές υφιστάμενες δραστηριότητες, οι οποίες δεν έχουν αρνητικές επιδράσεις στην προστατευόμενη περιοχή.

Γ. Περιοχές Προστασίας Ρεμάτων: Επιμήκεις περιοχές προστασίας κατά μήκος των ρεμάτων Δαφνώνα, Βρασιάτη και Τάνου και εκατέρωθεν των όχθων τους πλάτους 50 μέτρων.

Δ. Οι υπόλοιπες εκτάσεις εκτός των περιοχών Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, των Περιοχών Προστασίας της Φύσης, της ζώνης Προστασίας Μουστού και των περιοχών με εγκεκριμένο σχέδιο πόλης: Πρόκειται για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο δεν εμπίπτει στην παραπάνω ζωνοποίηση. Περιλαμβάνει οικισμούς ή χωριά με ιδιαίτερη αξία και ενδιαφέρον, λόγω της ποιότητας των φυσικών και πολιτιστικών τους χαρακτηριστικών και παράλληλα προσφέρουν σημαντικές δυνατότητες για ανάπτυξη δραστηριοτήτων που εναρμονίζονται με την προστασία της φύσης και του τοπίου.

Επιτρέπονται σχεδόν όλες οι δραστηριότητες με ορισμένες ελάχιστες προϋποθέσεις.

Καταφύγια Άγριας Ζωής

Εντός της προστατευόμενης περιοχής εντοπίζονται συνολικά επτά (7) Καταφύγια Άγριας Ζωής.

- **Κουφοβούνι - Τσικούλιο** (Βαμβακούς - Καστάνιτσας) (~8.000στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Άγ. Γεώργιος ή Κάστρο** (Γερακίου) (~5.000 στρ) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 32027/1630 ΦΕΚ 599/Β/19-4-76
- **Μονή Παλαιοπαναγιάς** (Μελιγούς-Κορακοβουνίου-Άστρους) (~7.000 στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 162614/1852 ΦΕΚ520/Β/8-5-1979
- **Υγροβιότοπος Μουστού** (Μελιγούς και Κορακοβουνίου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~5.900στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 563 ΦΕΚ329/Β/12-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φονεμένοι-Κούτσουρα** (Αγ. Πέτρου Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~6.500στρ.) με την απόφαση του Υπ. Γεωργίας υπ' αριθ. 175778/2799 ΦΕΚ566/Β/13-9-1985
- **Κορομηλιάς - Βασκίνας** (Δήμου Νότιας Κυνουρίας) (~12.100στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 630 ΦΕΚ329/Β/13-3-2001 (τροποποίηση και ισχύει)
- **Φαράγγι Μαζιάς** (Καστάνιτσας και Πραστού Δήμου Βόρειας Κυνουρίας) (~16.050στρ.) με την απόφαση του Γενικού Γραμματέα Περιφέρειας Πελοποννήσου υπ' αριθ. 629 ΦΕΚ329/Β/14-3-2001

Η διαχείριση των Καταφυγίων Άγριας Ζωής στα όρια της Προστατευόμενης Περιοχής Πάρνωννα – Μουστού πραγματοποιείται σύμφωνα με όσα ορίζονται από τις Διατάξεις του Δασικού Κώδικα όπως ισχύει.

Σύμφωνα με την τροποποίηση των διατάξεων του άρθρου 57 του Ν.Δ. 86/1969 του Δασικού Κώδικα οι δραστηριότητες και οι απαγορεύσεις στα καταφύγια άγριας ζωής είναι οι εξής:

- Απαγορεύεται το κυνήγι κάθε ζώου και η καταστροφή κάθε είδους ζώνης με φυσική βλάστηση, των φυτοφρακτών, ή αμμοληψία, η αποστράγγιση και αποξήρανση ελωδών εκτάσεων, η ρύπανση των υδατικών πόρων και η ένταξη έκτασης καταφυγίου άγριας ζωής σε πολεοδομικό ή ρυμοτομικό σχεδιασμό.
- Επιτρέπεται η εκτέλεση έργων ή εργασιών και ιδίως αλιευτικά έργα, έργα αναδασμού, τουριστικές και βιομηχανικές εγκαταστάσεις, κατασκηνώσεις, λατομεία μεταλλεία και δρόμοι, αφού προηγουμένως έχει υποβληθεί μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων τύπου Α' και έχει χορηγηθεί έγκριση περιβαλλοντικών όρων.

- Επιτρέπεται η σύλληψη ζώων και η συλλογή φυτών για επιστημονικούς σκοπούς. Η μεταφορά άγριας πανίδας για τον εμπλουτισμό άλλων περιοχών επιτρέπεται και εκτελείται μόνο από τη Δασική Υπηρεσία.
- Καθορίζονται από τη Δασική Υπηρεσία, ειδικά έργα βελτίωσης του βιοτόπου των καταφυγίων άγριας ζωής και έργα ικανοποίησης των οικολογικών τους αναγκών. Επιτρέπεται η τοποθέτηση μπάρας ελέγχου της πρόσβασης σε δασικούς δρόμους που οδηγούν εντός του καταφυγίου, κατά την κρίση του αρμοδίου δασαρχείου. Οι παραβάτες τιμωρούνται με πρόστιμο.

Οριοθέτηση Προστατευόμενης Περιοχής

Η οριοθέτηση της Προστατευόμενης Περιοχής του Πάρνωνα έχει γίνει με τα εξής κριτήρια, τοποθετημένα ιεραρχικά ξεκινώντας από το σημαντικότερο:

- Φυσικό Περιβάλλον (σημαντικοί οικότοποι με βάση την κοινοτική οδηγία 92/43 και το Ευρωπαϊκό οικολογικό δίκτυο "Natura 2000").
- Διοικητικό σύστημα (όρια ΟΤΑ Και Συμβουλίων Περιοχής, περιοχές ευθύνης των Δασαρχείων, ΤΟΕΒ και Συνδέσμων ΟΤΑ).
- Τοπογραφία – Υδρολογικό σύστημα (λεκάνες και υπολεκάνες απορροής).
- Σημαντικά αρχαιολογικά – ιστορικά μνημεία.
- Δίκτυο Τεχνικών Υποδομών (επαρχιακοί δρόμοι, προσβάσεις στην περιοχή, υποδομές διαμονής επισκεπτών).
- Χρήσεις γης (θεσμοθετημένες ζώνες π.χ. λατομικές περιοχές)
- Δίκτυο Κοινωνικών Υποδομών (κέντρα εξυπηρέτησης σε τοπικό επίπεδο)
- Οικονομική λειτουργία της περιοχής (τοπικά οικονομικά κέντρα, δραστηριότητες κ.λ.π.)

Περιγραφή Προστατευόμενης Περιοχής

Τύποι οικοτόπων

Η προστατευόμενη περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τύπων οικοτόπων και βλάστησης με **23 τύπους οικοτόπων Ευρωπαϊκής σημασίας** (Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ «για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας») και **Ελληνικού ενδιαφέροντος** (εκτός Οδηγίας με μεγάλη εθνική σημασία). Περισσότερα στοιχεία έδωσε η μελέτη παρακολούθησης των τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Συνοπτικά αναφέρονται εδώ οι δασικού χαρακτήρα τύποι οικοτόπων που καλύπτουν σημαντικό ποσοστό της έκτασης της προστατευόμενης περιοχής.

Εκτός από τις ψηλές κορυφές του όρους Πάρνωνα που είναι γυμνές από δέντρα και δασική βλάστηση (υψόμετρα μεγαλύτερα των 1500 μ.), τα μικτά δάση αειφύλλων σκληροφύλλων και φυλλοβόλων του μεσο- και υπερ- μεσογειακού ορόφου βλάστησης και τα δάση κωνοφόρων του υπερ- και ορεινού- μεσογειακού ορόφου βλάστησης συγκροτούν εκτεταμένα δάση μεγάλης οικολογικής αξίας. Τα ενδημικά δάση με κέδρους (*Juniperus spp*, τύπος οικοτόπου **9560**), εδώ, στις βόρειες πλαγιές του όρους Πάρνωνα εκπροσωπούνται από τα μοναδικά στην Ελλάδα δάση με *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρο). Τα δάση αυτά, μαζί με τα εκτεταμένα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*, τύπος οικοτόπου **9530**) συνιστούν οικοτόπους προτεραιότητας για προστασία και διαχείριση με βάση την Οδηγία 92/43/ΕΟΚ, προσδίδοντας υψηλή

οικολογική σημασία στην προστατευόμενη περιοχή. Άλλοι αξιόλογοι δασικοί οικοτόποι, τόσο οικολογικά, όσο και από την άποψη της ποσοστιαίας κάλυψης του όρους περιλαμβάνουν:

- τα δάση με την ενδημική για την Ελλάδα κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*, Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **951B**),
- τα δάση καστανιάς (*Castanea sativa*, τύπος οικοτόπου **9260**), με κυριότερο το καστανοδάσος στην Καστάνιτσα
- τα δάση χαλεπίου πεύκης (*Pinus halepensis*, τύπος οικοτόπου **9540**),
- τα θερμόφιλα δρυοδάση με διάφορα είδη δρυών (*Quercus* spp., Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπος οικοτόπου **924A**),
- τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με αριά (*Quercus ilex*, τύπος οικοτόπου **9340**) που καλύπτουν τη δεύτερη μεγαλύτερη έκταση στον Πάρνωνα μετά την κεφαλληνιακή ελάτη,
- οι θαμνώνες και τα δάση αειφύλλων σκληροφύλλων με κυρίαρχο είδος το πουργάρι (*Quercus coccifera*) που αντιστοιχούν στον Ελληνικού ενδιαφέροντος τύπο οικοτόπου **934A**.

Δάση Μαύρης Πεύκης (*Pinus nigra*)

Τα δάση μαύρης πεύκης (*Pinus nigra* subsp. *nigra*), αν και σχετικά κοινά στην Ελλάδα, αποτελούν έναν σχετικά σπάνιο τύπο δασών, με περιορισμένη εξάπλωση στην Ευρώπη. Για τον λόγο αυτό καθώς και για τη μεγάλη γενετική τους ποικιλότητα απολαμβάνουν ιδιαίτερο καθεστώς προστασίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τα δάση μαύρης πεύκης φιλοξενούν πολλά και σημαντικά είδη φυτών και ζώων, παίζουν σπουδαίο ρόλο στην προστασία των ορεινών εδαφών από τη διάβρωση, ενώ έχουν και οικονομική σημασία λόγω της παραγωγικότητάς τους σε ξύλο υψηλής ποιότητας. Τα δάση μαύρης πεύκης συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου προτεραιότητας «(Υπο) Μεσογειακά πευκοδάση με ενδημικά μαυρόπευκα» με κωδικό **9530** του Παραρτήματος Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ. Αποτελεί τύπο οικοτόπου προτεραιότητας με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία.

Η μαύρη πεύκη είναι δέντρο ύψους 20-40 m, με κορμό ευθυτενή και κόμη στην αρχή πυραμιδοειδή, αργότερα ομπρελοειδή. Συνήθως εμφανίζεται σε υψόμετρο από 500 έως 1600 m και πολλαπλασιάζεται με σπόρους. Το είδος αντέχει σε χαμηλές θερμοκρασίες και χαρακτηρίζεται ως λιτοδίαιτο και ξηρανθεκτικό. Είναι δυνατόν να αναπτυχθεί σε ξερά και άγονα εδάφη και επάνω σε διάφορα είδη πετρωμάτων. Προστατεύει και βελτιώνει το έδαφος.

Η Ελλάδα και άλλες Μεσογειακές χώρες υπέφεραν κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού του έτους 2007 από τις καταστροφικές πυρκαγιές οι οποίες προκάλεσαν σημαντικές καταστροφές σε πολλά μεσογειακά οικοσυστήματα, όπως τα δάση μαύρης πεύκης. Συγκεκριμένα στον Πάρνωνα οι πυρκαγιές έκαψαν μεγάλο ποσοστό της έκτασης των δασών αυτών. Τα δάση μαύρης πεύκης είναι προσαρμοσμένα να αναγεννιούνται εύκολα και άφθονα μετά από έρπουσες πυρκαγιές, ενώ δεν αντέχουν σε επικόρυφες πυρκαγιές, μετά τις οποίες δεν αναγεννιούνται. ο μεγαλύτερος κίνδυνος προκύπτει από το συνδυασμό επικόρυφης πυρκαγιάς και έντονης βόσκησης.

Δάση Δενδρόκεδρου (*Juniperus drupacea*)

Στην περιοχή περιμετρικά της Μονής Μαλεβής και σε έκταση 740 στρεμμάτων αυτοφυούς δάσους απαντά, ως κυρίαρχο είδος σε αμιγείς ή μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra* J.F. Arnold subsp. *nigra*) και κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica* Loudon), το είδος *Juniperus drupacea* (δρυπώδης άρκευθος ή δενδρόκεδρος).

Η περιοχή έχει ενταχθεί στο Ευρωπαϊκό Οικολογικό Δίκτυο προστατευόμενων περιοχών Natura 2000 και χαρακτηριστεί ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (2011) με όνομα: Όρος Πάρνωνα και περιοχή Μαλεβής και κωδικό GR2520006.

Πρόκειται για ένα εξαιρετικά ευαίσθητο δασικό οικοσύστημα, το οποίο λόγω της μοναδικότητάς του, με βάση την εθνική νομοθεσία, έχει κηρυχθεί Διατηρητέο Μνημείο της Φύσης (ΦΕΚ 121/Δ/1980). Το είδος *Juniperus drupacea* έχει κηρυχθεί προστατευτέο είδος της αυτοφυούς χλωρίδας της Ελλάδας στην κατηγορία των Σπάνιων και Κινδυνευόντων (ΠΔ 67/1981), ενώ περιλαμβάνεται και στον Κόκκινο Κατάλογο των Απειλούμενων Ειδών της Διεθνούς Ένωσης για την Προστασία της Φύσης (2006).

Η περιοχή είναι σημαντική για τη μεγάλη βοτανική, οικολογική, και συνολική επιστημονική της αξία και έχει χαρακτηριστεί ως περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης (ΚΥΑ 33999/2010). Επίσης, δάση δενδρόκεδρου εμφανίζονται σε μίξη με την ελάτη και με τα αείφυλλα πλατύφυλλα στις περιοχές Πραστού, Κοσμά, Πλατανακίου και Αγ. Βασιλείου.

Δάση Καστανιάς

Η καστανιά (*Castanea sativa*) είναι ένα φυλλοβόλο δέντρο, που μπορεί να ξεπεράσει τα 500 χρόνια ζωής και συχνά αποκτά μεγάλες διαστάσεις (έως 20 μέτρα σε ύψος και πλάτος και διάμετρο κορμού μέχρι ενάμισι μέτρο). Οι καστανιές του Πάρνωνα αναπτύσσονται ακριβώς πάνω από το όριο των μεσογειακών θαμνώνων (800 μέτρα περίπου) μέχρι τα 1300-1400 μέτρα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, οι καστανιές αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου 9260: "Δάση Καστανιάς". Είναι οικοτόπος με εξαιρετική αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και εξαιρετική συνολική αξία. Απαντάται στον κυρίως ορεινό όγκο του Πάρνωνα, με κύριες εκτάσεις να εντοπίζονται στην Καστάνιτσα (4000 στρ.), στον Άγιο Πέτρο (τέσσερις συστάδες με συνολική έκταση περίπου 2500 στρ.) και τον Κοσμά (1500 στρ.).

Οι καστανιές της Καστάνιτσας, του Κοσμά και του Αγίου Πέτρου βρίσκονται στις γεωργικές περιοχές των Κοινοτήτων και διαχειρίζονται ως δενδροκομικές καλλιέργειες, με μόνη εξαίρεση την Κοινότητα Καστάνιτσας που μια συνεχόμενη έκταση 4000 στρεμμάτων έχει αναγνωριστεί σαν ιδιωτικό δάσος της ολότητας των κατοίκων του χωριού με την αρ. 142480/4-12-1937 Διαταγή του Υπουργείου Γεωργίας (αφορά τον μπροστινό καστανώνα και τον λόγγο που εκτείνεται πίσω).

Δάση με κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*)

Στην Ελλάδα απαντούν τρία είδη ελάτης: η κεφαλληνιακή ελάτη (*Abies cephalonica*), η λευκή ελάτη (*Abies alba*), καθώς και το υβριδίο τους, η υβριδογενής ελάτη (*Abies borisii-regis*). Στην περιοχή του Πάρνωνα εμφανίζεται η κεφαλληνιακή ελάτη, η οποία είναι ελληνικό ενδημικό είδος και επομένως ο οικοτόπος του είναι μοναδικός και ιδιαίτερα σημαντικός. Συγκεκριμένα, απαντά στην Κεφαλονιά, την Εύβοια και την ηπειρωτική Ελλάδα από την Πελοπόννησο έως τον Όλυμπο και τον Άθωνα, σε περιοχές με υψόμετρο από 600-1600 m. Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη συγκροτούν τον τύπο οικοτόπου ελληνικού ενδιαφέροντος «Δάση ελληνικής ελάτης (*Abies cephalonica*)» με κωδικό **951B**.

Σε κάθε δέντρο τα άρρενα άνθη είναι συνήθως στα χαμηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν ερυθροκάστανες ταξιανθίες (ιούλιοι), ενώ τα θήλεα άνθη βρίσκονται στα μεσαία και υψηλότερα κλαδιά, όπου σχηματίζουν, όρθιους κώνους. Τα σπέρματα ωριμάζουν στους κώνους τον Σεπτέμβριο και διασπείρονται τον Οκτώβριο. Η κεφαλληνιακή ελάτη παρουσιάζει το φαινόμενο της πληροκαρπίας, δηλ. της παραγωγής μεγάλου αριθμού σπερμάτων που συμβαίνει μόνο κάθε 3-4 έτη.

Τα δάση με κεφαλληνιακή ελάτη, συγκροτούν αμιγείς συστάδες και μικτές συστάδες με μαύρη πεύκη (*Pinus nigra*) εκεί όπου διασπάται η συγκόμωση της μαύρης πεύκης και εισέρχεται σταδιακά η ελάτη, εκτοπίζοντας τη μαύρη πεύκη. Επίσης, απαντάται σε συστάδες αείφυλλων πλατύφυλλων κατ' άτομο, ένδειξη σταδιακής εγκατάστασής της και σε συστάδες σε μίξη με τον δρυπώδη άρκευθο (*Juniperus drupacea*).

Δάση με Πλάτανο (*Platanus orientalis*)

Τα δάση με πλάτανο (*Platanus orientalis*) ή οι πλατανεώνες έχουν ανατολικό - Μεσογειακή εξάπλωση και στην Ευρώπη αποτελούν μια ιδιαιτερότητα των νότιων και δυτικών Βαλκάνιων. Ο πλάτανος σχηματίζει δάση - στοές κατά μήκος των υδάτινων ρεμάτων, σε ποτάμια διαρκούς και περιοδικής ροής και σε ρεματιές, όπου υπάρχει υπόγειο νερό κοντά στο έδαφος. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα πλατανοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό 92C0: "Δάση πλάτανου της Ανατολής (*Platanion orientalis*)".

Η οικολογική αξία των δασών με πλάτανο δεν μπορεί και δεν πρέπει να υποεκτιμηθεί, λόγω των παρεχόμενων λειτουργικών ωφελειών που αφορούν: την παρεμπόδιση της διάβρωσης, τη σταθεροποίηση των οχθών, τη συγκρότηση των νερών και των στερεών υλικών, τη διατήρηση της εδαφικής ποιότητας και τη διατήρηση των τοπικών κλιματικών συνθηκών.

Όσον αφορά την βιοποικιλότητα, η αξία τους έχει να κάνει με την παροχή καταφυγίου και κάλυψης (αποτελούν ενδιαίτημα για πολλά ζώα, αλλά επίσης και για υγρόφιλα φυτικά είδη), με τη θέση τους ως διάδρομος σε ανοιχτά άδενδρα τοπία και με την συμβολή τους στο μωσαϊκό χαρακτήρα του τοπίου.

Τα πλατανοδάση εξαρτώνται τουλάχιστον από την παροδική ροή του νερού και είναι έτσι ευαίσθητα στις υδρολογικές αλλαγές (εκτροπές νερού, κατασκευές στις όχθες των ποταμών, ταμιευτήρες) και στην έντονη ρύπανση των υδάτων.

Δρυοδάση του Πάρνωνα

Η πλατύφυλλη δρυς [*Quercus conferta* (*frainetto*)] καταλαμβάνει μια μεγάλη έκταση η οποία εμπίπτει στα διοικητικά όρια της Κοινότητας Καρυών και εκτείνεται σε μια ζώνη από 950 έως 1250 μ. Η πλατύφυλλη δρυς είναι είδος φυλλοβόλο ύψους έως 35 m. Εμφανίζεται σε όλη την ημιορεινή περιοχή της ηπειρωτικής χώρας από την Πελοπόννησο έως τη Β. Ελλάδα. Στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 92/43/ΕΕ, τα συγκεκριμένα δρυοδάση αναφέρονται ως τύπος οικοτόπου με κωδικό **92B0**: "Δάση οξιάς με πλατύφυλλη δρυ (*Quercus frainetto*)". Τα δρυοδάση του Πάρνωνα αποτελούν οικοτόπο με καλή αντιπροσωπευτικότητα και διατήρηση καθώς και καλή συνολική αξία. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η έκταση 55 στρ. στην Παναγία Σέλα (Κοινότητα Πλατάνου) από σπερμοφυή πλατύφυλλη δρυ. Η έκταση αυτή έχει προταθεί από το Δασαρχείο Κυνουρίας ως Διατηρητέο Μνημείο Φύσης.

Οι πληροφορίες που υπάρχουν για την περιοχή αναφέρουν ότι το μεγαλύτερο τμήμα της έκτασης της Κοινότητας Καρυών όπως και γειτονικών Δημοτικών Διαμερισμάτων, καλύπτονταν από δρυοδάση τα οποία μετά την απελευθέρωση της χώρας από την Τουρκοκρατία (1821) κατεστράφησαν από πυρκαγιές, αλόγιστες υλοτομίες και έντονη βόσκηση με αποτέλεσμα στη θέση τους να εμφανιστούν τα αείφυλλα πλατύφυλλα (πουρνάρι, ρείκι) καθώς και η αφάνα. Το δρυοδάσος που αναφερόμαστε προήλθε από τεχνητή αναδάσωση η οποία έγινε με πρωτοβουλία ενός κατοίκου των Καρυών και η οποία στηρίχθηκε από την ολότητα των κατοίκων και από τις διοικητικές παρεμβάσεις της Δασικής Υπηρεσίας, όπως έκδοση απαγορευτικών διατάξεων για τη βόσκη κ.λπ.

Η πλατύφυλλη δρυς είναι το πολυτιμότερο και σημαντικότερο είδος δρυός της χώρας μας τόσο για την έκταση που καταλαμβάνουν τα δάση της όσο και για το πολύτιμο ξύλο της ως καυσόξυλο και ως τεχνικό (για υποδομές) και επιπλοποιίας.

Η χλωρίδα του Πάρνωνα

Με την πρώτη ματιά ο Πάρνωνας, με τις «γυμνές» κορυφές του να δεσπόζουν στο τοπίο, φαντάζει «άγονος» και «φτωχός». Στην πραγματικότητα όμως, η περιοχή κρύβει έναν ανεκτίμητο χλωριδικό πλούτο. Η γεωλογική ιστορία της, οι ιδιόμορφες κλιματικές συνθήκες και ο έντονος διαμελισμός της σε πολλές κορυφές, χαράδρες, ορθοπλαγιές, χείμαρρους κλπ., έχουν δημιουργήσει μία εντυπωσιακή ποικιλία οικολογικών συνθηκών, ιδανικών για την ανάπτυξη πολλών και διαφορετικών φυτών.

Στον Πάρνωνα δεν έχει γίνει ακόμα πλήρης και συστηματική καταγραφή των φυτών του. Μέχρι στιγμής, από τα στοιχεία που έχουν συγκεντρωθεί στα Πανεπιστήμια της Πάτρας και της Κοπεγχάγης, έχει σχηματιστεί ένας κατάλογος με περισσότερα από 900-1.000 είδη και υποείδη φυτών. Περισσότερα στοιχεία έδωσε η μελέτη παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας που πραγματοποιήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ).

Αρχικά, 29 είδη και υποείδη επιλέχθηκαν για επιτόπια αξιολόγηση, τα οποία στη συνέχεια επεκτάθηκαν σε 31. Για τα 30 από τα 31 είδη υπάρχουν δεδομένα εποπτείας. Για ένα είδος (*Polygala crista-galli*) δεν υπάρχουν, καθώς δεν εντοπίστηκαν πληθυσμοί του, παρά τις επανειλημμένες προσπάθειες μας. Μεταξύ των αξιόλογων ευρημάτων της έρευνας, ανακαλύφθηκε για πρώτη φορά στη νότια Πελοπόννησο το *Gymnospermium peloponnesiacum* (Berberidaceae) και εντοπίστηκε το στενότοπο ενδημικό *Clinopodium taygeteum* (Lamiaceae), του οποίου παλαιότερες αναφορές από τον Πάρνωνα ήταν ασαφείς και αμφισβητούμενες. Πολλά τοπικά ενδημικά φυτά του όρους έχουν εξαιρετικά περιορισμένη εμφάνιση και εντοπισμένους πληθυσμούς (*Astragalus agraniotii*, *Asperula malevonensis*, *Centaurea athoa* subsp. *parnonia*, *Centaurea leonidia*, *Nepeta orphanidea*, *Viola parnonia*). Για τα είδη αυτά, ο Φορέας διατηρεί την πλήρη ευθύνη εποπτείας και προστασίας των πληθυσμών τους καθώς δεν υπάρχουν εμφανίσεις τους εκτός της ευρύτερης περιοχής του Πάρνωνα. Αποτελεί παράδοξο το γεγονός ότι κανένα από τα παραπάνω φυτά δεν περιλαμβάνεται στους καταλόγους ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος.

Για ένα σπάνιο είδος αγρωστώδους (*Trisetum laconicum*) που περιγράφηκε από τον Πάρνωνα αλλά δεν υπήρχαν δεδομένα πεδίου μετά το 1850 εντοπίστηκαν τόσο ο *locus classicus* που διατηρεί μέχρι σήμερα πληθυσμό του φυτού όσο και 6 ακόμα, νέοι πληθυσμοί. Πέραν των τοπικών ειδών και των ειδών που συμπεριλήφθηκαν στον κατάλογο εποπτείας, ένας σημαντικός αριθμός ελληνικών ενδημικών ή σπάνιων φυτών ανακαλύφθηκαν στον Πάρνωνα κατά τη διάρκεια του προγράμματος εποπτείας (*Acer hyrcanum* subsp. *reginae-amaliae*, *Colchicum peloponnesiacum*, *Bellevialia hyacinthoides*, *Cephalaria flava* subsp. *setulifera*, *Conium divaricatum*, *Astragalus thracicus* subsp. *cylleneus*, *Paeonia mascula* subsp. *hellenica*, *Lilium candidum* κ.ά)

Στον υγροβιότοπο του Μουστού, ο οποίος κατέχει σημαντική οικολογική αξία αλλά δεν χαρακτηριζόταν από την εμφάνιση σπανίων φυτικών ειδών, βρέθηκαν για πρώτη φορά 2 ενδημικά, και 2 ενδιαφέροντα είδη (*Bupleurum euboicum*, *Pulicaria sicula*) προσαρμοσμένα σε αλατούχα εδάφη. Αν και τα είδη αυτά έχουν ευρύτερη εξάπλωση, οι πληθυσμοί του Μουστού είναι μικροί και έχουν ανάγκη εποπτείας.

Τα ενδημικά φυτά της Ελλάδας που φιλοξενούνται στην περιοχή, σύμφωνα με νεότερα δεδομένα, υπερβαίνουν τα 125. Πολλά από αυτά περιορίζονται στα γεωγραφικά όρια της Πελοποννήσου (ενδημικά της Πελοποννήσου). Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί 7 αποκλειστικά ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, δηλαδή είδη που δεν υπάρχουν σε άλλη περιοχή του πλανήτη. Εκτός αυτών, 5 είδη της χλωρίδας του όρους περιορίζονται στον Πάρνωνα και στα μικρότερα όρη στα νοτιοανατολικά του.

Στα μεγάλα υψόμετρα του όρους Πάρνωνα έχουν καταγραφεί τουλάχιστον 223 είδη φυτών, εκ των οποίων το 20% αποτελούν τα **ενδημικά της Ελλάδας** και το 13% τα **ενδημικά της Βαλκανικής**.

Στην κορυφή Μεγάλη Τούρλα ευρίσκονται τα περισσότερα από τα **ελληνικά ενδημικά του Πάρνωνα** και στην ίδια κορυφή τα 4 από τα 7 τοπικά ενδημικά του όρους.

Ως **ενδημικά** χαρακτηρίζονται τα φυτά που αναπτύσσονται σε μια ορισμένη περιοχή που έχει περιορισμένη γεωγραφική εξάπλωση.

Μεγάλος είναι επίσης ο αριθμός των σπάνιων και απειλούμενων φυτικών ειδών του Πάρνωνα. Αρκετά από αυτά προστατεύονται, τουλάχιστον σε θεσμικό επίπεδο, από διεθνείς συμβάσεις, κοινοτικές οδηγίες και το εθνικό δίκαιο. Συνολικά 74 taxa της περιοχής περιλαμβάνονται στο Π.Δ. 67/1981, οπότε θεωρούνται προστατευόμενα είδη.

Φυσικοί σχηματισμοί - τοπίο

Η περιοχή του Πάρνωνα συνδυάζει υψηλής αισθητικής αξίας φυσικά τοπία με αξιόλογα ανθρωπογενή τοπία, όπως οι παραδοσιακοί οικισμοί, οι χώροι των μοναστηριών, το παραδοσιακό αγροτικό τοπίο. Συνολικά, η περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή τοπιακή αξία η οποία επιβάλλει να προστατευθούν/ διατηρηθούν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της από ενδεχόμενες αλλοιώσεις ή καταστροφές.

Στο ενδοδασικό περιβάλλον συναντάται ο χαρακτηριστικός τύπος του στεγασμένου τοπίου που δημιουργείται κάτω από την κομοστέγη του δάσους. Η πυκνότητα της βλάστησης και το περιορισμένο βάθος οπτικής διείσδυσης δίνουν την αίσθηση της απόλυτης επαφής με το φυσικό πλούτο. Στις ξέφωτες θέσεις η απεριόριστη θέα και η κυριαρχία του ορίζοντα μας παραπέμπει στο πανοραμικό τοπίο.

Το πανοραμικό τοπίο που εμφανίζεται σε όλα τα σημεία του χώρου είναι έντονο. Εκεί η θέα είναι ανεπηρέαστη από φυσικά εμπόδια ή υπάρχει μερικώς περιορισμός και επιτρέπεται η επέκταση του βλέμματος σε μεγάλες αποστάσεις και εκτεταμένο πλάτος. Η ποικιλία των λεπτομερειών της βλάστησης, τα μονοπάτια, ο καταγάλανος ουρανός, συνθέτουν το πολύμορφο αυτό τοπίο όπου ο παρατηρητής ανάλογα με την εποχή, το φωτισμό και τη διάθεση δίνει διαφορετική αξία κάθε φορά στα ξεχωριστά στοιχεία που τον περιβάλλουν.

Πανίδα

Η βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής δεν είναι πλήρως γνωστή. Έχουν πραγματοποιηθεί λίγες ερευνητικές εργασίες και ακόμα λιγότερες μελέτες και για συγκεκριμένες μόνο ζωικές ομάδες στη μεγάλη αυτή περιοχή, οπότε και η γνώση μας για την πανιδική σύσταση της περιοχής μόνο ολοκληρωμένη δεν χαρακτηρίζεται. Περισσότερα στοιχεία έδωσαν οι εννιά (9) μελέτες παρακολούθησης των ειδών και τύπων οικοτόπων που πραγματοποιήθηκαν στην προστατευόμενη περιοχή στο πλαίσιο της Πράξης: *Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού* του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Περιβάλλον & Αειφόρος Ανάπτυξη» που συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ). Τα μέχρι στιγμής δεδομένα –βιβλιογραφικά, παρατηρήσεις ερευνητών και του προσωπικού του ΦΔ, εργασία πεδίου αναδόχων υποέργων παρακολούθησης- για την περιοχή παρουσιάζονται ακολούθως:

Θηλαστικά

Στην προστατευόμενη περιοχή εξαπλώνονται 27 είδη θηλαστικών (εκτός των χειροπτέρων), που ανήκουν στις ακόλουθες οικογένειες: Ακανθοχοιρόμορφα (σκαντζόχοιροι), Μυγαλόμορφα (μυγαλές,

ασπάλακες), Λαγόμορφα (λαγοί, αγριοκούνελα), Τρωκτικά (ποντικοί, αρουραίοι, τυφλοπόντικες), Σαρκογάγα (τσακάλια, αλεπούδες, κουνάβια, ασβοί, νυφίτσες, κ.ά.) και Αρτιοδάκτυλα (αγριογούρουνα, ζαρκάδια, κ.ά.). Σημαντικότερο είδος η βίδρα (*Lutra lutra*), είδος προτεραιότητας για την ΕΕ, με έναν μικρό πληθυσμό να οριοθετείται στον υγρότοπο του Μουστού. Το τσακάλι (*Canis aureus*), αν και δεν είναι είδος προτεραιότητας, είναι είδος με μεγάλη οικολογική σημασία καθώς είναι ο μεγαλύτερος χερσαίος θηρευτής που επιβιώνει στην Πελοπόννησο και ως παμφάγο και πτωματοφάγο είδος συντελεί στον «καθαρισμό» των βιοτόπων που διαβιεί. Η αγριόγατα (*Felis silvestris*) θεωρείται εξαφανισμένη από την Πελοπόννησο αλλά υπάρχουν ενδείξεις ότι επιβιώνει σε ορισμένες απομονωμένες περιοχές. Από τα είδη των χειροπτέρων, εξαπλώνονται στην περιοχή 22 είδη, με τα 10 από αυτά να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ. Η οικολογική σημασία όλων των ειδών νυχτερίδων είναι τεράστια, καθώς αποτελούν βασικό ρυθμιστή των πληθυσμών εντόμων, επιβλαβών και μη.

Πουλιά

Η προστατευόμενη περιοχή παρουσιάζει αξιόλογο орνιθολογικό ενδιαφέρον που μεταφράζεται σε τουλάχιστον 249 είδη με παρουσία μόνιμη ή εποχική, ενώ κάποια είδη είναι περαστικά κατά τη διάρκεια της μετανάστευσης ή περνούν τυχαία από την περιοχή. Τα 80 από τα είδη αυτά αναφέρονται στο Παράρτημα Ι της Οδηγίας 97/409, χρίζονται ιδιαίτερης προστασίας. Στον ευρύτερο χώρο του Πάρωνα εμφανίζεται μια μεγάλη ποικιλία πουλιών κυρίως στρουθιόμορφων, για δε τον υγρότοπο του Μουστού -χρησιμεύοντας ως σημαντικός σταθμός διατροφής και υποστήριξης των μεταναστευόντων πληθυσμών- καταγράφεται πλήθος υδρόβιων και παρυδάτιων ειδών, με σημαντικά τα είδη ερωδιών, πουλάδων, αφρόπαπιων, κ.ά. Οι περισσότεροι βραχώδεις και απομονωμένες περιοχές φιλοξενούν είδη αετών, γερακιών και κουκουβαγιών, όπως ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*) ο σπιζαετός (*Hieraaetus fasciatus*), ο πετρίτης (*Falco peregrinus*), ο μπούφος (*Bubo bubo*), κ.ά.

Ερπετά-αμφίβια

Στην προστατευόμενη περιοχή απαντούν 33 διαφορετικά είδη ερπετών. Από τις χελώνες υπάρχουν 6 είδη (2 θαλάσσιες, 2 χερσαίες και 2 των γλυκών νερών) με όλα τα είδη να είναι είδη προτεραιότητας για την ΕΕ, και την χελώνα καρέτα (*Caretta caretta*) να είναι το περισσότερο γνωστό είδος. Τα 14 είδη σαυρών που καταγράφονται στην περιοχή περιλαμβάνουν σαύρες ενδημικές της Πελοποννήσου όπως η μοραϊτόσαυρα (*Algyroides moreoticus*), η γραικόσαυρα (*Hellenolacerta graeca*), η πελοποννησιακή γουστέρα (*Podarcis peloponnesiacus*) και ο οφιομόρος (*Ophiomorus punctatissimus*). Από τα 13 είδη φιδιών που έχουν αναφερθεί για την περιοχή τα 2 είδη είναι προτεραιότητας για την ΕΕ και συγκεκριμένα ο τετράγραμμος (*Elaphe quatuorlineta*) και το σπιτόφιδο (*Zamenis situlus*).

Σε ότι αφορά στα αμφίβια στην περιοχή απαντούν 8 είδη, εκ των οποίων 2 είδη φρύνων και 4 είδη βατράχων, με τα είδη βατράχων να αποτελούν σε ένα βαθμό δείκτες της ποιότητας των εσωτερικών υδάτων της περιοχής.

Ψάρια

Σε ότι αφορά στην ιχθυοπανίδα, στη λιμνοθάλασσα του Μουστού και τις γειτονικές λίμνες απαντούν 11 είδη ψαριών, με το είδος Ζαχαριάς Αλμυρής (*Aphanius almiriensis/fasciatus*) να είναι είδος προτεραιότητας για την ΕΕ και ενδημικό είδος του υγροτόπου. Στα ποτάμια που καταλήγουν στον υγρότοπο ή βρίσκονται στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής αναφέρονται 2 είδη ψαριών.

Ασπόνδυλα

Τα ασπόνδυλα είναι η πολυπληθέστερη πανιδική ομάδα και η λιγότερο μελετημένη στην προστατευόμενη περιοχή, κυρίως εξαιτίας του τεράστιου εύρους των αντιπροσώπων της. Στο πλαίσιο των προγραμμάτων παρακολούθησης του Φορέα Διαχείρισης, η μελέτη των ασπονδύλων της περιοχής περιορίζεται στα υδρόβια ασπόνδυλα, τα χερσαία γαστερόποδα, τα ορθόπτερα, τα ισόποδα, τα αραχνίδια και τα εδαφόβια κολεόπτερα. Τα μέχρι στιγμής δεδομένα καταγράφουν 31 είδη υδρόβιων ασπονδύλων που περιλαμβάνουν ενδημικά είδη και δύο ενδημικά γένη υδρόβιων γαστερόποδων. Για τα χερσαία γαστερόποδα αναφέρονται τουλάχιστον 12 είδη ενδημικά του Πάρνωνα και 5 είδη της ΝΑ Πελοποννήσου. Τα υδρόβια έντομα έχουν τουλάχιστον 6 αντιπροσώπους ενδημικούς του Πάρνωνα, ενώ τα μυριάποδα και αραχνίδια - σύμφωνα με τη βιβλιογραφία - πιθανόν να αντιπροσωπεύονται από τουλάχιστον 10 είδη ενδημικά της Ελλάδας, της Πελοποννήσου ή περιοχών αυτής. Τέλος, για τα εδαφικά κολεόπτερα η εξάπλωση τουλάχιστον 14 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα και ενός είδους προτεραιότητας για την ΕΕ, και για ισόποδα 2 ειδών ενδημικών της Πελοποννήσου και ενός είδους ενδημικού του Πάρνωνα θεωρείται δεδομένη.

Αξιολόγηση του Ανθρωπογενούς Περιβάλλοντος

Οι βιοτικές και αβιοτικές παράμετροι που συνθέτουν ένα προστατευτέο ενδιαίτημα δύνανται να επηρεαστούν από ανθρωπογενείς παράγοντες. Ο τρόπος άσκησης, η ένταση και ο τύπος των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων αποτελούν παράγοντες επίδρασης επί των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος.

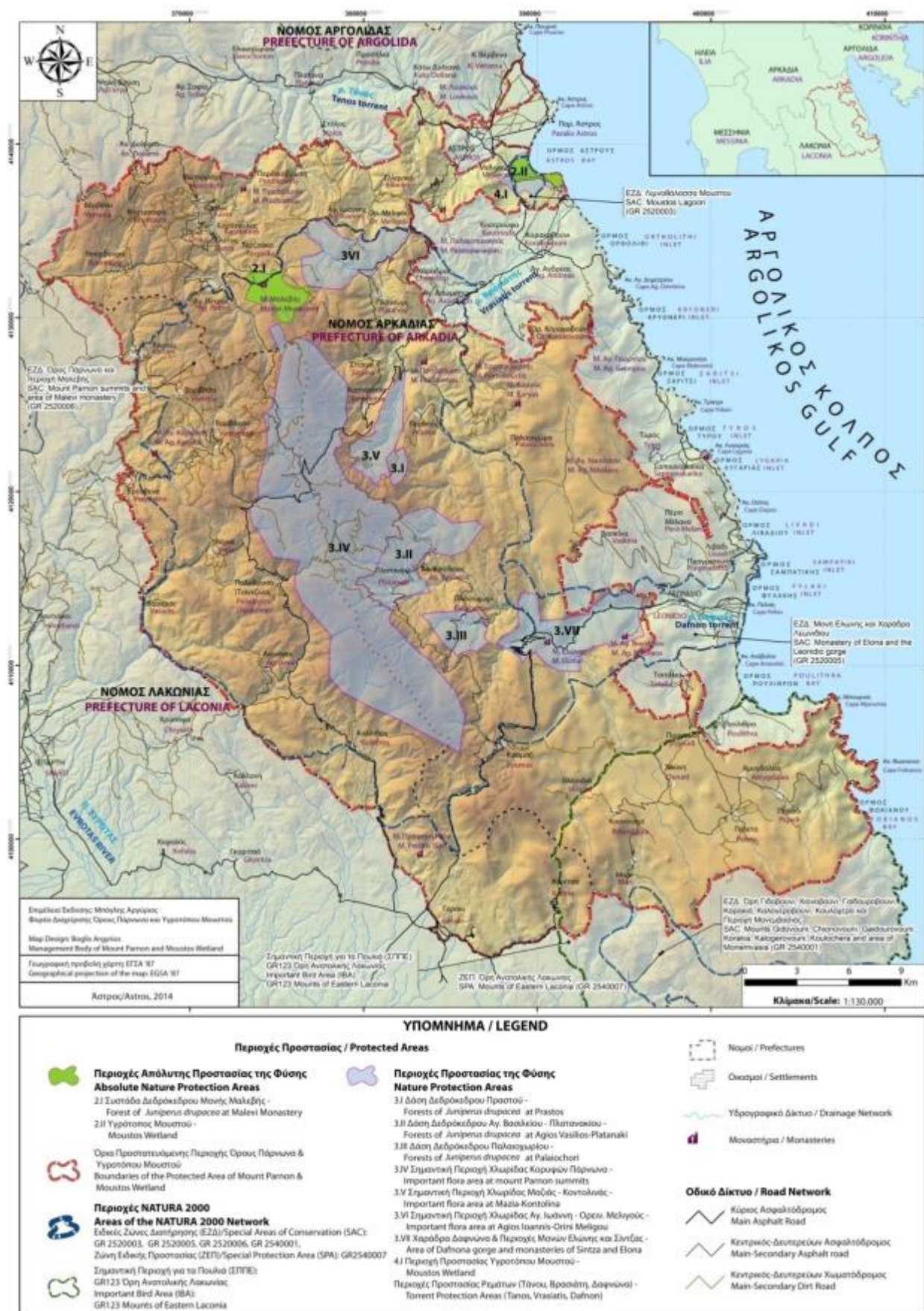
Στο χώρο δικαιοδοσίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου υπάρχει εύκολη ανθρώπινη πρόσβαση και ποικίλες ανθρωπογενείς δραστηριότητες. Κατά τη διάρκεια του χειμώνα παρατηρούνται πλήθος παραβάσεων (π.χ. λαθροθηρία, επιχωμάτωση των υγροτοπικών περιοχών, δόμηση). Κατά τη διάρκεια της θερινής περιόδου, κύρια προβλήματα αποτελούν οι πυρκαγιές, η προσέλκυση επισκεπτών κυρίως πλησίον και εντός των υγροτοπικών περιοχών του Φ.Δ.Ο.Π.Υ.Μ., η παράνομη συλλογή τσαγιού και σπάνιων φυτικών ειδών, η κατασκήνωση, η ανεξέλεγκτη κτηνοτροφία, η δόμηση και η παράνομη λατόμευση.

Η ευρύτερη περιοχή του Πάρνωνα παρουσιάζει έντονη επισκεψιμότητα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους καθώς αποτελεί πόλο προσέλκυσης αρκετών επισκεπτών θρησκευτικού τουρισμού. Επιπλέον, η μεγάλη οικολογική αξία των υγροτοπικών περιοχών και των μοναδικών δασικών εκτάσεων κατατάσσει την περιοχή στις οικοτουριστικά αναπτυσσόμενες. Καθίσταται προφανές ότι η ευρύτερη περιοχή κατέχει όλα τα εχέγγυα για να αναδειχθεί σε οικοτουριστικό προορισμό, συνδυάζοντας ήπιες μορφές τουρισμού και περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης, ενημέρωσης και προστασίας.

Η υφιστάμενη διαχείριση της προστατευόμενης περιοχής παρουσιάζει κατακερματισμό αρμοδιοτήτων μεταξύ των πολυάριθμων αρμοδίων υπηρεσιών και αρχών που εμπλέκονται άμεσα και έμμεσα στα διάφορα επίπεδα και αντικείμενα διαχείρισης της περιοχής. Ο οριζόντιος και κάθετος συντονισμός μεταξύ των αρμοδίων, τόσο σε επίπεδο σχεδιασμού, όσο και σε επίπεδο εφαρμογής της διαχείρισης, είναι ανεπαρκής. Αξιοσημείωτο γεγονός αποτελεί και το περιορισμένο εύρος αρμοδιοτήτων του Φ.Δ., βάσει της ισχύουσας νομοθεσίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης αποσκοπεί στην καταγραφή των ανθρωπογενών πιέσεων που ασκούνται στο προστατευτέο αντικείμενο και μέσω προσήκουσας χάραξης στρατηγικής, θα προβεί στις κατάλληλες ενέργειες και θα λάβει τα κατάλληλα μέτρα ώστε οι προαναφερθείσες πιέσεις να ελαχιστοποιηθούν.

ΕΙΚΟΝΑ 1. ΧΑΡΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

Κεφάλαιο 2

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΔΟΜΗ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Με την υπ' αριθμ. Υ.Α. 26432/2013 (ΦΕΚ 185/ΥΟΔΔ/25.4.2013) απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Περιβάλλοντος, Ενέργειας και Κλιματικής Αλλαγής, συστάθηκε το Διοικητικό Συμβούλιο του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού και με την υπ' αριθμ. οικ. 44469/24.9.2014 (ΦΕΚ 621/9.10.2014/Υ.Ο.Δ.Δ.) με εντολή Υπουργού Π.Ε.Κ.Α. Απόφαση Γ.Γ. Π.Ε.Κ.Α. ορίστηκε ο Πρόεδρος του Δ.Σ. Με την υπ' αριθμ. οικ. 56977/22.12.2015 (ΦΕΚ 956/ΥΟΔΔ/31.12.2015) Απόφαση Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Π.Ε.Ν. Η σημερινή σύνθεση του είναι η εξής:

Πρόεδρος: Μήλιος Δημήτριος, ειδικός επιστήμονας, ΤΕ Πολιτικός Μηχανικός Έργων Υποδομής

Αντιπρόεδρος: Χρυσομάλλης Χρήστος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Γραμματέας: Μαχαίρας Παναγιώτης, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών Πάρνωνα

Τακτικά μέλη:

Σωτηρίου Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων

Φωτεινογιαννόπουλος Γεώργιος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Σιμάδη Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος & Ιονίου

Ρουμελιώτης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Μαντάς Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Αρκαδίας)

Μακρυσσπούλου Χριστίνα, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Λακωνίας)

Τσουκάτος Στυλιανός, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας

Μπούσμπουρας Δημήτριος, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων (Παρατηθείς)

Αναπληρωματικά μέλη:

Αναγνωστοπούλου Μαρία, εκπρόσωπος ειδικών επιστημόνων

Γιακουμή Ελένη, εκπρόσωπος του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Τραϊφόρος Κωνσταντίνος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Μητσάκης Σταύρος, εκπρόσωπος του Υπουργείου Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών, Μεταφορών & Δικτύων

Βουλουμάνος Παναγιώτης, εκπρόσωπος της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου, Δυτικής Ελλάδος και Ιονίου

Μπακούρης Γεώργιος, εκπρόσωπος της Περιφέρειας Πελοποννήσου

Λυσίκατος Χαράλαμπος, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Αρκαδίας)

Παπαγιαννοπούλου Παναγιώτα, εκπρόσωπος της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων Πελοποννήσου (Π.Ε. Λακωνίας)
 Ανεζύρης Νικόλαος, εκπρόσωπος της Ενώσεως Ξενοδόχων & Ιδιοκτητών τουριστικών καταλυμάτων Κυνουρίας
 Καχριμάνης Σταύρος, εκπρόσωπος των Α.Σ. Καστανοπαραγωγών Πάρνωνα
 Δασκαλάκου Ευαγγελία, εκπρόσωπος Περιβαλλοντικών Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης

Στον Φορέα Διαχείρισης απασχολούνται στις διάφορες Οργανικές Μονάδες του έντεκα (11) άτομα. Αναλυτικά το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης αποτελείται από τους (έως 31/12/2016):

Μπόγλης Αργύριος, ΠΕ Δασολόγος MSc: Συντονιστής Φ.Δ. Ο.Π.Υ.Μ.
 Αναστόπουλος Δήμος, ΠΕ Μηχανικός Περιβάλλοντος MSc: Υπεύθυνος Τμήματος Επόπτευσης/Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης
 Δήμα Αγγελική, ΠΕ Οικονομολόγος: Υπεύθυνη Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών
 Κανελίδου Άννα, ΠΕ Δασολόγος MSc: Υπεύθυνη Τμήματος Προστασίας & Διαχείρισης
 Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός: Υπεύθυνη Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Πανταζή Αικατερίνη, ΤΕ Ξεναγός MSc: Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων, Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Αρβανίτης Διαμαντής, ΔΕ Ξεναγός: Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας
 Δημάκου Φωτεινή, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης
 Δημητρακόπουλος Ιωάννης, ΔΕ Φύλακας/Ειδικός δασικής προστασίας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης
 Κωλέττης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης
 Λυτρίβης Γεώργιος, ΔΕ Φύλακας: Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και εφαρμογών διαχείρισης

Αρμοδιότητες σύμφωνα με το Ν. 2742

Στις αρμοδιότητες των Φορέων διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

- Η κατάρτιση και η ευθύνη της εφαρμογής των Κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας των προστατευομένων αντικειμένων καθώς και των σχεδίων διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των κανονιστικών όρων και περιορισμών που επιβάλλονται από την ΚΥΑ 6919/2004, καθώς και των κανονισμών διοίκησης και λειτουργίας και των σχεδίων διαχείρισης.
 Στο πλαίσιο αυτό, οι Φορείς διαχείρισης μεριμνούν για την συλλογή, ταξινόμηση και επεξεργασία περιβαλλοντικών στοιχείων και δεδομένων για τις περιοχές ευθύνες τους, καθώς και για την συγκρότηση και λειτουργία σχετικών βάσεων δεδομένων και τεκμηρίωσης, σύμφωνα με τα υπάρχοντα εθνικά πρότυπα.
- Η επικουρία των αρμοδίων διοικητικών και δικαστικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών και πολεοδομικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα και δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Για το σκοπό αυτόν, οι Φορείς διαχείρισης εισηγούνται ή αναφέρουν προς τις αρμόδιες αρχές τις πράξεις ή παραλείψεις εκείνες που συνιστούν παράβαση των όρων και περιορισμών για τις περιοχές ευθύνης τους.
- Η κατάρτιση μελετών και ερευνών, καθώς και η εκτέλεση τεχνικών ή άλλων έργων που περιλαμβάνονται στο οικείο σχέδιο διαχείρισης και στα αντίστοιχα προγράμματα δράσης και είναι

απαραίτητα για την ανάδειξη των προστατευόμενων αντικειμένων που εμπίπτουν στη περιοχή ευθύνης τους. Η κατασκευή, επισκευή και συντήρηση των αναγκαίων έργων υποδομής, καθώς και η προμήθεια του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνικού εξοπλισμού για την άσκηση των λειτουργιών διαχείρισης.

- Η ανάληψη εκπόνησης ή εκτέλεσης εθνικών ή ευρωπαϊκών προγραμμάτων και δράσεων σχετικών με την περιοχή ευθύνης τους, τα οποία προάγουν ή προβάλλουν τους σκοπούς διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
- Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευόμενων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.
- Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.
- Η διαχείριση δημοσίων εκτάσεων που παραχωρούνται προς τον Φορέα ή μισθώνονται από τον φορέα διαχείρισης κατά τις κείμενες διατάξεις, καθώς και η ενοικίαση ιδιωτικών εκτάσεων που περιλαμβάνονται στην περιοχή ευθύνης τους και η πραγματοποίηση σε αυτές των προβλεπόμενων στον οικείο κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας και στο σχέδιο διαχείρισης αναγκαίων παρεμβάσεων.

Αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου

Στην υπ' αριθμ. 51922/2004 (ΦΕΚ 1926/Β/2004) Υπουργική Απόφαση «Έγκριση κανονισμού λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου (Δ.Σ.) του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» και την τροποποίηση αυτού (Υ.Α. 48290/2010, ΦΕΚ/1780/Β/12.11.2010), περιγράφονται οι αρμοδιότητες του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης.

Το Δ.Σ. ασκεί τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 2 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 και αποφασίζει για κάθε θέμα που αφορά τη διοίκηση και λειτουργία του Φορέα, τη διάθεση των πόρων του και για κάθε άλλο θέμα που ανάγεται στην εκπλήρωση των σκοπών του Φορέα Διαχείρισης και των άλλων προστατευόμενων αντικειμένων.

Ειδικότερα το Δ.Σ.:

- Εισηγείται προς το ΥΠΕΚΑ τα πενταετή Σχέδια Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που ανήκουν στην αρμοδιότητα του Φορέα καθώς και τις ανά πενταετία αναθεωρήσεις των όρων προστασίας και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων.
- Εγκρίνει την ετήσια έκθεση αξιολόγησης και εφαρμογής των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων που συντάσσεται από τις υπηρεσίες του Φορέα και κοινοποιείται στο ΥΠΕΚΑ και στους αρμόδιους οργανισμούς του ευρύτερου δημόσιου τομέα.
- Εγκρίνει την τεκμηριωμένη εισήγηση για την κατ' εξαίρεση άμεση τροποποίηση ορισμένων ρυθμίσεων των όρων προστασίας της περιοχής και του Σχεδίου Διαχείρισης των προστατευόμενων αντικειμένων, πριν την ολοκλήρωση της πενταετίας: α) για την αντιμετώπιση έκτακτων γεγονότων που σχετίζονται με την προστασία της περιοχής, β) για την προσαρμογή

τους σε υποδείξεις και παρατηρήσεις της ετήσιας έκθεσης αξιολόγησης, γ) για να εκτελεσθούν έργα και μέτρα ιδιαίτερα σημαντικά για την προστασία και διαχείριση της περιοχής.

- Εγκρίνει το ετήσιο πρόγραμμα δράσης και τον ετήσιο οικονομικό προϋπολογισμό του Φορέα.
- Παρακολουθεί και αξιολογεί την υλοποίηση του προγράμματος δράσης και του προϋπολογισμού και αποφασίζει για την τροποποίηση τους.
- Εγκρίνει τον ετήσιο οικονομικό απολογισμό και των απολογισμό δραστηριοτήτων.
- Καταρτίζει και προτείνει, προς τον Υπουργό ΠΕΚΑ, με την απόλυτη πλειοψηφία του συνόλου των μελών του, όλους τους κανονισμούς του Φορέα και τις τροποποιήσεις τους.
- Προσλαμβάνει και απολύει το προσωπικό και ασκεί τον πειθαρχικό έλεγχο σε δεύτερο βαθμό.
- Αγοράζει ή μισθώνει τις απαραίτητες εγκαταστάσεις, χώρους και μέσα και προμηθεύεται μηχανές, όργανα, έπιπλα, οχήματα και λοιπό εξοπλισμό που είναι απαραίτητα για τη λειτουργία του Φορέα.
- Καθορίζει την τιμολογιακή πολιτική πώλησης των υλικών, εκδόσεων, δεδομένων, οπτικοακουστικού υλικού και κάθε άλλου πνευματικού προϊόντος που παράγει ή εκμεταλλεύεται ο Φορέας Διαχείρισης, το αντίτιμο εισόδου και ξεναγήσεων ομάδων επισκεπτών, καθώς και το ύψος των αμοιβών από την εκτέλεση ερευνών, μελετών και κάθε είδους υπηρεσιών στα πλαίσια των σκοπών του Φορέα για λογαριασμό τρίτων.
- Εκχωρεί σήματα ποιότητας.
- Καθορίζει τους όρους των διακηρύξεων προμήθειας πραγμάτων, μισθώσεων κ.λπ.
- Εκποιεί ή ανταλλάσσει ακίνητα και τα επιβαρύνει με εμπράγματα δικαιώματα και αποδέχεται κληρονομίες, δωρεές και κληροδοσίες.
- Συνάπτει δάνεια και συμβάσεις με τρίτους.
- Λαμβάνει θέσεις και εκφράζει τις απόψεις του για θέματα που έχουν σχέση με τα προστατευόμενα αντικείμενα αρμοδιότητας του Φορέα.
- Γνωμοδοτεί όποτε ζητείται η γνώμη του από αρμόδιες αρχές.
- Ορίζει τους εκπροσώπους του Φορέα σε κάθε φύσης όργανα, συμβούλια, επιτροπές, κ.λπ. στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.
- Συγκροτεί επιτροπές και ομάδες εργασίας.
- Με απόφαση που λαμβάνεται με πλειοψηφία των τριών πέμπτων (3/5) του συνόλου των μελών του, μπορεί να μεταβιβάζει τις αρμοδιότητές του ή αρμοδιότητες του προέδρου του, εκτός από τη λήψη αποφάσεων πολιτικής και στρατηγικής, στον πρόεδρο, σε ένα ή περισσότερα μέλη του και στον διευθυντή.
- Μεριμνά για την εξασφάλιση της δημοσιότητας και διαφάνειας των διαδικασιών λειτουργίας του Φορέα με διάφορα μέτρα, όπως η ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού και φορέων για τον προγραμματισμό και τον προϋπολογισμό των εργασιών του, η δημοσιότητα για τις προσλήψεις προσωπικού, προμήθειες και αναθέσεις μελετών ή έργων.

Αρμοδιότητες σύμφωνα με την ΚΥΑ 33999/2010

Από τον Σεπτέμβριο του 2010 οπότε και εκδόθηκε η Κοινή Υπουργική Απόφαση 33999/2010 «Καθορισμός χρήσεων όρων και περιορισμών δόμησης για την προστασία χερσαίων και υδάτινων εκτάσεων των Δήμων Βόρειας Κυνourίας, Λεωνιδίου, Σκιρίτιδας και Τυρού του Ν. Αρκαδίας, των Δήμων Θεραπνών, Οινούντος και Γερόνθρων του Ν. Λακωνίας και των κοινοτήτων Κοσμά (Ν. Αρκαδίας) και Καρυών (Ν. Λακωνίας) της περιοχής όρους Πάρνωννα-Υγροτόπου Μουστού» (Φ.Ε.Κ. 353/Α.Α.Π./6-9-2010) και τροποποιήσεις αυτής (δυνάμει των Φ.Ε.Κ. 160/Α.Α.Π.Θ./16-6-2011 και Φ.Ε.Κ. 226/Α.Α.Π./15-4-2013), και ισχύει βάσει της υπ' αρ. οικ. 81516/968/25.2.2000 απόφασης έγκρισης του Γενικού Διευθυντή Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ της Ειδικής Περιβαλλοντικής Μελέτης όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού και το Νόμο 3937/2011 (ΦΕΚ 60/Α/31-03-2011) περί «Διατήρησης της Βιοποικιλότητας και άλλες διατάξεις», με σκοπό την

προστασία της περιοχής ως εθνική φυσική κληρονομιά. (Βλ. πλήρες κείμενο στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/management-body/joint-ministerial-decision/>).

Με την παραπάνω απόφαση χαρακτηρίζονται οι Περιοχές Απολύτου Προστασίας της Φύσης και οι Περιοχές Προστασίας της Φύσης καθώς και οι λοιπές περιοχές εντός της προστατευόμενης περιοχής και καθορίζονται οι επιτρεπόμενες χρήσεις και οι δραστηριότητες ανά περιοχή (Βλ. Χάρτες στη διεύθυνση <http://www.fdparnonas.gr/downloads/maps/>).

Οι αρμοδιότητες του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωννα και Υγροτόπου Μουστού σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. αναφέρονται συνοπτικά παρακάτω:

- Είναι αρμόδιος για την τήρηση και εφαρμογή των όρων και διατάξεων της εν λόγω απόφασης.
- Για ζητήματα που αναφύονται ως προς την υπαγωγή ή μη έργων και δραστηριοτήτων στις διατάξεις της Κ.Υ.Α., αποφαινεται το Δ.Σ του Φορέα Διαχείρισης, μετά από συνεργασία με τις καθ' ύλη αρμόδιες υπηρεσίες και εκδίδεται σχετική διοικητική πράξη Δ.Σ.

Κεφάλαιο 3

ΔΡΑΣΕΙΣ Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α.

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ & ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ» 2007-2013

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού υπέβαλε πρόταση για χρηματοδότηση στο Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. με τίτλο πράξης «Λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Εντάχθηκε βάσει της υπ' αριθ. πρωτ. οικ.182350/29-9-2010 Απόφαση ένταξης) η οποία εν συνεχεία τροποποιήθηκε τον Οκτώβριο του 2011 με την Πράξη με τίτλο: «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Τροποποιήθηκε βάσει της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 174046/29.11.2011 Απόφαση τροποποίησης) και τον Μάιο του 2014 με την Πράξη με τίτλο: «Προστασία και Διατήρηση της Βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» (Τροποποιήθηκε βάσει της υπ' αριθμ. πρωτ. οικ. 125765/16.05.2014 Απόφαση τροποποίησης). Στους παρακάτω πίνακες παρουσιάζονται συνοπτικά η εγκεκριμένη Πράξη (αποτελεί την 2^η τροποποίηση του ΤΔΠΠ) ανά υποέργο και προϋπολογισμό.

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. ΠΡΑΞΗ "ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΒΙΟΠΟΙΚΙΛΟΤΗΤΑΣ ΤΟΥ ΟΡΟΥΣ ΠΑΡΝΩΝΑ ΚΑΙ ΥΓΡΟΤΟΠΟΥ ΜΟΥΣΤΟΥ (2^Η ΤΡΟΠ.ΠΑΡΟΝ ΤΕΧΝΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ)

Κωδ. Υποέργου	Τίτλος Υποέργου	Συνολικός Π/Υ υποέργου
Υ1	Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας	2.142.740,94 €
Υ2	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χλωρίδας	67.117,49 €
Υ3	Καταγραφή και παρακολούθηση των τύπων οικοτόπων	61.100,00 €
Υ4	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών	46.799,04 €
Υ5	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ασπόνδυλων	60.000,00 €
Υ6	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών πουλιών	54.612,00 €
Υ7	Καταγραφή και παρακολούθηση ειδών ερπετών και αμφιβίων	31.980,00 €
Υ8	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών ψαριών	35.000,00 €
Υ9	Αξιολόγηση και καταγραφή των ειδών μανιταριών	12.500,00 €
Υ10	Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών χειροπτέρων	41.650,26 €
Υ11	Παραγωγή εντύπων & υλικών ενημέρωσης-ευαισθητοποίησης	75.000,00 €
Υ12	Ολοκλήρωση Έκθεσης Κέντρου Ενημέρωσης Καστάνισας	73.615,50 €
Υ13	Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα	600.000,00 €
Υ14	Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή & εγκατάσταση της Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα	79.000,00 €
	ΣΥΝΟΛΟ ΜΕ Φ.Π.Α.	3.381.115,23 €
	Ποσό χωρίς Φ.Π.Α.	2.748.874,17 €
	Φ.Π.Α.	632.241,06 €

ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΠΡΑΞΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2016

Εγκεκριμένος Π/Υ	Δαπάνες 2010	Δαπάνες 2011	Δαπάνες 2012	Δαπάνες 2013	Δαπάνες 2014	Δαπάνες 2015	Δαπάνες 2016
3.381.115,23 €	58.341,38 €	271.932,72 €	444.698,57 €	344.371,98 €	596.625,89 €	1.228.868,35 €	159.114,55 €

Συνολικά το ποσοστό υλοποίησης οικονομικού αντικείμενου της Πράξης ανέρχεται στο **91,80 %** μέχρι και τον Αύγουστο 2016, ενώ το φυσικό αντικείμενο ολοκληρώθηκε στο **100,00 %**.

Το συνολικό έργο του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού κατατάχθηκε στη καλύτερη 7άδα των εμβληματικών έργων που χρηματοδοτήθηκαν από το κοινοτικό πρόγραμμα ΕΠΠΕΡΑΑ κατά την προγραμματική περίοδο ΕΣΠΑ 2007-2013. Το «λεύκωμα-απολογισμός του ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013» αποτελεί μια σύνοψη βέλτιστων πρακτικών και λύσεων καθώς και μεθοδολογιών και τεχνολογιών που εφαρμόστηκαν σε δράσεις και παρεμβάσεις στην αυτοδιοίκηση, στην κεντρική διοίκηση και στο ευρύτερο δημόσιο τομέα.

Προκειμένου να γίνουν γνωστά τα παραπάνω έργα στο ευρύ κοινό, παρήχθη ένα ντοκιμαντέρ με τα εμβληματικά έργα που χρηματοδότησε το Πρόγραμμα, στο πλαίσιο της δημοσιότητας του ΕΠΠΕΡΑΑ 2007 – 2013, τα οποία έχουν μεγάλο αντίκτυπο από άποψη λειτουργικότητας και ωφελιμότητας στις τοπικές κοινωνίες αλλά και σε ολόκληρη τη χώρα. Παρεμβάσεις και έργα υποδομής για την προστασία του περιβάλλοντος με το μέγιστο περιβαλλοντικό αποτύπωμα και την αναπτυξιακή διάσταση που απαιτεί η αειφορία. Το έργο του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού έχει κεντρική θέση στο λεύκωμα-απολογισμό του ΕΠΠΕΡΑΑ που έχει ήδη εκδοθεί και κυκλοφορεί, με πρωτότυπα πλάνα από την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού.

Τα υπόλοιπα έξι (6) είναι τα: η Περιβαλλοντική Αποκατάσταση των Μεταλλείων Αμιάντου Βορείου Ελλάδος (ΜΑΒΕ), η Τηλεθέρμανση Πτολεμαΐδας, η αποκατάσταση ΧΑΔΑ στην Ηγουμενίτσα, ο ΧΥΤΑ στα Ιωάννινα, η ενεργειακή αναβάθμιση και εξοικονόμηση ενέργειας του Γενικού Νοσοκομείου Καλαμάτας, ο Βιολογικός Καθαρισμός Ηρακλείου Κρήτης.

Ολόκληρη η ταινία ντοκιμαντέρ για τα εμβληματικά έργα χρηματοδοτούμενα από το Ε.Π. Περιβάλλον και Αειφόρος Ανάπτυξη 2007-2013 στον ακόλουθο σύνδεσμο: https://www.youtube.com/watch?v=_906mUsKU7g&feature=youtu.be. Το έργο του Φορέα Διαχείρισης παρουσιάζεται από τον Πρόεδρο του ΔΣ κ. Μήλιο Δημήτριο, από το 41:21'.

Ακολουθεί περιγραφή των δράσεων του εγκεκριμένου Τεχνικού Δελτίου ανά Υποέργο, που υλοποιήθηκαν εντός του έτους 2016.

ΥΠΟΕΡΓΟ 1: Πρόγραμμα για την προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας

Το Υποέργο 1 υλοποιείται με την μέθοδο της αυτεπιστασίας. Αποτελείται από τέσσερα Πακέτα Εργασίας. Για το 2016 υλοποιήθηκαν δράσεις στο ακόλουθο Πακέτο Εργασίας:

Πακέτο Εργασίας 4: Διαχείριση – Υποστήριξη του προγράμματος

Στο συγκεκριμένο ΠΕ περιλαμβάνονται και οι λειτουργικές δαπάνες του προγράμματος, στο πλαίσιο του οποίου πραγματοποιήθηκε ο έλεγχος από τους Ορκωτούς Λογιστές για τον έλεγχο έτους 2015. Από την Αναλυτική Έκθεση Ελέγχου [όπου περιλαμβάνεται και η Έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή με τον Ισολογισμό (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης] και την Οικονομική Έκθεση του Ορκωτού Ελεγκτή Λογιστή [όπου περιλαμβάνεται ο Ισολογισμός (Κατάσταση Χρηματοοικονομικής Θέσης) και η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης] για το έτος 2015, δεν προέκυψαν κάποια ευρήματα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4. ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ 1 ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2010-2016

Εγκεκριμένος Π/Υ	Δαπάνες 2010	Δαπάνες 2011	Δαπάνες 2012	Δαπάνες 2013	Δαπάνες 2014	Δαπάνες 2015	Δαπάνες 2016
2.142.740,94 €	63.583,13 €	268.982,99 €	444.698,55 €	344.371,97 €	409.480,01 €	422.911,14 €	2.829,00 €

ΥΠΟΕΡΓΟ 13: Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα

Αφορά στις εργασίες που απαιτείται να απαιτείται να πραγματοποιηθούν στο ιστορικό κτήριο του πρώην Δημοτικού Σχολείου Βασκίνας (βρίσκεται στο κέντρο του Παραδοσιακού οικισμού Λεωνιδίου), ώστε να αποκατασταθεί και να αποτελέσει τη βέλτιστη υποδομή για την εγκατάσταση του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα.

Με το υπ' αριθμ. 132315/29-10-2014 έγγραφο της Διαχειριστικής Αρχής διατυπώθηκε η σύμφωνη γνώμη για την δημοπράτηση του Υποέργου 13 "Αποκατάσταση κτηρίου στέγασης του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα".

Βάσει της από 20.12.2013 Προγραμματικής Σύμβασης του άρθρου 22 του Ν. 3614/2007 μεταξύ του ΦΔ και της Αναπτυξιακής Πάρνωνα η υλοποίηση του Υποέργου 13 θα γίνει από την Αναπτυξιακή Πάρνωνα.

Με την υπ' αριθμ. 2753/12-12-2014 (α.π. Αναπτυξιακής Πάρνωνα) διακήρυξη δημοπρατήθηκε το έργο στις 13.01.2015, και το σύστημα υποβολής προσφορών ήταν το σύστημα «προσφοράς επί μέρους ποσοστών έκπτωσης κατά ομάδες τιμών της Υπηρεσίας με έλεγχο ομαλότητας των επί μέρους ποσοστών έκπτωσης» του άρθρου 6 του Ν. 3669/08 (ΚΔΕ).

Με βάση τα αποτελέσματα της δημοπρασίας το έργο κατακυρώθηκε στην εταιρεία «ΕΔΡΑΙΟΣ ΑΤΕ» με μέση έκπτωση 9,40 %, ποσού 543.602,96 € και ημερομηνία σύμβασης την 03.04.2015. Στις 20.05.2015 συστάθηκε και εγκρίθηκε η κατασκευαστική κοινοπραξία "ΕΔΡΑΙΟΣ ΑΤΕ / ΑΦΟΙ Χ. ΜΑΣΤΡΟΚΩΣΤΑ ΑΤΕ", η οποία και ανέλαβε την αποπεράτωση του έργου.

Κατά το 2016 ολοκληρώθηκε η αποκατάσταση του κτιρίου. Το υπόψη έργο περαιώθηκε εμπρόθεσμα στις 29-03-2016 βάσει της από 08-04-2016 Αναφοράς Περαιώσεως του έργου από τους επιβλέποντες μηχανικούς του Φορέα Υλοποίησης και της από 12-04-2016 Βεβαίωσης Περαιώσεως του έργου. Στις 15-06-2016 συντάχθηκε το Πρωτόκολλο Διοικητικής παραλαβής για χρήση (άρθρου 72 του Ν. 3669/08)

ΥΠΟΕΡΓΟ 14: Σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή & εγκατάσταση Έκθεσης Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα

Το Υποέργο συμβασιοποιήθηκε στις 05.06.2015 και αναμενόταν να υλοποιηθεί μέχρι τις 31.12.2015. Το υποέργο αφορά στη δημιουργία (σχεδιασμός, οργάνωση, παραγωγή και εγκατάσταση) έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος με βασικό θέμα την ανάδειξη του χλωριδικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής του Όρους Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού. Η έκθεση και οι παράλληλες δράσεις ενημέρωσης για τη χλωριδική αξία της Προστατευόμενης Περιοχής θα ενισχύει τους στόχους της περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης.

Αντικείμενα του υποέργου είναι:

- Θεματική και χωροταξική οργάνωση έκθεσης. Περιλαμβάνει: τη θεματολογία της έκθεσης και την τεκμηρίωσή της, τη ροή της θεματολογίας σε σχέση και με τη ροή των επισκεπτών (η ροή των επισκεπτών παρουσιάζεται σε κάτοψη κλίμακας 1:50), τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν για την παρουσίαση της θεματολογίας και το συσχετισμό τους, την περιγραφή των επιμέρους υλικών που θα χρησιμοποιηθούν (είδος του υλικού των εκθεματικών επιφανειών, ειδικός φωτισμός κ.λπ), τις κατόψεις με προτάσεις τοποθέτησης εκθεμάτων και εξοπλισμού (κλιμ. 1:50) και τις προτάσεις ενδεικτικών όψεων εκθεματικών επιφανειών (κλιμ. 1:20).
- Ο σχεδιασμός, η οργάνωση, η κατασκευή και η εγκατάσταση έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος και ειδικότερα των προθηκών, του εποπτικού υλικού και σχολιασμού των εκθεμάτων, των αναπαραστάσεων, των διοραμάτων και όλων των μουσειογραφικών μέσων, συμπεριλαμβανομένου του ειδικού φωτισμού. Ο μόνιμος εκθεσιακός χώρος θα περιλαμβάνει κατ' ελάχιστο: 60 τετραγωνικά μέτρα εκθεματικών επιφανειών, 120 τεμάχια φωτογραφιών, 5 αναπαραστάσεις, 2 διοράματα.
- Η παραγωγή και εγκατάσταση διαδραστικών εφαρμογών για το μόνιμο εκθεσιακό χώρο. Περιλαμβάνει: Διαδραστική εφαρμογή σε οθόνη αφής και 2 διαδραστικά θέματα (interactive rom's).

Η διακοπή της χρηματοδοτικής ροής μέσα στο 2015 προς τον ανάδοχο του Υποέργου 13 είχαν σαν αποτέλεσμα την καθυστέρηση της αποκατάστασης του κτιρίου που θα στεγαστεί η Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του Υποέργου 14.

Στις 07.12.2015 υπογράφηκε μεταξύ του ΦΔ και του αναδόχου τροποποίηση της σύμβασης σύμφωνα με την οποία παρατείνεται η διάρκεια της σύμβασης μέχρι τις 30.06.2016, καθώς η υλοποίηση της σύμβασης εξαρτάται άμεσα από την ολοκλήρωση του Υποέργου 13 «Αποκατάσταση Κτηρίου Στέγασης Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα». Η διοικητική παραλαβή για χρήση του κτηρίου πραγματοποιήθηκε στις 15.06.2016 και λόγω του μικρού εναπομείναντα χρόνου για την υλοποίηση της εγκατάστασης της έκθεσης ερμηνείας περιβάλλοντος, αποφασίστηκε με την υπ' αρ. 4.11/03.06.2016 Απόφαση του ΔΣ του ΦΔ να παραταθεί εκ νέου η σύμβαση μέχρι τις 22.07.2016.

Στις 25.07.2016 μετά από επιτόπια ποιοτική και ποσοτική εξέταση των παραδοτέων της Σύμβασης από την Επιτροπή Παραλαβής υπογράφηκε το υπ' αριθμ. 644/25.07.2016 Πρωτόκολλο Ποιοτικής και Ποσοτικής Παραλαβής και εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 649/2016 Απόφαση του Προέδρου του ΔΣ του ΦΔ (σε συνέχεια σχετικής εξουσιοδότησής του από το Σώμα του ΔΣ).

Κεφάλαιο 4

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ

ΠΕ1

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος – Περιβαλλοντολόγος M.Sc. / Υπεύθυνη Τμήματος,

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος M.Sc. / Συντονιστής Φ.Δ. Ο.Π.Υ.Μ.
- Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος M.Sc.

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2016 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Λειτουργίες σχεδιασμού/ προγραμματισμού/ παρακολούθησης/ αξιολόγησης της διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής

Βασικό στόχος είναι η «Προστασία και διατήρηση απειλούμενων ειδών, χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης».

Με βάση τα προηγούμενα, βασική προϋπόθεση της προστασίας και διατήρησης των απειλούμενων ειδών χλωρίδας, πανίδας και οικοτόπων είναι η πλήρης γνώση της βιοποικιλότητας της κάθε ομάδας στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Στην περιοχή ευθύνης του Φορέα έχουν πραγματοποιηθεί δύο (2) μελέτες: α. Η Ειδική Περιβαλλοντική Μελέτη Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού που εκπονήθηκε το 2000 με τίτλο "Πρόγραμμα αντιμετώπισης ειδικών περιβαλλοντικών προβλημάτων και συστήματος λειτουργίας και διαχείρισης του όρους Πάρνωνα - υγροτόπου Μουστού (Οικολογικό Πάρκο)", σύμφωνα με το κεφ. Δ' του Ν. 1650/86 (ΦΕΚ Α' 160) και του πίν. 4 της Κοινής Υπουργικής Απόφασης 69269/5387/1990 (ΦΕΚ Β' 678) και β. Η «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης της πανίδας της προστατευόμενης περιοχής Οικολογικού Πάρκου Πάρνωνα – Υγροτόπου Μουστού» που πραγματοποιήθηκε το 2008, στα πλαίσια του Υποέργου 3 «Εκπόνηση προγράμματος παρακολούθησης» του Έργου «Έργα διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής Όρους Πάρνωνα - Υγροτόπου Μουστού και λειτουργία ΦΔ», που χρηματοδοτήθηκε από το 3ο ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ "ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ" που συγχρηματοδοτήθηκε από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Τ.Π.Α.) και από εθνικούς πόρους.

Οι δύο μελέτες, αν και παραθέτουν στοιχεία πανιδικά και χλωριδικά, αυτά θεωρούνται ελλιπή (η πρώτη μελέτη δεν τεκμηριώνει την παρουσία των αναφερθέντων ειδών, ενώ η δεύτερη εστιάζει κυρίως στην ορνιθοπανίδα). Συμπερασματικά, εκτός από την Τάξη των Πτηνών και σε πολύ μικρότερο βαθμό αυτής των ερπετών, είναι διαθέσιμα ελάχιστα έως και μηδενικά στοιχεία για άλλες ομάδες ζώων, αλλά και για τον χλωριδικό πλούτο και των πλούτο των οικοτόπων στην προστατευόμενη περιοχή.

Για τους προαναφερθέντες λόγους, μέχρι το τέλος του 2015 και με σκοπό την καταγραφή και αξιολόγηση της βιοποικιλότητας των φυσικών βιοτόπων, προγραμματίστηκαν και σχεδιάστηκαν

επισκέψεις πεδίου στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Οι επισκέψεις πεδίου περιελάμβαναν διαφορετικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, σε όλη σχεδόν την περιοχή αυτή.

Βέβαια, το κύριο και σημαντικότερο βάρος των εργασιών πεδίου ανέλαβαν οι ανάδοχοι των εννιά (9) υποέργων παρακολούθησης που προκήρυξε ο ΦΔ μέσω της διακήρυξης του Ανοιχτού Διεθνούς Διαγωνισμού Παρακολούθησης των ειδών χλωρίδας, πανίδας και τύπων οικοτόπων του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνας και υδροτόπου Μουστου (βλέπε Υποέργα 2-10). Η εργασία των εννιά αναδόχων αποτέλεσε την πρώτη οργανωμένη και πλήρη μελέτη της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής, παρέχοντας σημαντικά στοιχεία που θα χρησιμοποιηθούν για την ορθή διαχείριση και προστασία του φυσικού πλούτου στην περιοχή ευθύνης του ΦΔ.

Κατά το 2016 έγινε αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των προαναφερθέντων μελετών για τον σωστό προγραμματισμό των δράσεων παρακολούθησης ειδών και τύπων οικοτόπων από το προσωπικό του ΦΔ.

Λειτουργίες έρευνας/ παρακολούθησης/ τεκμηρίωσης/ αξιολόγησης

Με βάση τον προηγούμενο προγραμματισμό, πραγματοποιήθηκε εργασία στην προστατευόμενη περιοχή του Φορέα Διαχείρισης. Η εργασία πεδίου επικεντρώθηκε είτε σε καταγραφές της βιοποικιλότητας ομάδων, κυρίως ζώων, είτε είχε περισσότερο στοχευμένες δράσεις, π.χ. καταγραφή βιοποικιλότητας σπηλαίων. Οι δράσεις που σχετίζονται με την παρακολούθηση/ τεκμηρίωση/ αξιολόγηση αλλά και προστασία συχνά γίνονται με τη συνεργασία φορέων όπως με διεθνή ερευνητικά κέντρα για διευκόλυνση ερευνητών σε εργασία πεδίου στην Π.Π. και μη κυβερνητικές οργανώσεις (Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, WWF, ANIMA, Ορειβατικούς Συλλόγους, Honeyguide Holidays). Στα πλαίσια της συνεργασίας με ερευνητικά κέντρα και ιδρύματα, χορηγήθηκαν άδειες επιστημονικής έρευνας σε ημεδαπούς και αλλοδαπούς ερευνητές για μελέτες και συλλογή δειγμάτων στην Π.Π.

Συγκεκριμένα έγιναν οι ακόλουθες δράσεις καταγραφής:

Καταγραφές προστατευόμενης περιοχής Φορέα Διαχείρισης

Το προσωπικό του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης του ΦΔ πραγματοποίησε εργασία πεδίου σε συνεργασία με τις ομάδες έργου των αναδόχων των υπηρεσιών παρακολούθησης ειδών πανίδας, χλωρίδας και τύπων οικοτόπων, αλλά και αυτόνομα με τη βοήθεια άλλων μελών του προσωπικού του ΦΔ σε συνεννόηση με τους ανάδοχους για την καταγραφή και σε ορισμένες περιπτώσεις και τη συλλογή ειδών.

Καταγραφές πανίδας με αυτόματες φωτογραφικές μηχανές

Οι αυτόματες φωτογραφικές μηχανές καταγραφής πανίδας που έγιναν δωρεά στο Φορέα από την ταξιδιωτική ομάδα Honey Guide Holidays (Μεγ. Βρετανία) μαζί με δέκα (10) μηχανές που προμηθεύτηκε μέσα στο 2014 ο ΦΔ στο πλαίσιο της υλοποίησης του Υποέργου 1, με σκοπό την καταγραφή κυρίως σημείων εμφάνισης τσακαλιού και βίδρας αλλά και άλλων ειδών θηλαστικών στον υγρότοπο Μουστου και στις γειτονικές περιοχές και σε άλλες περιοχές της προστατευόμενης περιοχής, δεν χρησιμοποιήθηκαν κατά το 2016 όπως είχε πραγματοποιηθεί τις προηγούμενες χρονιές. Η καταγραφή αυτή είναι πολύ σημαντική και η γνώση αυτή χρησιμοποιήθηκε για την χρήση κλωβών σύλληψης τσακαλιού και βίδρας με σκοπό την τοποθέτηση πομπών για την τηλεπαρακολούθηση ατόμων των δύο αυτών ειδών από τον ανάδοχο του υποέργου «Καταγραφή και παρακολούθηση των ειδών θηλαστικών», αλλά και για

άλλες δράσεις του ΦΔ (δημιουργία παρουσιάσεων για σχολεία και επισκέπτες, δημιουργία μικρών ταινιών με τα είδη πανίδας της προστατευόμενης περιοχής). Εντούτοις, η κλοπή ενός αριθμού φωτογραφικών μηχανών από αγνώστους από τα σημεία που είχαν τοποθετηθεί, παρά τις προσπάθειες του προσωπικού οι φωτογραφικές μηχανές να γίνονται το λιγότερο δυνατό διακριτές από περαστικούς, είχε σαν αποτέλεσμα την αναστολή της τοποθέτησης και πλέον την τοποθέτηση μόνο σε περιπτώσεις προστατευμένων χώρων.

Δημιουργία/συντήρηση σχετικών βάσεων δεδομένων, βιβλιοθήκης και δειγμάτων.

Σε συνέχεια των «διασώσεων» ειδών της άγριας πανίδας της Προστατευόμενης Περιοχής που πραγματοποιήθηκαν τα προηγούμενα έτη (διάσωση θαλάσσιων χελωνών *Caretta caretta*, λευκού πελαργού *Ciconia ciconia*, τσαχτοτσικινιά *Ardea cinerea*, γερακίνων *Buteo buteo*, τσακαλιών *Canis aureus*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, μπούφων *Bubo bubo*, ξεφτεριού *Accipiter nisus*, κίσσας *Garrulus glandarius*, λαγού *Lepus europaeus*, ασημόγλαρου *Larus cachinnans*, τσίχλας *Turdus philomelos*, πετρίτη *Falco peregrinus*, οχιάς *Vipera ammodytes*, μύχου *Puffinus yelkouan*, μικροτσικινιά *Ixobrychus minutus*, με την συντριπτική πελειονότητά τους να μεταφέρονται στην ANIMA για περίθαλψη, το 2016 το Τμήμα κατέγραψε πέντε (5) ακόμα διασώσεις στο ενεργητικό του σε συνεργασία με άτομα άλλων Τμημάτων. Συγκεκριμένα, μεταφέρθηκαν στα γραφεία του ΦΔ τα ακόλουθα: γερακίνα *Buteo buteo*, κουκουβάγια *Athene noctua*, μπούφος *Bubo bubo*. Όλα δέχθηκαν τις πρώτες βοήθειες, και αποστάλθηκαν στο Σύλλογο Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής (ANIMA) για πλήρη ανάρρωση.

Σήμανση περιοχής με απειλούμενους κρίνους της θάλασσας (*Pancratium maritimum*)

Στο αποκορύφωμα των φετινών θερινών διακοπών, τα κάτασπρα λουλούδια του «κρίνου της θάλασσας» (*Pancratium maritimum*), ανθίζουν και ευωδιάζουν μεταξύ άλλων και εν τω μέσω της ακτής «Πόρτες Μελιγούς» στην Αρκαδία. Ο Φορέας Διαχείρισης απογράφοντας τον πληθυσμό του στην Περιοχή Απόλυτης Προστασίας της Φύσης του υγροτόπου Μουστού, διαπιστώνει την κίνηση αυτοκινήτων πάνω σε έναν από τους μεγαλύτερους και πυκνότερους πληθυσμούς της περιοχής. Σε συνέχεια της δράσης που ξεκίνησε το 2014 με τη σήμανση των φυτών του «κρίνου της θάλασσας», το προσωπικό του ΦΔ στις 27.06.2016 προέβη σε σήμανση και καθαρισμό της περιοχής με προστατευτικό πλέγμα και ενημερωτικές ταμπέλες με πληροφορίες για αυτό το τόσο σημαντικό και πλέον σπάνιο φυτό. Εν συνεχεία, το προσωπικό του ΦΔ, έπειτα από συνεννόηση με το δήμο Β. Κυνουρίας συμμετείχε σε επίβλεψη εργασιών για τη συντήρηση του αναχώματος που είχε δημιουργηθεί το 2015 με σκοπό τον περιορισμό και ανάσχεση της εισόδου των οχημάτων στη θέση Πόρτες Μελιγούς, η οποία χωροθετείται στην ευρύτερη περιοχή απόλυτης προστασίας της φύσης του υγροτόπου Μουστού, και την τοποθέτηση ενημερωτικής πινακίδας και μπάρας απαγόρευσης κίνησης οχημάτων στην περιοχή.

ΕΙΚΟΝΑ 4.1. ΣΗΜΑΝΣΗ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΜΕ ΚΡΙΝΟΥΣ ΤΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ (*PANCRATIUM MARITIMUM*) ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΜΟΥΣΤΟΥ

ΕΙΚΟΝΑ 4.2 ΜΠΑΡΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΣΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΟΧΗΜΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ:ΥΓΡΟΤΟΠΟΣ ΜΟΥΣΤΟΥ

Ο «κρίνος της θάλασσας» αποτελεί ένα από τα ομορφότερα φυτά των αμμωδών παραλιών και ενώ εμφανίζει πολλούς πληθυσμούς στη Μεσόγειο είναι λιγότερο διαδεδομένος σε άλλα τμήματα της Ευρώπης. Ανθίζει το καλοκαίρι - συνήθως από τα μέσα Ιουλίου, μέχρι τα τέλη Αυγούστου, ενώ το Σεπτέμβριο τελειώνει η ανθοφορία του - συχνά χωρίς φύλλα, με λευκά αρωματικά άνθη που ξεκινούν από έναν υπόγειο βολβό. Ο οικότοπος του είναι η χαλαρή άμμος στις αμμώδεις παραλίες

και στους αμμόλοφους των αμμοθινών, σε άμεση γειτνίαση με τη θάλασσα και παράγει συχνά πυκνές συστάδες.

Ορισμένοι πληθυσμοί του, σε διάφορες περιοχές της Ελλάδας, έχει παρατηρηθεί ότι συρρικνώνονται, καθώς η απρόσεκτη τουριστική αξιοποίηση των παραλιών μπορεί να έχει δυσμενείς επιπτώσεις στα φυτά. Στο Μουστό, το *Pancratium* δεν είναι πολύ διαδεδομένο και ο πληθυσμός του χρειάζεται εποπτεία, ώστε να μην υποχωρήσει περαιτέρω.

Σήμανση περιοχής ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας (*Caretta caretta*)

Προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης εντόπισε 6 φωλιές ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*) κατά μήκος της παραλίας του Παρ. Άστρους. Προκειμένου να ληφθούν τα σωστά μέτρα για την προστασία τους, το προσωπικό του ΦΔ επικοινωνήσε με το σύλλογο για την προστασίας της θαλάσσιας χελώνας ΑΡΧΕΛΩΝ, ώστε να γίνουν οι σωστές ενέργειες προφύλαξης του αναπαραγωγικού κύκλου του συγκεκριμένου είδους, λόγω της όχλησης από την τουριστική δραστηριότητα της περιοχής (φώτα, οχήματα, ομπρέλες, ταχύπλοα, κ.α.). Έτσι, οι θέσεις φωλεοποίησης της θαλάσσιας χελώνας επισημάνθηκαν με ενημερωτικό έντυπο και περιφράχθηκαν, ώστε να αποτρέπεται η πρόσβαση ανθρώπων και τροχοφόρων στα σημεία.

Κατά τη διάρκεια της περιπολίας διαπιστώθηκε μερική «αναστάτωση» σε κάποιες από τις φωλιές, είτε από άγρια ζώα που αναζητούν τροφή (σκάψιμο), είτε από ασυνείδητους πολίτες, που αφήνουν τα ίχνη τους στην ακτή (σκουπίδια, καταστροφή περίφραξης, πατημασιές εντός περίφραξης). Οι φυσικοί θηρευτές των νεοσσών είναι αρπακτικά θηλαστικά (αλεπούδες, τσακάλια, αρουραίοι κ.α.), θαλασσοπούλια, ψάρια κ.α., αλλά κύρια και σημαντικότερη απειλή για το είδος είναι η ανθρώπινη παρουσία. Η διατάραξη του αυγοθαλάμου μπορεί να επιφέρει διατάραξη της διαδικασίας της επώασης, καθώς σκάψιμο στην άμμο ή δονήσεις στην περιοχή της φωλιάς μπορούν να προκαλέσουν την πρόωρη έξοδο των νεοσσών, που τις περισσότερες φορές επιφέρει τον θάνατο τους.

ΕΙΚΟΝΑ 4.3. ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΦΩΛΙΩΝ ΩΤΟΚΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ ΚΑΡΕΤΑ (*CARETTA CARETTA*)

ΕΙΚΟΝΑ 4.4 ΠΙΝΑΚΙΔΑ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΕΠΙΣΚΕΠΤΩΝ/ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΓΙΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΩΤΟΚΙΑΣ ΘΑΛΑΣΣΙΑΣ ΧΕΛΩΝΑΣ *CARETTA CARETTA*

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΔΩΣΤΕ ΠΡΟΣΟΧΗ!!

Παρακαλούνται οι κάτοικοι και οι επισκέπτες της περιοχής, σε περίπτωση που αντιληφθούν στην παραλία χνάρια από θαλάσσια χελώνα *Caretta caretta*, όπως απεικονίζονται στις φωτογραφίες, να ενημερώσουν τον Φορέα Διαχείρισης, καθώς υποδηλώνουν προσπάθεια ωτοκίας και η φωλιά πρέπει να σημειωθεί για να προστατευθεί.

Ευχαριστούμε εκ των προτέρων για την πολύτιμη συνεργασία σας για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας της περιοχής.

IMPORTANT NOTICE!!

We ask the visitors of the area to report to the Management Body any presence of trails of the Loggerhead Turtle *Caretta caretta* as pictured above, indicating a possible nesting place that must be recorded and protected.

We thank you in advance for your precious help in the effort to preserve the area's unique biodiversity

Άστρος Αρκαδίας / Astros Arkadia
 Τ.Κ. / P.C.: 220 01
 Τηλ/ Tel: 27550 22021
 Φαξ/ Fax: 27550 22806
 E-mail: info@fdparnonas.gr
 Web: www.fdparnonas.gr

Συμπεράσματα περιόδου 2016

Η ελλιπής χρηματοδότηση του ΦΔ για το έτος 2016 (κάλυψη μόνο λειτουργικών δαπανών) περιόρισε κατά πολύ τις μετακινήσεις του προσωπικού του ΦΔ και την υλοποίηση δράσεων.

Παρόλα αυτά, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης, αξιοποιώντας τόσο τη γνώση του επιστημονικού προσωπικού του όσο και τον διαθέσιμο εξοπλισμό που διαθέτει, κατέγραψε δεδομένα από την Προστατευόμενη Περιοχή τα οποία - στις περιπτώσεις που αυτό είναι δυνατό - συνοδεύονται και από την αντίστοιχη φωτογραφική τεκμηρίωση. Οι καταγραφές αφορούν στην πλειονότητά τους πανιδικά δεδομένα και κυρίως καταγραφές πτηνών και θηλαστικών. Η ευκολία αναγνώρισης και ανεύρεσης των ζωικών ομάδων των θηλαστικών και των πτηνών συμβάλλουν στην αυξανόμενη γνώση της ζωογεωγραφίας τους στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Κεφάλαιο 5

ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ

Οι εργασίες-δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας. Το Τμήμα στελεχώνεται από:

- Αναστασιάδη Αγνή, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Τμήματος και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου.
- Πανταζή Κατερίνα, ΤΕ Ξεναγός / Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
- Αρβανίτη Αδαμάντιο, ΔΕ Ξεναγός / Υπεύθυνος Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνισσας.

Αναγκαιότητα των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης

Η περιβαλλοντική ενημέρωση του τοπικού πληθυσμού αλλά και των επισκεπτών της περιοχής, σε θέματα που συνδέονται με την προστασία του φυσικού πλούτου της προστατευόμενης περιοχής, αποτελεί ένα βασικό εργαλείο για αλλαγή της αντίληψης που βλέπει τον άνθρωπο ως απόλυτο κυρίαρχο και για διαμόρφωση νέων ηθικών αξιών σε σχέση με το περιβάλλον.

Η αναγκαιότητα των δράσεων αυτών έγκειται στην κατανόηση της κοινά αποδεκτής αντίληψης ότι ο άνθρωπος αποτελεί μέρος της φύσης και επομένως πρέπει να την σέβεται και να μεριμνά για την αρμονική συμβίωσή του με αυτήν.

Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού, έχοντας ως στόχο την παραπάνω αρχή, προσελκύει επισκέπτες τους οποίους πληροφορεί για τις αξίες και τις φυσικές λειτουργίες της περιοχής και τους καθοδηγεί ώστε να γνωρίσουν από κοντά τον Πάρνωνα χωρίς να βλάψουν τα ευαίσθητα φυσικά οικοσυστήματα της προστατευόμενης περιοχής.

Αρμοδιότητες Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας Σύμφωνα με το Ν. 2742/1999

Στις αρμοδιότητες του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας των φορέων διαχείρισης σύμφωνα με τις παρ. 7 & 8 του άρθρου 15 του Ν. 2742/99 «Χωροταξικός Σχεδιασμός και Αειφόρος Ανάπτυξη» περιλαμβάνονται:

1. Η ενημέρωση, εκπαίδευση και κατάρτιση του πληθυσμού σε θέματα αναγόμενα στις αρμοδιότητες και σκοπούς των φορέων διαχείρισης, καθώς και στην προστασία της περιοχής ευθύνης τους. Στο πλαίσιο αυτό, οι φορείς διαχείρισης μπορούν να ιδρύουν κέντρα πληροφόρησης στην έδρα των προστατευομένων αντικειμένων, να διοργανώνουν προγράμματα κατάρτισης και επιμόρφωσης σε συνεργασία με άλλους αρμόδιους δημόσιους ή ιδιωτικούς φορείς, καθώς και συνέδρια, ημερίδες, επιμορφωτικά σεμινάρια και άλλες ενημερωτικές εκδηλώσεις για την προβολή των στόχων και των επιτευγμάτων της διαχείρισης και να αναλαμβάνουν σχετική εκδοτική δραστηριότητα έντυπης ή και ηλεκτρονικής μορφής.

2. Η προώθηση, υποστήριξη, οργάνωση και εφαρμογή οικοτουριστικών προγραμμάτων, η έκδοση αδειών ξενάγησης και η χορήγηση αδειών επιστημονικής έρευνας και τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων εντός των ορίων των προστατευόμενων αντικειμένων, σύμφωνα με τους ειδικούς όρους και προϋποθέσεις που καθορίζονται στην ΚΥΑ οριοθέτησης και στον κανονισμό διοίκησης και λειτουργίας της προστατευόμενης περιοχής.

Δράσεις δημοσιότητας και διάχυσης της ενημέρωσης

Στο πλαίσιο υποστήριξης των δράσεων ενημέρωσης του κοινού, πραγματοποιήθηκαν ενέργειες και δράσεις που είχαν ως στόχο την πληροφόρηση, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των ομάδων επισκεπτών, των κατοίκων της περιοχής και των εμπλεκόμενων φορέων, σε θέματα που αφορούν στην οικολογική και ιστορική - πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και στη συνεπαγόμενη ανάγκη προστασίας και διατήρησης της βιοποικιλότητας και των φυσικών και πολιτισμικών αξιών της προστατευόμενης περιοχής.

Έχοντας ως εφόδια τη γνώση και την εμπειρία που αποκόμισε το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης από τις προηγούμενες χρονιές, υλοποιήθηκαν ποικίλες δράσεις ευαισθητοποίησης του κοινού μέσω κατάλληλα προγραμματισμένων ενεργειών προβολής και ενημέρωσης. Η στρατηγική που ακολουθήθηκε, βασίστηκε στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης που εκπονήθηκε το 2016, έχοντας ως επιδίωξη τη συνέχιση αλλά και επικαιροποίηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που είχαν ενταχθεί στην πράξη με τίτλο: «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστου» του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΕΙΦΟΡΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗ 2007-2013».

Σχέδιο Δράσης

Το έτος 2016 ο Φορέας Διαχείρισης προχώρησε στην υλοποίηση δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που είχαν συμπεριληφθεί στο εγκεκριμένο Σχέδιο Δράσης, με την υπ' αριθμ. 1.10/2016 απόφαση του ΔΣ. Η ανάγκη για την αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών πληροφόρησης και ενημέρωσης του τοπικού πληθυσμού που αφορούν στην προστατευόμενη περιοχή, καθώς επίσης η ενίσχυση της αποδοτικότητας και η βελτίωση της ποιότητας των υπηρεσιών ενημέρωσης - ευαισθητοποίησης, θα αποτελέσουν τον βασικό στόχο για την οργάνωση και κατάρτιση του νέου Σχεδίου Δράσης για το έτος 2017. Δεδομένης της δυναμικότητας του ετήσιου Σχεδίου Δράσης το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας είναι σε θέση να το προσαρμόζει ή/και να το μεταβάλλει ανάλογα με τις εκάστοτε ανάγκες, τις προβλέψεις αλλά και τον σχεδιασμό των νέων δράσεων που προκύπτουν κατά τη διάρκεια του έτους.

Δελτία Τύπου

Η δημοσιότητα είναι ο σημαντικότερος και ο πιο αποτελεσματικός τρόπος για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, αλλά και της ευρείας προβολής της προστατευόμενης περιοχής. Επίσης, λειτουργεί και ως ένα ισχυρό «εργαλείο» για την οικοδόμηση του ενδιαφέροντος και την αποδοχή του θεσμού της ορθής διαχείρισης της προστατευόμενης περιοχής. Ένα ενημερωτικό δελτίο τύπου είναι ένα από τα βασικά εργαλεία που έχει στη διάθεσή του ο Φορέας Διαχείρισης προκειμένου να απευθυνθεί στο ευρύ κοινό.

Με στόχο την επικοινωνία με άτομα ή/και ομάδες με κοινά περιβαλλοντικά ενδιαφέροντα, αποστάλθηκαν κατά το 2016 συνολικά τριάντα πέντε (35) δελτία τύπου, τα οποία συνοδεύονταν

κατά το πλείστον των περιπτώσεων από πλούσιο οπτικοακουστικό υλικό [ταινίες μικρής διάρκειας (video), φωτογραφίες, κ.λπ].

Επιπλέον, στο πλαίσιο της παρακολούθησης της διάχυσης-κυκλοφορίας των δελτίων τύπων στα ηλεκτρονικά και έντυπα ΜΜΕ, πραγματοποιείται και η σχετική αποδελτίωσή τους. Μέσω της διαδικασίας αυτής όλα τα δημοσιευμένα δελτία εντοπίζονται και αρχειοθετούνται ηλεκτρονικούς ή/και έντυπους φακέλους προκειμένου να είναι εύκολα προσβάσιμα από όλα τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Με τη μέθοδο αποδελτίωσης αξιολογείται παράλληλα το αναγνωστικό ενδιαφέρον και η ανταπόκριση των αναγνωστών σε κάθε δημοσίευση του Φορέα Διαχείρισης.

Παρακάτω παραθέτουμε σε σύντομη μορφή τα δημοσιευμένα δελτία τύπου κατά τίτλο και ημερομηνία δημοσίευσης:

1. **18/01/2016** Εκδήλωση παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις στον υγρότοπο Μουστού.
2. **19/01/2016** Περιστατικά ύποπτα για γρίπη των πτηνών στην προστατευόμενη περιοχή.
3. **02/02/2016** Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων.
4. **01/03/2016** Τα νέα του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού για το Γ' Τετράμηνο 2015.
5. **21/03/2016** Δάση και νερό στον Πάρνωνα - Παγκόσμια ημέρα Δασοπονίας 2016.
6. **22/03/2016** Διοργάνωση δράσεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης από το Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού σε συνεργασία με τη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Βόρειας Κυνουρίας (Δ.Ε.Υ.Α.Β.Κ.) - Παγκόσμια Ημέρα Νερού (22/3).
7. **06/04/2016** Πρόσκληση στην πανελλαδική εκστρατεία εθελοντικού καθαρισμού "Let's do it Greece 2016" στον υγρότοπο Μουστού.
8. **08/04/2016** Χελιδονίσματα και περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
9. **12/04/2016** Πρόσκληση στην εκδήλωση προβολής ταινίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο Πνευματικό Κέντρο Τρίπολης.
10. **13/04/2016** Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού συμμετέχει στην έκθεση "Ελλήνων Γεύση" στο περίπτερο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.
11. **18/04/2016** Με επιτυχία ολοκληρώθηκε η εκδήλωση προβολής της ταινίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο Πνευματικό Κέντρο Τρίπολης.
12. **26/04/2016** Πασχαλινή κάρτα.
13. **19/05/2016** Εθελοντικοί καθαρισμοί στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από τον Φορέα Διαχείρισης.
14. **20/05/2016** Ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού τιμά την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής.
15. **23/05/2016** Ενημέρωση μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας.
16. **30/05/2016** Προστασία αρωματικών φυτών της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα - Μουστού.

17. **06/06/2016** Ολοκλήρωση εθελοντικών καθαρισμών στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
18. **08/06/2016** Ποικίλες περιβαλλοντικές δράσεις από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
19. **27/06/2016** Οδηγός χλωρίδας προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού– Ενδημικά, σπάνια και απειλούμενα είδη.
20. **05/07/2016** Άνοιγμα του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα του Φορέα Διαχείρισης Πάρνωνα-Μουστού, στο πλαίσιο του Μελιτζάzz, στο Λεωνίδιο στις 6 – 10 Ιουλίου 2016.
21. **06/07/2016** Διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης Κρόνιο Πέρασμα για 3η χρονιά στα χωριά του Πάρνωνα.
22. **14/07/2016** Άνοιξε, προσωρινά, τις πόρτες του στο κοινό το Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο, στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2016.
23. **19/07/2016** Επιτυχημένη για 3η χρονιά η αθλητική διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης Κρόνιο Πέρασμα στα χωριά του Πάρνωνα!
24. **29/07/2016** Τα νέα του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού για το Α΄ Εξάμηνο 2016.
25. **03/08/2016** Περιβαλλοντικές δραστηριότητες από τον Φορέα Διαχείρισης στην Καστάνιτσα Αρκαδίας στο πλαίσιο της εκδήλωσης «ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ 2016».
26. **18/08/2016** Ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους 2016 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
27. **23/09/2016** Εθελοντικός Καθαρισμός στην παραλία «Πόρτες» Αρκαδίας, την Πέμπτη 29 Σεπτεμβρίου 2016.
28. **27/09/2016** Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών στον υγρότοπο Μουστού.
29. **17/10/2016** Εγκαίνια του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα. Σάββατο, 22 Οκτωβρίου 2016.
30. **20/10/2016** Γιορτή Κάστανου 2016 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
31. **26/10/2016** Άνοιξε επίσημα τις πύλες του για το κοινό το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.
32. **02/11/2016** Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στη 33η Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
33. **16/11/2016** Το έργο του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στα εμβληματικά έργα του ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013.
34. **23/11/2016** Κρούσματα γρίπης των πτηνών στην Ευρώπη.
35. **14/12/2016** Χριστουγεννιάτικη κάρτα.

Ανακοινώσεις – Αναρτήσεις στην ιστοσελίδα

Τα δελτία τύπου και οι ανακοινώσεις που αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης αφορούν, κατά κύριο λόγο, θέματα σχετικά με επισκέψεις και ξεναγήσεις μεμονωμένων/ομάδων επισκεπτών στην προστατευόμενη περιοχή, επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης σε Σχολεία Α΄/Βάθμιας και Β΄/Βάθμιας Εκπαίδευσης από στελέχη του Φορέα, περίθαλψη και αποστολή

τραυματισμένων ζώων που εντοπίζονται στην προστατευόμενη περιοχή σε Κέντρα Περιθαλψής Αγρίων Ζώων, καθώς επίσης και τη συμμετοχή του Φορέα σε διάφορες τοπικές γιορτές και εκδηλώσεις.

Κατά την διάρκεια του έτους 2016 έχουν αναρτηθεί στην επίσημη ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης (www.fdparnonas.gr) πενήντα επτά (57) ανακοινώσεις οι οποίες παρουσιάζονται παρακάτω κατά μήνα/ημερομηνία και θέμα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5. ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΑΣ ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ 2016

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ	
01/02/2016	Ολοκληρώθηκαν οι μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις υδρόβιων πουλιών (ΜΕΚΥΠ) στον υγρότοπο Μουστού.
08/02/2016	Ξενάγηση ΕΟΣ Τρίπολης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
09/02/2016	Ξενάγηση ΕΠΑΛ Λεωνιδίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
15/02/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Σταδίου Τεγέας.
18/02/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο 9ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης.
19/02/2016	Ξενάγηση 2ου Γυμνασίου Σπάρτης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
ΜΑΡΤΙΟΣ	
03/03/2016	Ξενάγηση Νηπιαγωγείου Ινάχου Αργολίδας στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
06/03/2016	Ξενάγηση του Πολιτιστικού Συλλόγου Λουτρακίου «Μελαγκάβι» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
08/03/2016	Ξενάγηση 2ου Δημοτικού Σχολείου Μεγαλόπολης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
10/03/2016	Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης με αφορμή τα Χελιδονίσματα.
27/03/2016	Ξενάγηση του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμφιθέας «Η Αγία Αικατερίνη» στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.
29/03/2016	Ξενάγηση του 4ου Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
30/03/2016	Ξενάγηση του 6ου Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
06/04/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο 3ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Χελιδονίσματα 2016».
07/04/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο 9ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης στο πλαίσιο της εκδήλωσης «Χελιδονίσματα 2016».
08/04/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Παραλίου Άστρους και στη Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης Βόρειας Κυνουρίας (Δ.Ε.Υ.Α.Β.Κ.).
08/04/2016	Προβολή ταινίας «Από Βορρά σε Νότο, σ' Ανατολή και Δύση».
11/04/2016	Εθελοντικός καθαρισμός του υγροβιότοπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it.
13/04/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Νηπιαγωγείο Βερβένων.
19/04/2016	Ξενάγηση του Πεζοπορικού Ορειβατικού Συλλόγου Πετρούπολης στην Καστάνιτσα.
20/04/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο ΕΠΑΛ Λεωνιδίου.
21/04/2016	Ξενάγηση του Γυμνασίου Μεγαλόπολης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ

	Άστρους.
21/04/2016	Ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
25/04/2016	Ομάδα επισκεπτών από το Ηνωμένο Βασίλειο στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα και του υγροτόπου Μουστού.
ΜΑΪΟΣ	
10/05/2016	Συμμετοχή του ΦΔ σε δενδροφύτευση σε συνεργασία με το ΕΠΑΛ Λεωνιδίου.
10/05/2016	Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε εκδηλώσεις Γυμνασίων της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα – Μουστού.
13/05/2016	Επίσκεψη του 7ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στο πλαίσιο της καμπάνιας περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης για το νερό.
19/05/2016	Ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου στην Καστάνιτσα.
26/05/2016	Επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Βερβένων.
ΙΟΥΝΙΟΣ	
01/06/2016	Ξενάγηση της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας στη λιμνοθάλασσα Μουστού.
11/06/2016	Συμμετοχή με παρουσιάσεις, σε εκδήλωση που διοργάνωσε ο Δήμος Σπάρτης στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος με θέμα «Η παράνομη συλλογή και ο κίνδυνος εξαφάνισης των αρωματικών φυτών των βουνών μας».
12/06/2016	Ξενάγηση του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου (ΕΟΣ) Σπάρτης στην Καστάνιτσα.
23/06/2016	Προστασία φωλιών ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας Καρέτα (<i>Caretta caretta</i>) στην παραλία Κάτω Βερβένων Αρκαδίας.
27/06/2016	Συμμετοχή του ΦΔ με παρουσίαση σε σεμινάριο στο καταφύγιο του ΕΟΣ Σπάρτης στον Πάρνωνα.
30/06/2016	Ενημερωτικές ταμπέλες πληροφόρησης στην παραλία «Πόρτες Μελιγούς» για την προστασία του κρίνου της θάλασσας (<i>Pancratium maritimum</i>).
13/07/2016	Συνέντευξη στο τηλεοπτικό κανάλι ΣΚΑΪ σχετικά με την 3η διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης Κρόνιο Πέρασμα στα χωριά του Πάρνωνα.
ΙΟΥΛΙΟΣ	
13/07/2016	Προστασία φωλιών ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας Καρέτα (<i>Caretta caretta</i>) στο Παράλιο Άστρος (τέλος οδού Καλίτση).
26/07/2016	Άγωνα κρίθηκε η πρόσκληση για τον επιστημονικό συνεργάτη σε θέματα βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	
01/08/2016	Εμφάνιση θαλάσσιας χελώνας καρέτα (<i>Caretta caretta</i>) στην παραλία Γλυφάδα στο Παράλιο Άστρος Αρκαδίας.
01/08/2016	Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην 10η Πανελλήνια Εξόρμηση Ερασιτεχνών Αστρονόμων στον Πάρνωνα.
16/08/2016	5η συνάντηση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» στη Σίταινα Αρκαδίας.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	
14/09/2016	Έκλεισαν οι εργασίες του 8ου Τσακώνικου Συνεδρίου στον Πάρνωνα.
25/09/2016	Ξενάγηση ομάδας επισκεπτών στην Καστάνιτσα.
30/09/2016	Ολοκληρώθηκε ο εθελοντικός καθαρισμός τμήματος της παραλίας «Πόρτες» Μελιγούς Αρκαδίας.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	
03/10/2016	Η Ευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών στον υγρότοπο Μουστού.
12/10/2016	Επίσκεψη ΕΠΑΛ Άστρους στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους.
21/10/2016	Ξενάγηση 1ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στη λιμνοθάλασσα Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους.

23/10/2016	Αποστολή τραυματισμένου μπούφου στην ANIMA για περεταίρω περίθαλψη από τον Φορέα Διαχείρισης.
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	
07/11/2016	Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην έκθεση “Πελοπόννησος EXPO” στην Τρίπολη.
07/11/2016	Λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του 1ου Φεστιβάλ Αναρρίχησης στο Λεωνίδιο.
14/11/2016	Ολοκληρώθηκε επιτυχώς η συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στην Έκθεση «Πελοπόννησος EXPO» στην Τρίπολη.
14/11/2016	Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του 1ου Φεστιβάλ Αναρρίχησης στο Λεωνίδιο.
15/11/2016	Αποστολή μπούφου (Bubo bubo) από τον Φορέα Διαχείρισης στην ANIMA για περεταίρω περίθαλψη.
16/11/2016	Ξενάγηση του 3ου ΚΑΠΗ Μελισσίων στην Καστάνιτσα.
22/11/2016	Γέμισε μαθητές το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο.
2/12/2016	Η Α΄ τάξη του 3ου Γυμνασίου Άργους στη λιμνοθάλασσα του Μουστού.
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ	
23/12/2016	Αποστολή κουκουβάγιας (<i>Athene noctua</i>) από τον Φορέα Διαχείρισης στην ANIMA για περίθαλψη.

Αλληλογραφία

Με γνώμονα την ενίσχυση της επικοινωνίας με το κοινό για την ανάδειξη της προστατευόμενης περιοχής και την προβολή των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης έχει δημιουργηθεί ξεχωριστή διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (press@fdparnonas.gr) την οποία διαχειρίζεται και ελέγχει καθημερινά το προσωπικό του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας.

Newsletter

Ο Φορέας Διαχείρισης προωθεί προς τις επαφές του, καθώς επίσης αναρτά στην ιστοσελίδα του, σε σχετική ενότητα [<http://www.fdpardonas.gr/activities/newsletter/>], ένα ενημερωτικό ηλεκτρονικό φυλλάδιο τύπου Newsletter κάθε έξι μήνες, που έχει ως περιεχόμενο τη σύνοψη όλων των δράσεων του Φορέα για την εκάστοτε χρονική περίοδο. Η σύνταξη και η επιμέλεια των κειμένων του Newsletter γίνεται από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Τα κείμενα κατανέμονται σε ενότητες ανάλογα με το περιεχόμενό τους (Δράσεις Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης, Δράσεις Προστασίας & Διαχείρισης, Δράσεις Πληροφόρησης Εκπαίδευσης & Δημοσιότητας, Λοιπές περιβαλλοντικές δράσεις, κ.λπ.).

Για το έτος 2016, εκδόθηκαν αντίστοιχα δυο ηλεκτρονικά φυλλάδια (Newsletter), ένα για κάθε εξάμηνο του έτους, τα οποία αποστάλθηκαν ηλεκτρονικά σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, καθώς επίσης και στις υπόλοιπες επαφές του Φορέα Διαχείρισης (Οργανισμοί, Φορείς, Υπουργεία/ Υπηρεσίες, Εθελοντές, κ.λπ) που διαχειρίζεται το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας μέσω της ηλεκτρονικής του διεύθυνσης (press@fdparnonas.gr). Τα ηλεκτρονικά φυλλάδια αναρτήθηκαν στην ιστοσελίδα του Φορέα Διαχείρισης στη σχετική ενότητα [<http://www.fdpardonas.gr/activities/newsletter/>].

Κοινωνική δικτύωση

Οι σελίδες κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα Διαχείρισης στο facebook: [<https://www.facebook.com/fdparnonas>], παρακολουθήθηκαν σε καθημερινή βάση και ενημερώθηκαν με κείμενα, φωτογραφίες και βίντεο από τις δράσεις που πραγματοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά το έτος 2016.

Επίσης, συνεχίστηκε η ενημέρωση των καναλιών στο YouTube [<http://www.youtube.com/channel>] και στο vimeo [<http://vimeo.com/parnonas>] με βίντεο που αφορούσαν στις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης κατά το 2016.

Τα βίντεο που παρήχθησαν κατά το έτος 2016, τα οποία στη συνέχεια ο Φορέας Διαχείρισης ανάρτησε στα κανάλια που διαθέτει είναι τα ακόλουθα:

1. **8/4/2016:** Προβολή ταινίας «Από Βορρά σε Νότο, σ' Ανατολή και Δύση»
2. **18/4/2016:** Μήνυμα του ηθοποιού Γιώργου Χωραφά προς τον ΦΔ Πάρνωνα - Μουστού
3. **8/6/2016:** Ποικίλες περιβαλλοντικές δράσεις από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος
4. **18/8/2016:** Ολοκληρώθηκαν οι εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους 2016 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας με τη συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού.
5. **3/10/2016:** EuroBirdwatch16_Moustos
6. **12/10/2016:** Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας
7. **26/10/2016:** Άνοιξε επίσημα τις πύλες του για το κοινό το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα
8. **1/11/2016:** Καλό μήνα με ένα στιγμιότυπο από τον υγρότοπο Μουστού!
9. **2/11/2016:** Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στη 33η Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Συμμετοχή σε ηλεκτρονικές πλατφόρμες για πρακτική άσκηση φοιτητών

Μέσω της εγγραφής του Φορέα Διαχείρισης στον κόμβο ΑΤΛΑΣ βεβαιώθηκε ότι μπορεί να συμμετέχει πλέον στο «Σύστημα Κεντρικής Υποστήριξης της Πρακτικής Άσκησης Φοιτητών ΑΕΙ» ως Φορέας Υποδοχής. Επίσης έχει πραγματοποιηθεί η εγγραφή του φορέα στην πλατφόρμα του Πανεπιστημίου Αιγαίου ΟΠΣ. Ως φορέας υποδοχής, έχει τη δυνατότητα από την ενότητα αυτή να αναρτά τις θέσεις πρακτικής άσκησης που προσφέρει, να περιγράφει αναλυτικά τις απαιτήσεις και τις προδιαγραφές κάθε θέσης κ.λπ.

Για το 2016 ο Φορέας Διαχείρισης εισήγαγε στο σύστημα ΑΤΛΑΣ τις νέες θέσεις πρακτικής άσκησης που επιθυμούσε να διαθέσει στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ της χώρας.

Ως αποτέλεσμα των παραπάνω εγγράφων ολοκληρώθηκε επιτυχώς, στο πλαίσιο της Πρακτικής Άσκησης φοιτητών, η άσκηση μίας φοιτήτριας από το Τμήμα Επικοινωνίας & ΜΜΕ της Σχολής Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών, του Ιδρύματος ΕΘΝΙΚΟ & ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ. Η φοιτήτρια απασχολήθηκε στο Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας του Φορέα Διαχείρισης από τις 12/07/2016 έως τις 12/10/2016.

Αντικείμενο της απασχόλησής της αποτέλεσε η εκμάθηση της διαδικασίας ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης της κοινωνίας για την αξία της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και

υγροτόπου Μουστού μέσω της υλοποίησης ξεναγήσεων, της παραγωγής φυλλαδίων και λοιπού πληροφοριακού υλικού, η υποστήριξη της διοργάνωσης δράσεων ευαισθητοποίησης σε ημέρες με παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και σε τοπικές εκδηλώσεις οικισμών που βρίσκονται εντός των ορίων της αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης, και η υποστήριξη των δράσεων που είχαν ως στόχο την προσέλκυση και γνωριμία της κοινωνίας (κατοίκων και επισκεπτών) με την προστατευόμενη περιοχή μέσω της διαρκούς προβολής της (προβολή παρουσιάσεων, αποστολή δελτίων τύπου). Η ασκούμενη φοιτήτρια είχε υποστηρικτικό ρόλο σε όλες τις δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης που ανέλαβε το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Διανομή Ερωτηματολογίων

Τα ερωτηματολόγια αποτελούν το πιο διαδεδομένο εργαλείο συλλογής δεδομένων. Πολλές έρευνες και μελέτες βασίζονται στην καταγραφή πληροφοριών μέσω ερωτηματολογίων. Στο πλαίσιο του έργου «Προστασία και διατήρηση της βιοποικιλότητας του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» (ΕΠΠΕΡΑΑ 2007-2013) δημιουργήθηκαν: α) το «Ερωτηματολόγιο επισκεπτών» και β) το «Ερωτηματολόγιο κατοίκων». Σκοπός των ερωτηματολογίων είναι η καταγραφή της γνώμης των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής, αλλά και της τοπικής κοινωνίας, αναφορικά με τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή, το καθεστώς προστασίας, τα προβλήματα που προκύπτουν από τα διαχειριστικά μέτρα, το ενδιαφέρον των επισκεπτών για την περιοχή, τις προσφερόμενες υπηρεσίες της, κ.ά.

Το «Ερωτηματολόγιο επισκεπτών» διανεμήθηκε στους επισκέπτες της προστατευόμενης περιοχής και συμπληρωνόταν συνήθως μετά την ξενάγησή τους στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ή στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Το «Ερωτηματολόγιο κατοίκων» διανεμήθηκε στο ευρύ κοινό της περιοχής, προκειμένου να συλλεχθούν πληροφορίες για το επίπεδο της γνώσης που υπάρχει στην τοπική κοινωνία για το ρόλο, τις αρμοδιότητες, τη λειτουργία του Φορέα Διαχείρισης, αλλά και για τη σχέση του με τους κατοίκους της περιοχής, για τις δράσεις που υλοποιεί κλπ.

Όλα ανεξαιρέτως τα ερωτηματολόγια συμπληρώθηκαν από επισκέπτες και κατοίκους της περιοχής κατά το 2016, στο πλαίσιο εκδηλώσεων και των ξεναγήσεων που υλοποίησε ο Φορέας Διαχείρισης, ενώ συλλέχθηκαν 26 ερωτηματολόγια η επεξεργασία των οποίων θα πραγματοποιηθεί στο προσεχές μέλλον.

Η στατιστική επεξεργασία των ερωτηματολογίων, μέσω της σωστής κωδικοποίησης των πληροφοριών που αποτυπώνονται σε αυτά, πρόκειται να περιλαμβάνει πίνακες που αναφέρονται τόσο στις κλειστές ερωτήσεις όσο και στην ταξινόμηση των στοιχείων των ερωτηθέντων ανά φύλλο, ηλικία, τόπο κατοικίας, κ.α. Επίσης θα αποτυπώνονται και οι ερωτήσεις ανοικτού τύπου. Η επεξεργασία των ερωτηματολογίων θα περιλαμβάνει επίσης την καταχώρηση των πληροφοριών σε κατάλληλα σχεδιασμένη βάση δεδομένων.

Η μέχρι σήμερα αποκτηθείσα εμπειρία έδειξε πως είναι σκόπιμη και ωφέλιμη η δημιουργία νέου υλικού αξιολόγησης των παρεχόμενων υπηρεσιών των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης, καθώς και η επικαιροποίηση των ανωτέρω υφιστάμενων ερωτηματολογίων αξιολόγησης. Για τον σκοπό αυτό θα δημιουργηθούν δύο νέα ερωτηματολόγια που θα συμπληρώνονται από εκπαιδευτικούς και θα αφορούν στην αξιολόγηση των ξεναγήσεων στα Κέντρα περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης και των προβολών θεματικών παρουσιάσεων σε μαθητές εντός των σχολικών αιθουσών.

COBWEB (Citizens Observatory WEB) «Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών»

Στο πλαίσιο του προγράμματος COBWEB (Citizens Observatory WEB) «Διαδικτυακό Παρατηρητήριο Πολιτών» στο οποίο έχει συμπεριληφθεί και η προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, γίνεται ανάπτυξη υποδομής για τη συλλογή περιβαλλοντικής πληροφορίας μέσω κινητών τηλεφώνων και άλλων φορητών συσκευών από τους πολίτες στα Αποθέματα Βιόσφαιρας της UNESCO. Απώτερος στόχος του προγράμματος είναι η διερεύνηση της δυνατότητας χρήσης τεχνικών crowdsourcing (πληθοπορισμού, δηλαδή της συμμετοχής μεγάλων ομάδων εθελοντών για συλλογή δεδομένων μέσω ανοικτής πρόσκλησης) και την αξιοποίηση των πολιτών ως αισθητήρων ("people as sensors") μέσω της χρήσης φορητών συσκευών.

Για την υλοποίησή του συμμετέχουν 13 φορείς (Πανεπιστήμιο Εδιμβούργου, Πανεπιστήμιο Δρέσδης, Πανεπιστήμιο Nottingham, Πανεπιστήμιο Ιρλανδίας/ Δουβλίνου, Κυβέρνηση της Ουαλίας, άλλοι δημόσιοι φορείς και ΜΜΕ από Αγγλία, Σκωτία, Γερμανία, Ιρλανδία, Ολλανδία και Ελλάδα).

- Για την υλοποίηση του COBWEB συνεργάζονται ερευνητές, φορείς χάραξης πολιτικής, επιχειρήσεις, πολίτες και τοπικές κοινότητες. Η συνεργασία αυτή εξασφαλίζει πως τα παραγόμενα εργαλεία και τεχνικές καλύπτουν τις ανάγκες και τους στόχους τους, προς όφελος των τοπικών κοινωνιών.
- Το COBWEB εφαρμόζεται στο δίκτυο των Αποθεμάτων της Βιόσφαιρας της UNESCO συμπεριλαμβανομένων των περιοχών «Φαράγγι Σαμαριάς» και «Όρος Όλυμπος» στην Ελλάδα. Επίσης εφαρμόζεται στις προστατευόμενες περιοχές «όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού» και «Λιμνοθάλασσας Μεσολογίου».
- Στο πρόγραμμα χρησιμοποιούνται ανοικτές τεχνολογίες και πρότυπα, θέλοντας να εξασφαλιστεί ότι τα δεδομένα που θα συλλεχθούν θα είναι συμβατά με αντίστοιχα δεδομένα θεσμοθετημένων φορέων και πως θα μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε άλλα προγράμματα.

Βιογραφικό Φορέα Διαχείρισης

Η τακτική ενημέρωση του βιογραφικού του Φορέα Διαχείρισης για τις δράσεις περιβαλλοντικού χαρακτήρα είναι μία από τις πάγιες εργασίες του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης. Η διαδικασία αυτή ακολουθήθηκε και κατά το έτος 2016. Το βιογραφικό μπορεί να διανεμηθεί επικαιροποιημένο, όποτε αυτό κριθεί αναγκαίο και να αποτελέσει έναν πλήρη ενημερωτικό οδηγό για τον πολίτη σε ζητήματα σχετικά με τις έργα και δραστηριότητες περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή.

Ημερολόγιο Δράσεων

Το ημερολόγιο δράσεων, είναι ένα βοηθητικό αρχείο που δημιουργήθηκε για την κάλυψη των αναγκών παρακολούθησης των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα όπου καταγράφονται οι προγραμματισμένες δραστηριότητες που χρήζουν οργάνωσης. Σκοπός του είναι η αποτελεσματική εσωτερική οργάνωση μεταξύ των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης καθώς επίσης και ο συντονισμός των ενεργειών ενημέρωσης. Η εργασία τακτικής ενημέρωσης του ημερολογίου ακολουθήθηκε καθ' όλη της διάρκειας του 2016. Στο ημερολόγιο δράσεων έχει πρόσβαση όλο το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης.

Φωτογραφικό υλικό

Για την οργάνωση, τήρηση αλλά και διαχείριση του πλούσιου φωτογραφικού αρχείου που έχει προκύψει από την έναρξη της λειτουργίας του, ο Φορέας Διαχείρισης έχει προμηθευτεί δύο μονάδες αποθήκευσης (εξωτερικός σκληρός δίσκος). Βασικό στόχο αποτελεί η ασφαλής αρχειοθέτηση αλλά και η μελλοντική αξιοποίηση του φωτογραφικού και βιντεοσκοπικού υλικού, καθώς συνοδεύει μεταξύ άλλων, τα δελτία τύπου καθώς και εμπλουτίζει τις παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης που προβάλλονται στο πλαίσιο των περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων που υλοποιεί ο Φορέας.

Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης

Το περιεχόμενο του παρόντος κειμένου αποτελεί την αποτύπωση των δράσεων και ενεργειών του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας κατά το έτος 2016, για την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των κατοίκων και των επισκεπτών της προστατευόμενης περιοχής και της κοινωνίας γενικότερα. Οι δράσεις ενημέρωσης αφορούν επιγραμματικά στα παρακάτω:

- προσέλκυση και γνωριμία της τοπικής κοινωνίας αλλά και του ευρέως κοινού με την προστατευόμενη περιοχή, μέσω της διαρκούς προβολής των δράσεων του Φορέα Διαχείρισης σε αυτήν (αποστολή δελτίων τύπου, συνεντεύξεις σε τοπικά και περιφερειακά ΜΜΕ, ενημέρωση μέσω κοινωνικής δικτύωσης του Φορέα σε facebook, ενημέρωση καναλιών σε Youtube και Vimeo).
- διοργάνωση δράσεων ευαισθητοποίησης με αφορμή, Ημέρες με Παγκόσμιο περιβαλλοντικό ενδιαφέρον και τοπικές γιορτές οικισμών που βρίσκονται εντός της χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης.
- ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και του ευρέως κοινού για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, μέσω ξεναγήσεων επισκεπτών, παραγωγής ενημερωτικών φυλλαδίων και λοιπού πληροφοριακού υλικού, κατασκευής και τοποθέτησης ενημερωτικών πινακίδων, παραγωγής και μετάδοσης τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών μηνυμάτων, παραγωγής ταινιών κ.λπ.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε δράσεις κατάρτισης – επιμόρφωσης.
- συμμετοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης σε συνέδρια – ημερίδες ενημερωτικού χαρακτήρα.

Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών

Το Πρόγραμμα αποσκοπεί, στην προώθηση της γνώσης, της ευαισθητοποίησης καθώς και της άμεσης επαφής των μαθητών με τη βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής αλλά και στην ανάπτυξη δεξιοτήτων πειραματισμού και διερευνητικής σκέψης με αντικείμενο το φυσικό περιβάλλον.

Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης αξιοποίησαν πλήρως το υπάρχον υλικό του Προγράμματος Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και Ευαισθητοποίησης μαθητών, αλλά και αυτό που παρήχθη από το προσωπικό του εντός του 2016, για την ενημέρωση των σχολικών ομάδων στους χώρους των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής.

Η επικοινωνία του Τμήματος Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας με τα σχολεία όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης γίνεται στην αρχή κάθε σχολικού έτους για τον προγραμματισμό και την οργάνωση περιβαλλοντικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή. Προκειμένου ο Φορέας Διαχείρισης να προβεί στην υλοποίηση του προγράμματος περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης αιτήθηκε:

A. για το σχολικό έτος 2015-2016 με την υπ' αριθ. 1173/01-09-2015 επιστολή του προς το ανωτέρω αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης, η οποία και εγκρίθηκε με το υπ' αριθ. 147084/Δ2/18-09-2015 έγγραφο.

B. για το σχολικό έτος 2016-2017 με την υπ' αριθ. 701/12-08-2016 επιστολή του προς το ανωτέρω αρμόδιο τμήμα του Υπουργείου Παιδείας, τη χορήγηση της σχετικής άδειας επίσκεψης. Το αίτημα προωθήθηκε για πρώτη φορά προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για τη σύμφωνη γνώμη του στο ανωτέρω. Λόγω καθυστέρησης της απάντησης μέχρι και το τέλος του Δεκεμβρίου 2016 το Υπουργείο Παιδείας δεν είχε αποστείλει την σχετική απάντηση.

Εν συνεχεία, για το σχολικό έτος 2015-2016, αποστάλθηκαν επιστολές προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α'βάθμιας και Β'βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας και του Νομού Λακωνίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν το σχετικό ενημερωτικό σημείωμα προς όλες τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους, αναφορικά με: 1) τη δυνατότητα επίσκεψης περιβαλλοντικής ενημέρωσης από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών και 2) τη δυνατότητα υλοποίησης επισκέψεων των σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή ούτως ώστε:

α) να γνωρίσουν τα αξιόλογα οικολογικά και πολιτισμικά στοιχεία της περιοχής,

β) να ενημερωθούν για το ρόλο του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή,

γ) να μάθουν για τις Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, Περιοχές Προστασίας της Φύσης, περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 και τα Τοπία Φυσικού Κάλλους,

δ) να πληροφορηθούν για τα σπάνια και ενδημικά φυτά και την αξιόλογη πανίδα του Πάρωνα, καθώς επίσης τις τοποθεσίες με ιδιαίτερο ιστορικό, θρησκευτικό και αρχαιολογικό ενδιαφέρον.

Με την έγκριση του σχετικού αιτήματος για το σχολικό έτος 2016-2017, θα αποσταλούν επιστολές προς τους Υπευθύνους Σχολικών Δραστηριοτήτων Α'βάθμιας και Β'βάθμιας Εκπαίδευσης του Νομού Αρκαδίας και του Νομού Λακωνίας, προκειμένου να ενημερωθούν και να διαβιβάσουν το ανωτέρω σχετικό ενημερωτικό σημείωμα προς όλες τις σχολικές μονάδες της αρμοδιότητάς τους.

Παρουσιάσεις σε σχολεία εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής

Κατά το έτος 2016, ακολουθήθηκε το πρόγραμμα επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης μαθητών σε σχολικές μονάδες που βρίσκονται εντός αλλά και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής. Περίπου **821** μαθητές και εκπαιδευτικοί παρακολούθησαν θεματικές παρουσιάσεις στις αίθουσες των σχολικών τους μονάδων οι οποίες παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα (Πίνακας 6) κατά ημερομηνία, Σχολείο, τίτλο παρουσίασης και αριθμό μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ6. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ ΣΕ ΣΧΟΛΕΙΑ ΕΤΟΥΣ 2016

Ημερ/νία	Σχολείο	Τίτλος παρουσίασης	Αριθμός μαθητών
02/02/2016	5ο Δημοτικό Τρίπολης	«Η Αξία του Νερού»	41
15/02/2016	Δημοτικό Σχολείο Σταδίου Τεγέας	Τάξεις Α΄-Β΄: «Οι μύθοι του Αισώπου και τα ζώα της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού». Τάξεις Γ΄-Δ΄: «Αλκυόνα, η βασίλισσα του ψαρέματος – Ο μύθος της και άλλα αφηγήματα!». Τάξεις Ε΄-ΣΤ΄: «Ερπετά – οι παρεξηγημένοι ευεργέτες του ανθρώπου»."	140
18/02/2016	9ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης	«Η Αξία του Νερού»	12
06/04/2016	3ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης	«Χελιδονίσματα 2016»	43
07/04/2016	9ο Νηπιαγωγείο Τρίπολης	«Χελιδονίσματα 2016»	21
08/04/2016	Δημοτικό Σχολείο Παρ. Άστρους	Τάξεις: Α΄ και Β΄ «Μύθοι του Αισώπου». Τάξεις: Γ΄, Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄ «Η Αξία του Νερού»	59
13/04/2016	Νηπιαγωγείο Βερβένων	«Παραδοσιακά Επαγγέλματα των ορεινών χωριών του Πάρνωνα»	30
19/04/2016	ΕΠΑΛ Λεωνιδίου	«Φορέας Διαχείρισης και προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού» (Τάξεις Α΄, Β΄ και Γ΄) και «Ενδημισμός στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού» (Τάξη Α΄)	65
09/05/2016	Γυμνάσιο Άστρους	«Δράσεις εθελοντισμού στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού»	70
10/05/2016	Γυμνάσιο Παραλίας Τυρού	«Παραδοσιακά Επαγγέλματα των ορεινών χωριών του Πάρνωνα»	25
19/05/2016	Δημοτικό Τυρού	«Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων»	75
22/05/2016	Δημοτικό Σχολείο Πελετών	«Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων»	10
26/05/2016	Δημοτικό Σχολείο Βερβένων	«Παραδοσιακά Επαγγέλματα των ορεινών χωριών του Πάρνωνα»	100
31/05/2016	Δημοτικό Σχολείο Βλαχιώτη	Τάξη: Α΄ «Μύθοι του Αισώπου»	35
31/05/2016	Δημοτικό Σχολείο Βλαχιώτη	Τάξη Δ΄ «Η Αξία του Νερού»	30
06/06/2016	Δημοτικό Σχολείο	Τάξη Δ΄, Ε΄, ΣΤ΄ «Εθελοντικές	35

	Σκούρας	δράσεις ΦΔ»	
06/06/2016	Δημοτικό Σχολείο Γκοριτσάς	Τάξη Α΄, Β΄, Γ΄ «Εθελοντικές δράσεις ΦΔ»	30
Σύνολο			821

Ξεναγήσεις μαθητών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής

Η ενημέρωση και η ευαισθητοποίηση των μαθητών για την προστασία του περιβάλλοντος και ιδιαίτερα για την προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού αποτελεί μία από τις βασικές προτεραιότητες του Φορέα Διαχείρισης. Για τον λόγο αυτό πραγματοποιήθηκαν ξεναγήσεις σχολείων, τόσο στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής. Κατά τη διάρκεια των επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης των σχολείων - παράλληλα με την επίσκεψη των μαθητών στα κέντρα πληροφόρησης - υλοποιήθηκαν σε αρκετές περιπτώσεις εκπαιδευτικές δραστηριότητες στη φύση, όπως περιήγηση μικρής διάρκειας σε επιλεγμένα πεζοπορικά μονοπάτια καθώς επίσης και παρατήρηση-αναγνώριση άγριας ορνιθοπανίδας.

Ο αριθμός των μαθητών και των συνοδών εκπαιδευτικών που ξεναγήθηκαν, κατά τη διάρκεια του έτους 2016 στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης ή/και που ενημερώθηκαν και περιηγήθηκαν εντός της προστατευόμενης περιοχής, ήταν περίπου **2.387 άτομα**. Σε κάθε ένα από τα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, υπάρχουν εκθέσεις ερμηνείας περιβάλλοντος, όπου οι μαθητές ενημερώθηκαν από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης για το ρόλο και τις αρμοδιότητές του, την πλούσια πανίδα, χλωρίδα και τους σημαντικούς τύπους οικοτόπων της προστατευόμενης περιοχής, καθώς και για το καθεστώς προστασίας της περιοχής το οποίο είναι απαραίτητο για την ορθολογική διαχείρισή της.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τον υγρότοπο Μουστού, ο οποίος αποτελεί τον μεγαλύτερο σε μέγεθος, αλλά και πιο αξιόλογο υγρότοπο στην ανατολική πλευρά της Πελοποννήσου και για τον σημαντικό ρόλο, την αξία και τις λειτουργίες του αναφορικά με τη χρήση του ως σταθμό ξεκούρασης και ανεφοδιασμού των πουλιών κατά τις μεταναστεύσεις. Επίσης, οι μαθητές είχαν την ευκαιρία να μεταβούν στον υγρότοπο του Μουστού και να αναγνωρίσουν τα είδη της άγριας ορνιθοπανίδας με τη βοήθεια και την καθοδήγηση του εξειδικευμένου προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης, τη χρήση έντυπων οδηγών παρατήρησης πουλιών και κατάλληλου εξοπλισμού παρακολούθησης (κιάλια, τηλεσκόπια). Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με πεζοπορία σε πεζοπορικό μονοπάτι που εφάπτεται του υγροτόπου Μουστού.

Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική και επιστημονική αξία του δάσους με Δρυπώδη άρκευθο στην περιοχή της μονής Μαλεβής πλησίον του Αγίου Πέτρου Αρκαδίας, όπου μία έκταση 740 στρ. σύμφωνα με το ΦΕΚ 121Δ/1980 έχει κηρυχθεί «Διατηρητέο μνημείο της φύσης». Οι μαθητές γνώρισαν μέσα από την ξενάγηση τα σπάνια και ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, τους οικοτόπους και την προστατευόμενη πανίδα της περιοχής, καθώς και τους ενδιαφέροντες γεωλογικούς σχηματισμούς που είναι ιδιαίτερο χαρακτηριστικό γνώρισμα της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με περιήγηση στο πεζοπορικό

μονοπάτι που βρίσκεται μέσα στο δάσος με Δρυπώδη άρκευθο ή δενδρόκεδρο πλησίον της μονής Μαλεβής.

Κέντρο περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας: Οι επισκέπτες μαθητές και οι συνοδοί εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή με έμφαση στη μακρόχρονη παρουσία του ανθρώπου στον Πάρνωνα, για τα φυσικά μνημεία της περιοχής, για την αρχιτεκτονική της Καστάνιτσας και τα κυριότερα αξιοθέατα της, την καλή προσαρμογή του στις τοπικές συνθήκες, την επίδρασή του στα φυτά και τα ζώα, καθώς την ανάγκη διατήρησης της φυσικής και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Πάρνωνα. Επίσης, περιηγήθηκαν στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων στο υπόγειο χώρο του Κέντρου, η οποία εγκαινιάστηκε στις 25 Οκτωβρίου 2015 και πληροφορήθηκαν για βασικές οικολογικές και βιολογικές έννοιες και στοιχεία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής. Η ξενάγηση, εφόσον οι καιρικές συνθήκες το επέτρεπαν, συνδυαζόταν με μια βόλτα μέσα στον οικισμό της Καστάνιτσας που έχει χαρακτηριστεί ως Τοπίο Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους και από το 1967 έχει ανακηρυχτεί Παραδοσιακός – Διατηρητέος Οικισμός με ιδιαίτερη φυσική και αρχιτεκτονική ομορφιά, στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, στα ερείπια του Βυζαντινού Πύργου που βρίσκεται στο βόρειο τμήμα του χωριού με πανοραμική θέα, αλλά και με περιήγηση σε μονοπάτια που διασχίζουν το περίφημο, από άποψη φυσικής ομορφιάς, καστανόδασος.

Κέντρο Πληροφόρησης Λεωνιδίου για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα: Οι επισκέπτες μαθητές και εκπαιδευτικοί που επισκέφθηκαν το νέο κέντρο ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης ενημερώθηκαν μέσα από τους σύγχρονους χώρους του, για την πλούσια χλωρίδα του Πάρνωνα. Οι μαθητές ξεκίνησαν την «περιήγησή» τους στον αύλειο χώρο του Κέντρου και μέσα από τον υφιστάμενο, μικρό βοτανικό κήπο με τα δενδροκομικά, ανθοκομικά, καλλωπιστικά και αρωματικά φυτά και την αντίστοιχη σήμανση, αρχίζει η γνωριμία τους με τη χλωρίδα του Πάρνωνα. Στην αίθουσα προβολών στον α' όροφο, πραγματοποιήθηκε θεματική προβολή παρουσίασης αναφορικά με τη χλωρίδα του Πάρνωνα. Η θεματική παρουσίαση μπορεί ενδεχομένως να τροποποιηθεί κατόπιν πρότερης συνεννόησης με τους εκπαιδευτικούς. Στη συνέχεια οι μαθητές επισκέφθηκαν την Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος, στον ίδιο όροφο. Βασικό θέμα της Έκθεσης είναι η γνωριμία με την προστατευόμενη περιοχή και τη χλωριδική ποικιλότητά της, καθώς ο Πάρνωνας αποτελεί μία από τις πλουσιότερες χλωριδικές περιοχές της Ευρώπης. Οι μαθητές μέσα από δραστηριότητες μελέτης και ψυχαγωγίας ήρθαν σε επαφή με τον ενδημικό πλούτο της, ενώ περιηγήθηκαν στους λοιπούς λειτουργικούς χώρους του Κέντρου, όπως ο χώρος εργαστηρίου και προετοιμασίας χλωριδικού υλικού, ενώ παράλληλα θαύμασαν το αποτέλεσμα των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου με τα χρωματιστά ταβάνια και τοίχους, χαρακτηριστικό γνώρισμα διακόσμησης των αρχοντόσπιτων της περιοχής. Η επίσκεψη στο Κέντρο Πληροφόρησης μπορεί να συνδυαστεί και με βόλτα στον παραδοσιακό οικισμό του Λεωνιδίου και στα αξιοθέατά του, όπως στα αρχοντικά Πυργόσπιτα ή στη Φάμπρικα, το Κέντρο Προβολής της Αγροτικής Ιστορίας και των Δρόμων της Θάλασσας στην Ανατολική Πελοπόννησο, κ.α.

Οι επισκέψεις – ξεναγήσεις πραγματοποιήθηκαν χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση των επισκεπτών και διαμορφώθηκαν ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα της ομάδας. Περιελάμβαναν μία ή περισσότερες από τις κάτωθι δραστηριότητες:

Α. Ξενάγηση στα κέντρα πληροφόρησης, στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους με εκθεματικές επιφάνειες και ενημερωτικό υλικό, για μια συνολική παρουσίαση της προστατευόμενης περιοχής.

Β. θεματικές παρουσιάσεις για την προβολή της προστατευόμενης περιοχής με έμφαση στους κύριους τύπους οικοτόπων, στα προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας με συγκεκριμένες αναφορές στο τσακάλι, στη βίδρα, ή στα σπάνια, ενδημικά φυτά του Πάρνωνα, αλλά και σε θέματα του ευρύτερου φυσικού και πολιτισμικού περιβάλλοντος της προστατευόμενης περιοχής.

Γ. περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, σε ειδικά επιλεγμένες διαδρομές, για γνωριμία με τους 20 τύπους οικοτόπων, μερικοί από τους οποίους είναι μοναδικοί, όπως η περιοχή του δάσους με Δρυώδη άρκευθο γύρω από την μονή Μαλεβής στον Άγιο Πέτρο Αρκαδίας, που έχει κηρυχθεί από το 1980 «Διατηρητέο μνημείο της φύσης», ή είναι ιδιαίτερα αξιόλογοι για τον ελλαδικό και τον ευρωπαϊκό χώρο, όπως οι παράκτιοι υγρότοποι με προεξάρχουσα τη λιμνοθάλασσα Μουστού, οι εκτεταμένοι καστανώνες και τα δάση της μαύρης πεύκης.

Δ. εκπαιδευτικές δραστηριότητες που στόχευαν στη γνωριμία με τη φύση, όπως πεζοπορίες σε μονοπάτια της προστατευόμενης περιοχής και παρατήρηση - αναγνώριση ειδών της ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο του Μουστού, αλλά και βόλτα στους παραδοσιακούς οικισμούς της περιοχής.

Επιπλέον, για χρήση στην τάξη και για την προετοιμασία των μαθητών πριν την επίσκεψη στην προστατευόμενη περιοχή, υπήρχε η δυνατότητα να αποσταλεί πληροφοριακό υλικό από τη βιβλιοθήκη του Φορέα Διαχείρισης (σε ηλεκτρονική και έντυπη μορφή) για τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό, καθώς και δραστηριότητες σε φύλλα εργασίας για τους μαθητές (Δημοτικού & Γυμνασίου).

Οι ξεναγήσεις ολοκληρώνονταν με εποικοδομητική συζήτηση μεταξύ των μαθητών, των εκπαιδευτικών και των ξεναγών σχετικά για την προστατευόμενη περιοχή.

Συνοπτικά, οι επισκέψεις στην προστατευόμενη περιοχή των σχολικών ομάδων κατά το έτος 2016 περιγράφονται στον παρακάτω Πίνακα (πίνακας 7) κατά ημερομηνία, Σχολείο, θέση ξεναγησης και αριθμό ξεναγησθέντων μαθητών.

ΠΙΝΑΚΑΣ 7. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΜΑΘΗΤΩΝ ΕΤΟΥΣ 2016

Ημερομηνία	Σχολείο (τάξεις)	Θέση ξεναγησης	Αριθμός ξεναγησθέντων μαθητών
27/1/2016	Δημοτικό Σχολείο Άστρους (Α΄ και Β΄ τάξεις)	Υγρότοπος Μουστού	40
		ΚΠΕ Άστρους	40
9/2/2016	ΕΠΑΛ Λεωνιδίου	Υγρότοπος Μουστού	25
		ΚΠΕ Άστρους	25
19/2/2016	2ο Γυμνάσιο Σπάρτης	Υγρότοπος Μουστού	72
		ΚΠΕ Άστρους	72
3/3/2016	Νηπιαγωγείο Ινάχου Αργολίδας	Υγρότοπος Μουστού	35
		ΚΠΕ Άστρους	35
8/3/2016	2ο Δημοτικό Σχολείο Μεγαλόπολης	Υγρότοπος Μουστού	100
		ΚΠΕ Άστρους	100
10/3/2016	Δημοτικό Σχολείο Άστρους (Α΄ και Β΄ τάξεις)	ΚΠΕ Άστρους	36
29/3/2016	4ο Δημοτικό Σχολείο Ναυπλίου (Γ΄ τάξη)	Υγρότοπος Μουστού	65
		ΚΠΕ Άστρους	65
30/3/2016	6ο Δημοτικό Σχολείο Άργους (Ε΄ τάξη)	Υγρότοπος Μουστού	40

		ΚΠΕ Άστρους	40
20/4/2016	1ο Γυμνάσιο Μεγαλόπολης Α΄τάξη)	Υγρότοπος Μουστού	75
		ΚΠΕ Άστρους	75
21/4/2016	Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου (Β τάξη)	Υγρότοπος Μουστού	36
		ΚΠΕ Άστρους	36
13/5/2016	7ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης (Γ΄ τάξη)	Υγρότοπος Μουστού	45
		ΚΠΕ Άστρους	45
18/5/2016	Δημοτικό Σχολείο Λεωνιδίου (Ε και ΣΤ τάξη)	ΚΠΕ Καστάνισσας	60
20/5/2016	Δημοτικό Σχολείο Αμυκλών (Γ-Στ)	Δάσος Μαλεβής	35
		ΚΠΕ Αγίου Πέτρου	35
4/6/2016	Νηπιαγωγείο Θουρίας Μεσσηνίας	Υγρότοπος Μουστού	120
		ΚΠΕ Άστρους	120
7/6/2016	Δημοτικό Σχολείο Νεστάνης	Υγρότοπος Μουστού	40
		ΚΠΕ Άστρους	40
11/10/2016	ΕΠΑΛ Άστρους	ΚΠΕ Άστρους	70
12/10/2016	1ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης (Β και Δ τάξεις)	Υγρότοπος Μουστού	85
		ΚΠΕ Άστρους	85
14/10/2016	1ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης (Α και Στ τάξεις)	Υγρότοπος Μουστού	90
		ΚΠΕ Άστρους	90
21/10/2016	1ο Δημοτικό Σχολείο Τρίπολης (Γ και Ε τάξεις)	Υγρότοπος Μουστού	90
25/10/2016	Δημ. Μαγούλας Λακωνίας	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου	41
16/11/2016	Δημ. Σταδίου (α΄,β΄,γ΄)	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου	50
22/11/2016	Δημ. Παρ. Άστρους	ΚΠΧ Λεωνιδίου	65
2/12/2016	3ο Γυμνάσιο Άργους (Α τάξη)	Υγρότοπος Μουστού	53
		ΚΠΕ Άστρους	53
5/12/2016	Δημ. Καρυών	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου	15
7/12/2016	1ο Γυμνάσιο Τρίπολης	ΚΠΕ Αγίου Πέτρου	48
ΣΥΝΟΛΟ			2.387

Ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών

Στα τέσσερα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης (Άστρους, Αγίου Πέτρου, Καστάνισσας και Λεωνιδίου Αρκαδίας) υλοποιούνται προγράμματα ξεναγήσης και είναι επισκέψιμα εργάσιμες ημέρες, αλλά και σαββατοκύριακα και αργίες κατόπιν ραντεβού, για απλές επισκέψεις ή επισκέψεις ομάδων. Οι επισκέψεις πραγματοποιούνται χωρίς καμία οικονομική επιβάρυνση και διαμορφώνονται ανάλογα με τις ηλικίες και τα ενδιαφέροντα των ομάδων.

Για την καταγραφή των επισκεπτών τηρείται ειδικό ηλεκτρονικό αρχείο (βιβλίο επισκεπτών) σε κάθε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Τα κέντρα κατά τη διάρκεια του έτους 2016 δέχθηκαν συνολικά περίπου **2.068 επισκέπτες** (μεμονωμένους και ομάδες) οι οποίοι ξεναγήθηκαν στους ειδικά διαμορφωμένους χώρους τους.

Πέραν των μεμονωμένων επισκεπτών και των μαθητών, παρακάτω παρουσιάζονται οι προγραμματισμένες επισκέψεις που πραγματοποιήθηκαν από ομάδες εντός της προστατευόμενης περιοχής κατά τη διάρκεια του έτους και αφορούσαν α) ξεναγήσεις στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, β) περιήγηση στην προστατευόμενη περιοχή, ή γ) ξεναγήση σε Κέντρο

Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στη συνέχεια επίσκεψη στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής για παρατήρηση και γνωριμία με τη φύση.

Στον πίνακα που ακολουθεί (Πίνακας 8) αποτυπώνονται συνοπτικά οι οργανωμένες ξεναγήσεις των ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2016, κατά ημερομηνία, ομάδα επισκεπτών, θέση ξενάγησης και αριθμό ξεναγησθέντων επισκεπτών:

ΠΙΝΑΚΑΣ 8. ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ – ΞΕΝΑΓΗΣΕΙΣ ΕΤΟΥΣ 2016

Ημερ/νία	Ομάδα επισκεπτών	Θέση ξενάγησης	Αριθμός ξεναγησθέντων επισκεπτών
02/01/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	15
30/01/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	3
08/02/2016	ΕΟΣ Τρίπολης	ΚΠΕ Άστρους	7
		Υγρότοπος Μουστού	20
21/02/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	10
06/03/2016	Πολιτιστικός Σύλλογος Λουτρακίου	ΚΠΕ Καστάνισας	40
27/03/2016	Πολιτιστικός Σύλλογος Αμφιθέας Τρίπολης "Η Αγία Αικατερίνη"	ΚΠΕ Καστάνισας	45
10/04/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	6
17/04/2016	Πεζοπορικός Ορειβατικός Σύλλογος Πετρούπολης	ΚΠΕ Καστάνισας	50
25/04/2016	Honeyguide Wildlife Holidays Group	Υγρότοπος Μουστού	16
30/04/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	20
28/05/2016	Οικολογική Κίνηση Πάτρας	Υγρότοπος Μουστού	50
12/06/2016	ΕΟΣ Σπάρτης	ΚΠΕ Καστάνισας	28
26/06/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	3
07/07/2016	Επισκέπτες φεστιβάλ Μελιτζάzz	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	150
08/07/2016	Επισκέπτες φεστιβάλ Μελιτζάzz	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	50
09/07/2016	Επισκέπτες φεστιβάλ Μελιτζάzz	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	50
10/07/2016	Επισκέπτες φεστιβάλ Μελιτζάzz	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	50
13/07/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Άστρους	2
14/07/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Άστρους	8
23/07/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	4
05/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	35
06/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	25
07/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	2
10/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	4
11/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	10
12/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	15
14/08/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	15
25/09/2016	Εκδρομικό πούλμαν από Αθήνα	ΚΠΕ Καστάνισας	40
02/10/2016	Επισκέπτες Πανευρωπαϊκής Γιορτής Πουλίων	Υγρότοπος Μουστού	100
09/10/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	8

16/10/2016	Εκδρομικό πούλμαν από Αθήνα	ΚΠΕ Καστάνισας	45
17/10/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Άστρους	3
21/10/2016	Ομάδα επισκεπτών από την Πολωνία	Υγρότοπος Μουστού	20
22/10/2016	Επισκέπτες εγκαινίων ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	ΚΠΧ Λεωνιδίου	170
26/10/2016	Ομάδα επισκεπτών	ΚΠΕ Καστάνισας	25
28/10/2016	Γιορτή Κάστανου	ΚΠΕ Καστάνισας	150
29/10/2016	Γιορτή Κάστανου	ΚΠΕ Καστάνισας	550
30/10/2016	Γιορτή Κάστανου	ΚΠΕ Καστάνισας	100
10/11/2016	Φεστιβάλ Αναρρίχησης	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	15
11/11/2016	Φεστιβάλ Αναρρίχησης	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	10
12/11/2016	Φεστιβάλ Αναρρίχησης	ΚΠΧΠ Λεωνιδίου	5
13/11/2016	Φεστιβάλ Αναρρίχησης	ΚΠΧ Λεωνιδίου	10
13/11/2016	3ο ΚΑΠΗ Μελισσίων	ΚΠΕ Καστάνισας	80
10/12/2016	Μεμονωμένοι επισκέπτες	ΚΠΕ Καστάνισας	4
ΣΥΝΟΛΟ			2.068

Ακολουθεί μία σύντομη αναφορά στις σημαντικότερες οργανωμένες ξεναγήσεις ομάδων επισκεπτών στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης και στο πεδίο της Προστατευόμενης Περιοχής κατά το έτος 2016:

1. Ενημέρωση επισκεπτών στο πλαίσιο της εκδήλωσης παρατήρησης υδρόβιων πουλιών στον υγρότοπο Μουστού, την Κυριακή 23 Ιανουαρίου 2016.

Στις 23.01.2016 διοργανώθηκε για 5^η συνεχόμενη φορά, εκδήλωση παρατήρησης και αναγνώρισης υδρόβιων πουλιών στον υγρότοπο του Μουστού. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης, μέλη του προσωπικού καθοδήγησαν τους επισκέπτες στην παρατήρηση της άγριας ορνιθοπανίδας και διέθεσαν για το σκοπό αυτό ειδικό εξοπλισμό παρατήρησης για την εύκολη και γρήγορη αναγνώριση πουλιών στο φυσικό τους περιβάλλον ενώ παράλληλα πραγματοποιήθηκαν περιβαλλοντικές δραστηριότητες για τα παιδιά (χειροτεχνία, κατασκευές και ζωγραφική).

2. Ξενάγηση ΕΟΣ Τρίπολης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους

Στις 08.02.2016 τα μέλη του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου (ΕΟΣ) Τρίπολης επισκέφθηκαν τη λιμνοθάλασσα του Μουστού ως πρώτη εξόρμησή τους για το νέο έτος. Τα μέλη του Συλλόγου ξεναγήθηκαν αρχικά στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, όπου μετά από μια σύντομη παρουσίαση στην αίθουσα ερμηνείας περιβάλλοντος παρακολούθησαν την θεματική παρουσίαση με τίτλο «Τα ζώα που απαντούν στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωννα και υγροτόπου Μουστού». Το πρόγραμμα της ημέρας συνεχίστηκε στη λιμνοθάλασσα Μουστού όπου τα είκοσι επτά περίπου μέλη του ΕΟΣ ξεναγήθηκαν από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, σε αυτό το εξαιρετικά σημαντικό οικοσύστημα τόσο για τη διαχείριση όσο και για τη μετανάστευση υδρόβιων, αρπακτικών και στρουθιόμορφων πτηνών. Στη συνέχεια και με τη χρήση κατάλληλου εξοπλισμού παρατήρησης (κιάλια, τηλεσκόπια του ΦΔ) και βοηθημάτων παρακολούθησης (έντυποι οδηγοί αναγνώρισης, φωτογραφικό υλικό του ΦΔ) και τη βοήθεια των πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος, οι επισκέπτες αναγνώρισαν τα διάφορα είδη ορνιθοπανίδας που διαχειμάζουν ή επισκέπτονται τη λιμνοθάλασσα.

3. Ξενάγηση του Πολιτιστικού Συλλόγου Λουτρακίου «Μελαγκάβι» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας

Στις 06.03.2016, τριάντα πέντε μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Λουτρακίου «Μελαγκάβι» επισκέφθηκαν το αρχαιότερο Τσακωνοχώρι του Πάρνωνα. Η επίσκεψη ξεκίνησε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, όπου ο υπεύθυνος του Κέντρου και ο πρώην πρόεδρος του χωριού κ. Σωτήρης Λάτσης υποδέχθηκαν τους επισκέπτες. Οι επισκέπτες περιηγήθηκαν στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης, αλλά και στην νέα Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου, όπου ενημερώθηκαν για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής τα οποία είναι απόλυτα συνυφασμένα με το δάσος και ορισμένα από αυτά ασκούνται έως και τις μέρες μας από τους κατοίκους της Καστάνιτσας. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην εκκλησία της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, όπου πληροφορήθηκαν για την ιστορία του ναού αλλά και για τα σημαντικότερα μοναστήρια στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα

4. Ξενάγηση του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμφιθέας «Η Αγία Αικατερίνη» στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.

Την Κυριακή 27 Μαρτίου 2016, σαράντα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμφιθέας «Η Αγία Αικατερίνη» από την Τρίπολη, επισκέφθηκαν τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας. Η επίσκεψη ξεκίνησε στον Ιερό Ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος, όπου οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να πληροφορηθούν για την ιστορία του Ναού. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, όπου το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους επισκέπτες και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, καθώς επίσης και για την Τσακωνική διάλεκτο. Στη συνέχεια τα μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου περιηγήθηκαν στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης, αλλά και στην νέα Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου, όπου ενημερώθηκαν για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής

5. Ξενάγηση του Πεζοπορικού Ορειβατικού Συλλόγου Πετρούπολης στην Καστάνιτσα

Στις 17.04.2016, πενήντα μέλη του Πεζοπορικού Ορειβατικού Συλλόγου Πετρούπολης, επισκέφθηκαν το αρχαιότερο τσακωνοχώρι του Πάρνωνα και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους επισκέπτες και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, για την Τσακωνική διάλεκτο αλλά και για τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στον Πάρνωνα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου, όπου τα μέλη του συλλόγου ενημερώθηκαν για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής

6. Ομάδα επισκεπτών από το Ηνωμένο Βασίλειο στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα και του υγροτόπου Μουστού

Τη Δευτέρα 25 Απριλίου 2016 ομάδα περίπου 16 φυσιολατρών από το Ηνωμένο Βασίλειο, περιηγήθηκε και ξεναγήθηκε στην προστατευόμενη περιοχή υγροτόπου Μουστού από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης. Πρόκειται τον οργανισμό Honeyguide Wildlife Holidays, που έχει ως ιδρυτικό σκοπό τη διατήρηση του φυσικού περιβάλλοντος και της άγριας ζωής και που αποτελείται από άτομα με μεγάλη ταξιδιωτική εμπειρία και γνώση στις φυσικές επιστήμες. Η ομάδα διέμεινε

στον γραφικό παραθαλάσσιο οικισμό Λιβάδι Αρκαδίας για το διάστημα 19-26/04/2016 με το πρόγραμμα των επισκέψεων να περιλαμβάνει περιήγηση για παρατήρηση άγριας πανίδας και χλωρίδας στον Τυρό, την Καστάνιτσα, τον Πραστό, την Παλαιόχωρα, τα Τσιτάλια και τον Κοσμά. Η ξενάγηση στη λιμνοθάλασσα του Μουστού ολοκληρώθηκε με τη διανομή ενημερωτικών εντύπων στην αγγλική γλώσσα (εγχειρίδια, οδηγοί και χάρτες) για την προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι εκπρόσωποι της Honeyguide Holidays έκαναν για τρίτη φορά μια πολύ σημαντική οικονομική δωρεά στον Φορέα Διαχείρισης.

7. Ξενάγηση της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας στη λιμνοθάλασσα Μουστού

Στις 28 και 29 Μαΐου 2016 προορισμός της οικοπαρέας της Οικολογικής Κίνησης Πάτρας (ΟΙΚΙΠΑ) ήταν η πρωτεύουσα της Τσακωνιάς, το Λεωνίδιο. Προηγήθηκε επίσκεψη της ομάδας, που αριθμούσε τα 50 περίπου μέλη, στη λιμνοθάλασσα Μουστού όπου και ξεναγήθηκαν από δύο στελέχη του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού, με αφορμή την επικείμενη Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος. Μέσω της χρήσης του ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης και των πινακίδων ερμηνείας περιβάλλοντος, τα μέλη της ΟΙΚΙΠΑ είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής του Μουστού.

8. Ξενάγηση του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου (ΕΟΣ) Σπάρτης στην Καστάνιτσα

Την Κυριακή 12 Ιουνίου 2016, δεκαπέντε μέλη του Ελληνικού Ορειβατικού Συλλόγου (ΕΟΣ) Σπάρτης, επισκέφθηκαν το αρχαιότερο τσακωνοχώρι του Πάρνωνα και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους επισκέπτες και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, για την Τσακώνικη διάλεκτο αλλά και για τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στον Πάρνωνα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου, όπου τα μέλη του συλλόγου ενημερώθηκαν για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής.

9. Ενημέρωση επισκεπτών στο υπό διαμόρφωση Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz.

Από τις 7 έως τις 10 Ιουλίου 2016 ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στη φετινή διοργάνωση του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2016 – On the road που πραγματοποιήθηκε για 11η χρονιά στο Λεωνίδιο Αρκαδίας, με ενημέρωση επισκεπτών στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα. Το κτήριο του παλιού Δημοτικού Σχολείου Βασκίνας, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του μετατράπηκε σε Κέντρο Πληροφόρησης, το οποίο για τις ημέρες του φεστιβάλ φιλοξένησε πίνακες του Λεωνιδιώτη ζωγράφου Νέστορα Λέοντος Βαρβέρη.

Πλήθος επισκεπτών θαύμασαν το αποτέλεσμα των εργασιών συντήρησης και αποκατάστασης του κτηρίου με τα χρωματιστά ταβάνια και τοίχους (χαρακτηριστικό γνώρισμα διακόσμησης των αρχοντόσπιτων της περιοχής), έλαβαν πληροφορίες για τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού, για τη λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, Αγίου Πέτρου και Καστάνιτσας Αρκαδίας, ενώ παράλληλα ενημερώθηκαν και για τη μελλοντική χρήση του. Η Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος αποτελεί έναν χώρο αναφοράς για την ανάδειξη και την προβολή της προστατευόμενης περιοχής δίδοντας ιδιαίτερη έμφαση στην φυτική ποικιλότητα του όρους Πάρνωνα και στο υψηλό ποσοστό ενδημισμού του.

10. Περιβαλλοντική ενημέρωση επισκεπτών στο πλαίσιο των εκδηλώσεων της Γιορτής του Δάσους 2016 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Κατά τη διάρκεια των εκδηλώσεων της Γιορτής του Δάσους στην Καστάνιτσα που διήρκησαν από τις 7 έως τις 13 Αυγούστου 2016, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε πολλούς επισκέπτες της προστατευόμενης περιοχής στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας, όπου είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τη σημαντική βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής, τα φυσικά μνημεία, τη διαχρονική συνύπαρξη του ανθρώπου με τη φύση, την αρχιτεκτονική του χωριού και τα αξιοθέατά του και να περιηγηθούν στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων. Σε όλους τους επισκέπτες, μοιράστηκαν ενημερωτικά φυλλάδια και χάρτες του Φορέα Διαχείρισης.

11. Ξενάγηση ομάδας επισκεπτών στην Καστάνιτσα

Την Κυριακή 25 Σεπτεμβρίου 2016, εκδρομικό πούλμαν από την Αθήνα με τριάντα άτομα, επισκέφθηκε το αρχαιότερο τσακωνοχώρι του Πάρνωνα και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους επισκέπτες και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, για την Τσακωνική διάλεκτο, αλλά και για τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στον Πάρνωνα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου, όπου οι επισκέπτες ενημερώθηκαν για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής.

12. Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών 2016 (Euro Birdwatch 2016) στον υγρότοπο Μουστού.

Την Κυριακή 2 Οκτωβρίου 2016 διοργανώθηκε στον υγρότοπο Μουστού, με ελεύθερη συμμετοχή του κοινού και σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, εκδήλωση που περιελάμβανε εξόρμηση για παρατήρηση και την αναγνώριση ειδών πουλιών, ενημέρωση του κοινού για τη μετανάστευση, καθώς και εργαστήριο χειροτεχνίας για τα παιδιά. Η εκδήλωση είχε ως θέμα «το υπέροχο ταξίδι της μετανάστευσης» και τελούσε υπό τον συντονισμό της Birdlife International η οποία αφιερώνει τη δράση της στα πουλιά και το περιβάλλον. Το γενικό θέμα της φετινής γιορτής (1-2/10) αφορούσε στην προστασία των μεταναστευτικών πουλιών και των βιοτόπων τους, με σκοπό να δοθεί το μήνυμα του πόσο σημαντικό είναι να προστατευτούν οι περιοχές που φωλιάζουν και αναπαράγονται, οι χώροι όπου σταματούν για τροφή και ξεκούραση καθώς και οι μεταναστευτικές τους διαδρομές.

13. Ξενάγηση ομάδας επισκεπτών από την Αθήνα στο ΚΠΕ Καστάνιτσας.

Την Κυριακή 16 Οκτωβρίου 2016, εκδρομικό πούλμαν από την Αθήνα με σαράντα πέντε άτομα, επισκέφθηκε τον παραδοσιακό οικισμό της Καστάνιτσας και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους επισκέπτες και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, για την Τσακωνική διάλεκτο, αλλά και για τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντώνται στον Πάρνωνα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου.

14. Ξενάγηση ομάδας αλλοδαπών επισκεπτών στη λιμνοθάλασσα Μουστού.

Την Παρασκευή 21 Οκτωβρίου 2016, ομάδα περίπου 20 αλλοδαπών επισκεπτών από την Πολωνία βρέθηκαν στον υγρότοπο Μουστού. Τα μέλη της ομάδας ενημερώθηκαν προφορικά από τα στελέχη

του Φορέα Διαχείρισης σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή, τη ζωνοποίηση και το καθεστώς προστασίας της. Παράλληλα αφού έλαβαν πληροφορίες για χλωριδικό πλούτο της περιοχής, αναγνώρισαν υδρόβια πουλιά που διαχειμάζουν ή επισκέπτονται τη λιμνοθάλασσα κατά την τρέχουσα περίοδο, μέσω της χρήσης του ειδικού εξοπλισμού παρακολούθησης.

15. Εγκαίνια Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.

Με εκδήλωση για το κοινό στις 22 Οκτωβρίου υπό την αιγίδα του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, ο Φορέας Διαχείρισης άνοιξε επίσημα τις πύλες του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, που φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν δυναμικό χώρο αναφοράς για την ανάδειξη του φυτικού πλούτου του Πάρνωνα, στο Λεωνίδιο Αρκαδίας. Με τον εγκαίνιασμό του νέου Κέντρου Πληροφόρησης, ενισχύεται περαιτέρω η λειτουργία των υπολοίπων υποδομών περιβαλλοντικής ενημέρωσης υπό την αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης, στον Άγιο Πέτρο, το Άστρος και στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

16. Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης στη 33η Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Στις 28 και 29 Οκτωβρίου 2016 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχτηκε και ξενάγησε εκατοντάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας στο πλαίσιο των διήμερων εκδηλώσεων της Γιορτής Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας. Στη γιορτή που διοργανώνεται εδώ και 33 χρόνια από τον Μορφωτικό και Φυσιολατρικό Σύλλογο των Απανταχού Καστανισσιωτών, ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε με επιτυχία για 6η συνεχή φορά. Παράλληλα με την ξενάγηση των επισκεπτών, καθ' όλη την διάρκεια του διημέρου, στους χώρους του ΚΠΕ προβάλλονταν οι ταινίες ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με περιεχόμενο την οικολογική και ιστορική-πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και τις δράσεις προστασίας, φύλαξης και ενημέρωσης που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης σε αυτή. Η φετινή γιορτή πέραν των παραπάνω δράσεων, περιλάμβανε, παρουσίαση για τα βότανα του Πάρνωνα και τις χρήσεις τους, και παρουσίαση αγροτουριστικής επιχείρησης ως παράδειγμα για νέους επαγγελματίες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα προβολών του ΚΠΕ.

17. Ξενάγηση του 3^{ου} ΚΑΠΗ Μελισσίων στην Καστάνιτσα

Την Κυριακή 13 Νοεμβρίου 2016, ογδόντα άτομα του 3ου ΚΑΠΗ Μελισσίων, επισκέφθηκαν το αρχαιότερο τσακωνοχώρι του Πάρνωνα και το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας. Στους χώρους του Κέντρου Ενημέρωσης το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχθηκε τους επισκέπτες και τους ενημέρωσε για την ιστορία και την ιδιαίτερη αρχιτεκτονική του χωριού, για τα φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, για την Τσακώνικη διάλεκτο αλλά και για τα σπάνια είδη χλωρίδας και πανίδας που απαντούν στον Πάρνωνα. Η ξενάγηση συνεχίστηκε στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων που βρίσκεται στο υπόγειο του Κέντρου, όπου τα μέλη του συλλόγου ενημερώθηκαν για τα παραδοσιακά επαγγέλματα της περιοχής.

18. Ξενάγηση επισκεπτών στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του 1^{ου} Φεστιβάλ Αναρρίχησης στο Λεωνίδιο

Από την Πέμπτη 10 έως την Κυριακή 13 Νοεμβρίου 2016, το Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας άνοιξε για το κοινό του 1ου Φεστιβάλ Αναρρίχησης, προκειμένου οι επισκέπτες να γνωρίσουν καλύτερα αυτή την ιδιαίτερη περιοχή της Ευρώπης η οποία είναι πλούσια σε φυτικά είδη και όπου καταγράφεται υψηλό ποσοστό ενδημισμού. Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, κατά τη διάρκεια του τετραήμερου φεστιβάλ υποδέχτηκαν και ξενάγησαν

δεκάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τη χλωριδική ποικιλότητα του Πάρνωνα στην έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος και να περιηγηθούν στους υπόλοιπους λειτουργικούς χώρους του κέντρου (χώρος εργαστηρίου και προετοιμασίας υλικού, αίθουσα προβολής, περιβάλλοντας χώρος, κ.α.). Όλες οι επισκέψεις ολοκληρώθηκαν με τη διανομή έντυπου ενημερωτικού υλικού του Φορέα Διαχείρισης το οποίο αναφέρεται στην προστατευόμενη περιοχή Πάρνωνα-Μουστού.

Εκδηλώσεις – δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης

Ο Φορέας Διαχείρισης κατά την διάρκεια του έτους 2016 οργάνωσε ή και συμμετείχε σε διάφορες περιβαλλοντικές εκδηλώσεις και δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης, οι οποίες παρουσιάζονται αναλυτικότερα παρακάτω:

1. Εκδήλωση παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με τις μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις στον υγρότοπο Μουστού

Ολοκληρώθηκαν και φέτος με επιτυχία οι μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις υδρόβιων πουλιών (ΜΕΚΥΠ) στον υγρότοπο Μουστού σε δύσκολες καιρικές συνθήκες, που επέτρεψαν όμως να καλυφθούν επαρκώς πολλά σημεία του υγροτοπικού συμπλέγματος. Στην περίπτωση του Μουστού και των παρακείμενων υγροτόπων η καταγραφή έγινε στις 23.01.2016 από τρεις εθελοντές της ΕΟΕ με τη βοήθεια κατάλληλου

εξοπλισμού παρατήρησης (κιάλια, τηλεσκόπια) και βοηθημάτων παρακολούθησης (έντυποι οδηγοί αναγνώρισης), από παρόχθια σημεία, τα οποία προσέφεραν καλή οπτική επαφή.

2. Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων

Αφορμή για την περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από στελέχη του Φορέα Διαχείρισης με στόχο την ευαισθητοποίηση τους, στάθηκε ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Υγροτόπων που γιορτάζεται από το 1977 και κάθε χρόνο στις 2 Φεβρουαρίου.

Πιο συγκεκριμένα, υλοποιήθηκαν δύο θεματικές ενημερωτικές δράσεις, με σκοπό την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της μαθητικής κοινότητας τόσο της προστατευόμενης περιοχής όσο και της ευρύτερης, αναφορικά με τους υγροτόπους της χώρας μας οι οποίοι υποβαθμίζονται συστηματικά τα τελευταία χρόνια με αποτέλεσμα να απειλείται η οικολογική τους αξία. Αλλαγές στο υδρολογικό καθεστώς, αλλοίωση και υποβάθμιση της ποιότητας των υδάτων, απόρριψη στερεών και εκροή αστικών αποβλήτων, παράνομη και αυθαίρετη δόμηση, εντατικοποίηση της γεωργίας και λαθροθηρία είναι μόνο ορισμένα από τα εντονότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν.

3. Χελιδονίσματα και περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού

Ακόμα ένα συμβολικό καλωσόρισμα στην Άνοιξη και τα χελιδόνια ολοκληρώθηκε και φέτος από το Φορέα Διαχείρισης σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία. Τα χελιδονίσματα με

σκοπό την ευαισθητοποίηση μικρών και μεγάλων σχετικά με τον ερχομό των χελιδονιών περιλάμβαναν δράσεις ενημέρωσης σε συνδυασμό με κατασκευή πήλινων φωλιών, προσφέροντας χαρά και ικανοποίηση τόσο στα παιδιά όσο και στους εκπαιδευτικούς που συμμετείχαν. Τα χελιδονίσματα ξεκίνησαν στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους στις 10.03.2016 με την επίσκεψη των τάξεων Α΄ και Β΄ του Δημοτικού Σχολείου Άστρους ενώ συνεχίστηκαν στις 6 & 7.04.2016 στην Τρίπολη, στα 3^ο και 9^ο Νηπιαγωγείο αντίστοιχα. Σε όλους τους μαθητές προβλήθηκε η παρουσίαση με θέμα «Υποδεχόμαστε την Άνοιξη και τα χελιδόνια». Το κόστος των υλικών της εκδήλωσης (πηλός, χάρτινα κουτιά και φωτοτυπίες με το ενημερωτικό υλικό και πατρόν) καλύφθηκε από τον Φορέα Διαχείρισης.

4. Εθελοντικός καθαρισμός του υδροβιότοπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it

Τη Δευτέρα 11 Απριλίου 2016, ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε για πέμπτη συνεχόμενη χρονιά στην παγκόσμια εθελοντική καμπάνια «Let's Do It» που έχει ως στόχο να καθαριστούν μέσα σε μία μόνο ημέρα, περιοχές έως και αξιόλογα οικοσυστήματα σε όλη την Ελλάδα με την ενεργοποίηση πολιτών και φορέων.

Στο πλαίσιο της εκστρατείας αυτής, πραγματοποιήθηκε καθαρισμός από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης και από το προσωπικό καθαριότητας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Ο καθαρισμός ξεκίνησε από το πανοραμικό σημείο του υδροτόπου, συνεχίστηκε κατά μήκος του καναλιού και ολοκληρώθηκε στην παράκτια περιοχή πλησίον της εκβολής του Μουστού. Το σύνολο των απορριμμάτων ήταν για άλλη μια φορά οι πλαστικές σακούλες, κουτάκια αλουμινίου, μπουκάλια, καπάκια πλαστικά, λάστιχα αυτοκινήτων κ.α.

5. Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην έκθεση «Ελλάδος Γεύση» στο περίπτερο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην έκθεση «Ελλάδος Γεύση» στο περίπτερο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας (περίπτερο Ν^ο 11) στο πλαίσιο ευρύτερης ανάδειξης της πολύτιμης φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς της προστατευόμενης περιοχής. Η έκθεση πραγματοποιήθηκε στο Εκθεσιακό Κέντρο Περιστερίου από τις 15 έως 18 Απριλίου 2016 με τη στήριξη του Υπουργείου Εξωτερικών, της Γενικής Γραμματείας Απόδημου Ελληνισμού και του Δήμου Περιστερίου. Τελούσε επίσης, υπό την αιγίδα του Υπουργείου Οικονομίας, Ανάπτυξης & Τουρισμού, του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων, του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού.

6. Εκδήλωση προβολής της ταινίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο Πνευματικό Κέντρο Τρίπολης.

Ο Φορέας Διαχείρισης διοργάνωσε το απόγευμα της Παρασκευής 15 Απριλίου 2016 στο Αποστολοπούλειο Πνευματικό Κέντρο του Δήμου Τρίπολης, εκδήλωση που αφορούσε στην προβολή της ταινίας-ντοκιμαντέρ του σκηνοθέτη Στέλιου Χαραλαμπίδου με τίτλο **«Από Βορρά σε Νότο, σ' Ανατολή και Δύση»**. Η εκδήλωση πραγματοποιήθηκε μετά από πρωτοβουλία του Συλλόγου Αρκάδων Ορειβατών και Οικολόγων (Σ.Α.Ο.Ο.), τη συνεργασία της Ομάδας Νεανικής Πολυέκφρασης Αρκαδίας «Έλευσις» και του Αθλητικού Συλλόγου Βουρβούρων. Μετά την προβολή της ταινίας ακολούθησε συζήτηση, καθώς στην εκδήλωση παρέστη και ο ίδιος ο σκηνοθέτης, ο οποίος μοιράστηκε με τους παρευρισκομένους θεατές την εμπειρία του από τα γυρίσματα στην περιοχή. Η είσοδος για το κοινό ήταν ελεύθερη και τελέστηκε υπό την αιγίδα του Δήμου Τρίπολης και τη χορηγία της εταιρείας «Δεληγιάνης - Καύσιμα Λιπαντικά Ανταλλακτικά».

7. Συμμετοχή σε δενδροφύτευση σε συνεργασία με το ΕΠΑΛ Λεωνιδίου.

Την Δευτέρα 09.05.2016 προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης ανταποκρινόμενο σε κάλεσμα του ΕΠΑΛ Λεωνιδίου, παραβρέθηκε στο Λεωνίδιο Αρκαδίας για να συμμετείχε σε εθελοντική δράση δενδροφύτευσης που διοργανώθηκε από το Λύκειο.

Οι μαθητές του τμήματος Γεωπονίας Τεχνολογίας Τροφίμων & Διατροφής με την καθοδήγηση των δύο εκπαιδευτικών τους και τη συνεργασία τεσσάρων στελεχών του Φορέα Διαχείρισης, φύτεψαν τα περίπου 45 δενδρύλλια τραχείας πεύκης (*Pinus brutia*) τα οποία είχαν

προμηθευτεί από το φυτώριο του Δασαρχείου Πατρών, σε σημείο της περιοχής το οποίο είχε υποδειχθεί από το Δασαρχείο Κυνουρίας.

8. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε εκδηλώσεις Γυμνασίων της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα – Μουστού

Ο Φορέας Διαχείρισης ανταποκρίθηκε θετικά στην πρόσκληση δύο Γυμνασίων της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, για παρουσίαση των δράσεών του στο μαθητικό κοινό, κατά την ολοκλήρωση της σχολικής χρονιάς 2015-2016. Πιο συγκεκριμένα, στο πλαίσιο του προγράμματος ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης, τέσσερα στελέχη του συμμετείχαν στις εκδηλώσεις που διοργανώθηκαν

από τα Γυμνάσια Άστρους και Τυρού Αρκαδίας αντίστοιχα.

Τη Δευτέρα 9.5.2016 στο πλαίσιο της ημερίδας ευαισθητοποίησης του Γυμνασίου Άστρους με θέμα «ΣκουπίΔΙΑ;» που διοργανώθηκε στο Ίδρυμα Μνήμη Αγγελικής & Λεωνίδα Ζαφείρη, παρουσιάστηκε από τα στελέχη του Φορέα το θέμα «Δράσεις εθελοντισμού από τον ΦΔΟΠΥΜ». Πιο συγκεκριμένα, δεδομένου ότι η αποτελεσματική προστασία επιτυγχάνεται μόνο με την αρμονική συνύπαρξη περιβάλλοντος και ανθρώπινων δραστηριοτήτων, παρουσιάστηκαν οι δράσεις προστασίας και διαχείρισης, επόπτευσης – φύλαξης και ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης, σε σχέση με το θέμα των σκουπιδιών, καθώς και η υλοποίηση του προγράμματος του εθελοντισμού του Φορέα.

Την Τρίτη 10.05.2016, οι μαθητές και των τριών τάξεων του Γυμνασίου Παραλίας Τυρού, παρουσίασαν στην αίθουσα εκδηλώσεων το πρόγραμμα σχολικών δραστηριοτήτων που εκπόνησαν κατά τη διάρκεια του σχολικού έτους 2015-2016 με την καθοδήγηση εκπαιδευτικών τους, με θέμα: «ΔΙΑΤΗΡΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΑΡΧΑΙΑ ΔΩΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ-ΤΣΑΚΩΝΙΚΗ ΔΙΑΛΕΚΤΟ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΖΩΝΤΑΝΗ». Στο πλαίσιο της εκδήλωσής του σχολείου, οι μαθητές, οι εκπαιδευτικοί και οι καλεσμένοι της εκδήλωσης, παρακολούθησαν την παρουσίαση με θέμα:

«Παραδοσιακά Επαγγέλματα του Πάρνωνα» από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης. Στη συνέχεια οι μαθητές της Α΄ Τάξης παρουσίασαν τις κατασκευές τους στο πλαίσιο του μαθήματος της τεχνολογίας και η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με συζήτηση για την τσακωνική γλώσσα. Το φετινό πρόγραμμα περιλάμβανε ενημέρωση μαθητών σε δύο Δημοτικά Σχολεία της Αρκαδίας.

9. Ο Φορέας Διαχείρισης τιμά την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής

Τα Ηνωμένα Έθνη, αναγνωρίζοντας την αξία της βιοποικιλότητας, δηλαδή της ποικιλομορφίας των ζώντων οργανισμών και των οικολογικών συμπλεγμάτων που σχηματίζουν, θέσπισε το 1993 την 22η Μαΐου κάθε χρόνου ως Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας, θέλοντας να τονίσει και να υπενθυμίσει την ανάγκη διατήρησης και προστασίας, μιας ανάγκης που σήμερα, περισσότερο από ποτέ, εξαιτίας της έντονης και ανεξέλεγκτης ανθρώπινης δραστηριότητας,

καθίσταται επιτακτική.

Ο Φορέας Διαχείρισης γιορτάζει την Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας για το έτος 2016 με ενημέρωση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Αμυκλών Λακωνίας, για τον φυσικό πλούτο της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού και περιήγηση στη συστάδα του δενδρόκεδρου στην περιοχή Μονής Μαλεβής.

10. Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας

Ο Φορέας Διαχείρισης υλοποίησε και φέτος επισκέψεις σε σχολεία της Α΄ βάθμιας Εκπαίδευσης στο πλαίσιο εορτασμού της Παγκόσμιας Ημέρας Χελώνας. Γιορτάζεται κάθε χρόνο στις 23 Μαΐου και πρόκειται για μία εκδήλωση ενημέρωσης η οποία ξεκίνησε πριν από 14 χρόνια στις ΗΠΑ και που αποκτά όλο και μεγαλύτερο ενδιαφέρον καθώς, οι χελώνες, ενώ υπάρχουν για περισσότερα από 150 εκ. χρόνια στον πλανήτη μας, σήμερα αντιμετωπίζουν σοβαρές δυσκολίες με ορισμένα από τα είδη τους να απειλούνται με εξαφάνιση!

Οι επισκέψεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης για τη χελώνα πραγματοποιούνται τα τελευταία τρία χρόνια από τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης σε σχολεία της προστατευόμενης περιοχής, και αφορούν στην παρουσίαση «Χελώνες, οι απόγονοι των δεινοσαύρων» στο πλαίσιο της οποίας επισημαίνονται οι απειλές και οι κίνδυνοι που αντιμετωπίζουν οι χελώνες παντός είδους. Η προβολή διαμορφώνεται κάθε φορά σε εύληπτη γλώσσα προκειμένου το μαθητικό κοινό κάθε ηλικίας να γνωρίσει τα διάφορα είδη χελωνών που διαβιούν στην περιοχή (χερσαίες, θαλάσσιες και του γλυκού

νερού), τα χαρακτηριστικά και τις συνήθειές τους, καθώς και να ενημερωθεί για το καθεστώς προστασίας τους.

Στις 19 Μαΐου πραγματοποιήθηκε επίσκεψη περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Τυροσαπουνακαΐικων (73 μαθητές), με το Δημοτικό Σχολείο Πελετών (7 μαθητές) να ακολουθεί στις 23 Μαΐου.

11. Εθελοντικοί καθαρισμοί στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».

Για 8η συνεχόμενη χρονιά ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, συμμετείχε στην πανελλαδική εκστρατεία «Καθαρίστε τη Μεσόγειο», μία πρωτοβουλία εθελοντικών καθαρισμών παράκτιων και άλλων φυσικών περιοχών, η οποία τελεί υπό τον συντονισμό του Δικτύου ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ SOS.

Για την φετινή χρονιά, υλοποιήθηκε ένα διήμερο πρόγραμμα εθελοντικών καθαρισμών σε δύο (2) διαφορετικές φυσικές περιοχές της προστατευόμενης περιοχής του Πάρνωνα. Συγκεκριμένα οι εθελοντικοί καθαρισμοί έλαβαν χώρα στο Γεράκι Λακωνίας την Τρίτη 24 Μαΐου 2016 και στο Λεωνίδιο (Παραλία Πλάκα) την Παρασκευή 3 Ιουνίου 2016.

12. Ποικίλες περιβαλλοντικές δράσεις από τον Φορέα Διαχείρισης με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος

Η φετινή Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος (5/6/2016) είναι αφιερωμένη από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών στη μάχη κατά του παράνομου εμπορίου στην άγρια ζωή. Με στόχο την ενημέρωση του κοινού σχετικά με περιβαλλοντικά προβλήματα που αντιμετωπίζει η ανθρωπότητα, ο Φορέας Διαχείρισης έθεσε για 6η συνεχή χρονιά υπό την αιγίδα του ποικίλες δράσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης.

Το πρόγραμμα, που είχε διάρκεια από τις 28 Μαΐου έως τις 7 Ιουνίου, περιλάμβανε την ενεργό συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στις εκδηλώσεις του Δήμου Ευρώτα και του ΚΕΑΝ (Κύτταρο Εναλλακτικών Αναζητήσεων Νέων) με τίτλο «Eco – Days: Greening Greece» στο πλαίσιο του θεσμού «Green Week» της Ευρωπαϊκής Επιτροπής καθώς και ξεναγήσεις επισκεπτών και ενημέρωση μαθητών σε σχολεία εντός και πλησίον της προστατευόμενης περιοχής όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, αλλά και εθελοντικούς καθαρισμούς ακτών και φυσικών περιοχών με τη συμμετοχή μαθητών. Το πρόγραμμα υλοποιήθηκε ως ακολούθως:

28/5/2016: Ξενάγηση και πεζοπορία ομάδας Οικολογικής Κίνησης Πάτρας στον υγρότοπο Μουστού (50 άτομα),

31/5/2016: Παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Βλαχιώτη Λακωνίας (65 μαθητές),

2/6/2016: Εθελοντικός καθαρισμός με το 1ο Δημοτικό Σχολείο Σκάλας Λακωνίας (30 μαθητές) στην παραλία Λεήμονα Λακωνίας,

4/6/2016: Ξενάγηση στον υγρότοπο Μουστού και παρουσίαση περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους σε ομάδα επισκεπτών του Συλλόγου Γονέων και Κηδεμόνων τριών νηπιαγωγείων από τη Μεσσηνία (120 άτομα) (Νηπιαγωγείο Θουρίας, Νηπιαγωγείο Ασπροχώματος και Νηπιαγωγείο Αρφαρών),

6/6/2016: Παρουσιάσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Δημοτικό Σχολείο Γκοριτσάς (30 μαθητές) και Σκούρας Λακωνίας (35 μαθητές) και συμβολικός εθελοντικός καθαρισμός στον προαύλειο χώρο των Σχολείων,

7/6/2016: Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Νεστάνης Αρκαδίας (40 μαθητές) στον υγρότοπο Μουστού και παρουσίαση περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους,

7/6/2016: Εθελοντικός καθαρισμός με το Δημοτικό Σχολείο Αγίου Ανδρέα Αρκαδίας (70 μαθητές) στην ακτή Χερωνησίου στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού.

13. Συμμετοχή του ΦΔ με παρουσίαση σε σεμινάριο στο καταφύγιο του ΕΟΣ Σπάρτης στον Πάρνωνα.

Την Παρασκευή 24 Ιουνίου 2016, ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε με την παρουσίαση «Προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού – Ο ρόλος του Φορέα Διαχείρισης» στο σεμινάριο με θέμα «Υπαίθρια ζωή και περιβαλλοντική εκπαίδευση» που υλοποίησε το ΚΠΕ Καστρίου με τη συνεργασία του ΚΠΕ Παρνεστίου στο καταφύγιο του ΕΟΣ Σπάρτης στον Πάρνωνα.

Το σεμινάριο απευθυνόταν σε εκπαιδευτικούς των Διευθύνσεων Α/βάθμιας και Β/βάθμιας Εκπαίδευσης των Περιφερειακών Διευθύνσεων Ηπείρου, Δ. Ελλάδας, Ιονίων Νήσων, Αττικής, Κρήτης, Νήσων Ν. Αιγαίου, Στερεάς Ελλάδος και Πελοποννήσου, καθώς και σε εκπαιδευτικούς περιβαλλοντικών ομάδων των ΚΠΕ. Όλες οι επιμορφωτικές δράσεις του σεμιναρίου πραγματοποιήθηκαν στο φυσικό περιβάλλον της προστατευόμενης περιοχής. Από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης οι συμμετέχοντες εκπαιδευτικοί ενημερώθηκαν για τη μεγάλη οικολογική αξία της προστατευόμενης περιοχής, την πλούσια βιοποικιλότητα και τη μεγάλη σημασία της για τη φύση και τον άνθρωπο, για το θεσμικό πλαίσιο προστασίας της περιοχής, την ταυτότητα και τις δράσεις του Φορέα Διαχείρισης.

14. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στο φεστιβάλ Μελιτζάzz 2016 στο Λεωνίδιο.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στη φετινή διοργάνωση του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2016 – On the road που πραγματοποιήθηκε για 11η χρονιά στο Λεωνίδιο Αρκαδίας, με ενημέρωση επισκεπτών στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα. Το κτήριο του παλιού Δημοτικού Σχολείου Βασκίνας, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του μετατράπηκε σε Κέντρο

Μουστού, για τη λειτουργία των Κέντρων Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Άστρους, Αγίου Πέτρου και Καστάνιτσας Αρκαδίας, ενώ παράλληλα ενημερώθηκαν και για τη μελλοντική χρήση του.

15. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στη διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης Κρόνιον Πέρασμα στα χωριά του Πάρνωνα.

Ο αγώνας υπεραπόστασης «Κρόνιον Πέρασμα» διεξήχθη το Σάββατο 16 Ιουλίου 2016 με αφετηρία και τερματισμό στον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας, καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ. μέσα από τα χωριά Βαμβακού, Βαρβίτσα, Καρυές και Βούρβουρα. Το «Κρόνιον Πέρασμα - Τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών» διοργανώθηκε για 3η συνεχή χρονιά από τους, Δήμο Βόρειας Κυνουρίας, Περιφέρεια Πελοποννήσου, Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού, Τοπική Κοινότητα Αγίου Πέτρου και τοπικούς φορείς, με την ευγενική συμμετοχή του Αθλητικού Πολιτιστικού Συλλόγου Απόλλων Δυτ. Αττικής ως τεχνικός σύμβουλος του αγώνα και χορηγό επικοινωνίας το www.ultrarunning.gr. Ο Φορέας Διαχείρισης έλαβε και φέτος τιμητική διάκριση για τη συνδρομή του στη διοργάνωση από την Οργανωτική Επιτροπή του αγώνα.

16. Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην 10η Πανελλήνια Εξόρμηση Ερασιτεχνών Αστρονόμων στον Πάρνωνα.

Την Παρασκευή 29 Ιουλίου 2016 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες της 10ης Πανελλήνιας Εξόρμησης Ερασιτεχνών Αστρονόμων στον Πάρνωνα που διοργάνωσε η Αστρονομική Ένωση Σπάρτης "Διός Κούροι".

Εκατοντάδες ερασιτέχνες αστρονόμοι και αρκετοί επισκέπτες από πολλά μέρη της Ελλάδας βρέθηκαν από τις 29 έως και τις 31 Ιουλίου 2016 στο ορειβατικό καταφύγιο του ΕΟΣ Σπάρτης στον Πάρνωνα. Κατά την διάρκεια του τριημέρου πραγματοποιήθηκαν ποικίλες δραστηριότητες με κεντρική τη νυχτερινή αστρονομική παρατήρηση στους κατασκότεινους ουρανούς του Πάρνωνα αλλά και ηλιακή παρατήρηση, μαθήματα ουρανογραφίας, ομιλίες προσκεκλημένων, πεζοπορία στα μονοπάτια του Πάρνωνα, δημιουργική απασχόληση παιδιών αστρονομικού περιεχομένου, bazaar μεταχειρισμένων αστρονομικών ειδών και πολλά άλλα.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε με ενημέρωση των συμμετεχόντων για την Προστατευόμενη Περιοχή, με προβολή της ταινίας «Από Βορρά σε Νότο, σ' Ανατολή και Δύση» και με διανομή ενημερωτικών υλικού στους επισκέπτες (φυλλάδια, χάρτες) για την προστατευόμενη περιοχή.

17. Πραγματοποίηση της 5ης συνάντησης «Συμπολιτεία του Πάρνωννα» στη Σίταινα Αρκαδίας.

Το Σάββατο 13 Αυγούστου 2016 πραγματοποιήθηκε στη Σίταινα Αρκαδίας, η 5η συνάντηση της Συμπολιτείας του Πάρνωννα. Η Συμπολιτεία Πάρνωννα δημιουργήθηκε το 2012 από τους Πολιτιστικούς Συλλόγους Σίταινας, Καστάνισας, Πλατάνου και Χαράδρου και η εκδήλωση αυτή αποτελεί το αντάμωμα των τεσσάρων χωριών. Το κεντρικό θέμα της φετινής συνάντησης ήταν «Η Σχολική ζωή και Εκπαίδευση στα χωριά μας» μέσω παρουσιάσεων και υλικού που προβλήθηκαν από τους Συλλόγους στο προαύλιο χώρο, αλλά και με έκθεση

αναμνηστικών βιβλίων, επαίνων, απολυτηρίων και φωτογραφικού υλικού εντός του Δημοτικού σχολείου της Σίταινας.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στην φετινή συνάντηση μαζί με τον Πολιτιστικό Σύλλογο της Καστάνισας με κοινή παρουσίαση για την ιστορία του Δημοτικού Σχολείου της Καστάνισας που λειτούργησε μέχρι το 1993 και την μετέπειτα διαμόρφωση και δημιουργία του σε Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης μέσω επιχειρησιακών προγραμμάτων συγχρηματοδοτούμενων από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση.

18. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στις εκδηλώσεις της Γιορτής του Δάσους 2016 στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Ο Μορφωτικός και Φυσιολατρικός Σύλλογος των Απανταχού Καστανισιωτών συνεχίζοντας την πολύχρονη προσφορά του, διοργάνωσε για 9η συνεχή χρονιά την Γιορτή του Δάσους.

Από τις 7 έως και τις 13 Αυγούστου 2016 πραγματοποιήθηκαν εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, θεατρικές παραστάσεις, πεζοπορίες, καλλιτεχνικές δραστηριότητες για παιδιά, αθλητικοί αγώνες κ.α.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε ενεργά στις φετινές εκδηλώσεις με την διοργάνωση εκδήλωσης απελευθέρωσης γερακίνας για την επανένταξη στο φυσικό της περιβάλλον στην πλατεία Σ. Κουρούνη σε συνεργασία με την ANIMA-Σύλλογος Προστασίας και Περιθαλψής Άγριας Ζωής, με αθλητικές δραστηριότητες και ομαδικά παιχνίδια στην πλατεία του χωριού, αλλά και με κληρώσεις αναμνηστικών δώρων για τα παιδιά όπως καπέλα, σημειωματάρια, ξυλομπογιές κ.α. με το λογότυπο του Φορέα Διαχείρισης.

19. Εθελοντικός καθαρισμός τμήματος της παραλίας «Πόρτες» Μελιγούς Αρκαδίας.

Εθελοντικής Δράσης για το Θαλάσσιο Περιβάλλον (17 Σεπτεμβρίου έως 17 Οκτωβρίου).

Η εθελοντική δράση πραγματοποιήθηκε από το προσωπικό και τους εθελοντές του Φορέα Διαχείρισης και το προσωπικό καθαριότητας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας. Ο καθαρισμός ξεκίνησε νωρίς το πρωί από την παραλία «Πόρτες» Μελιγούς και συνεχίστηκε κατά μήκος της παράκτιας περιοχής πλησίον της εκβολής του Μουστού. Το σύνολο των απορριμμάτων ήταν για άλλη μια φορά πλαστικές σακούλες, κουτάκια αλουμινίου, πλαστικά και γυάλινα μπουκάλια, καπάκια πλαστικά, καλαμάκια, υφάσματα κ.α.

20. Διοργάνωση της Ευρωπαϊκής Γιορτής των Πουλιών στον υγρότοπο Μουστού.

Ο Φορέας Διαχείρισης πιστός στο ραντεβού, για 5^η συνεχόμενη χρονιά, διοργάνωσε με ελεύθερη συμμετοχή του κοινού και σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, εκδήλωση στον υγρότοπο Μουστού που περιελάμβανε εξόρμηση για παρατήρηση, αναγνώριση και καταγραφή ειδών πουλιών, ενημέρωση του κοινού για τη μετανάστευση, εργαστήριο χειροτεχνίας για τα παιδιά, καθώς και επανένταξη πουλιών στο φυσικό τους περιβάλλον σε συνεργασία με το Σύλλογο

Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής ANIMA. Το γενικό θέμα της φετινής γιορτής (1-2/10) αφορούσε στην προστασία των μεταναστευτικών πουλιών και των βιοτόπων τους, με σκοπό να δοθεί το μήνυμα του πόσο σημαντικό είναι να προστατευτούν οι περιοχές που φωλιάζουν και αναπαράγονται, οι χώροι όπου σταματούν για τροφή και ξεκούραση καθώς και οι μεταναστευτικές τους διαδρομές. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης πραγματοποιήθηκε παράλληλα και η αναλυτική καταγραφή των υδρόβιων ειδών και άλλων ειδών πτηνών (RIA) σε συνεργασία με την Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία.

21. Εγκαίνια του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.

Με εκδήλωση για το κοινό στις 22 Οκτωβρίου υπό την αιγίδα του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, ο

Φορέας Διαχείρισης άνοιξε επίσημα τις πύλες του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, που φιλοδοξεί να αποτελέσει έναν δυναμικό χώρο αναφοράς για την ανάδειξη του φυτικού πλούτου του Πάρνωνα, στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.

Το παλιό Δημοτικό Σχολείο της Βασκίνας ξεκινά και πάλι τη λειτουργία του με τη σύγχρονη μορφή του, μετά την ολοκλήρωση των εργασιών αποκατάστασής του. Οι επεμβάσεις που υλοποιήθηκαν είχαν ως αποτέλεσμα τη διατήρηση, επισκευή και ανάδειξη των παραδοσιακών χαρακτηριστικών του υφιστάμενου κτίσματος αλλά και την αποκατάσταση της στατικής επάρκειας, της ενεργειακής αναβάθμισης και της λειτουργικής ένταξης της νέας χρήσης ούτως ώστε το κτίριο και ο περιβάλλον χώρος να δεχθούν την εγκατάσταση του Κέντρου Πληροφόρησης.

Στο ισόγειο του κέντρου διαμορφώθηκαν κατάλληλοι χώροι υποδοχής επισκεπτών, γραφείων, καθιστικού και αποθήκης, ενώ στον όροφο φιλοξενείται η έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος, ο χώρος προβολής εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων και ο χώρος εργαστηρίου όπου θα γίνεται η προετοιμασία και η επίδειξη του χλωριδικού υλικού του Κέντρου. Στον περιβάλλοντα χώρο

δημιουργήθηκαν ανεξάρτητες περιοχές φύτευσης δενδροκομικών, ανθοκομικών, καλλωπιστικών και αρωματικών φυτών με αντίστοιχη σήμανση για τους επισκέπτες.

22. Δράσεις του Φορέα Διαχείρισης στη 33η Γιορτή Κάστανου στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε ενεργά για 6η συνεχή φορά στη γιορτή που διοργανώνεται εδώ και 33 χρόνια από τον Μορφωτικό και Φυσιολατρικό Σύλλογο των Απανταχού Καστανιτσιωτών στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.

Κατά τη διάρκεια του διημέρου, 28 και 29 Οκτωβρίου 2016, το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης υποδέχτηκε και ξενάγησε εκατοντάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας. Οι επισκέπτες είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τη σημαντική βιοποικιλότητα της προστατευόμενης περιοχής, για τα ιστορικά και φυσικά μνημεία του Πάρνωνα, για τη διαχρονική συνύπαρξη του ανθρώπου με τη φύση, για τα μοναστήρια της περιοχής καθώς και για τη διατήρηση της τσακώνικης διαλέκτου, αλλά και να περιηγηθούν στην Έκθεση Παραδοσιακών Επαγγελμάτων του Κέντρου. Παράλληλα, καθ' όλη την διάρκεια του διημέρου, στους χώρους του ΚΠΕ προβάλλονταν οι ταινίες ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης με περιεχόμενο την οικολογική και ιστορική-πολιτιστική αξία της περιοχής, αλλά και τις δράσεις προστασίας, φύλαξης και ενημέρωσης που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης σε αυτή. Η φετινή γιορτή πέραν των παραπάνω δράσεων, περιλάμβανε, παρουσίαση για τα βότανα του Πάρνωνα και τις χρήσεις τους, και παρουσίαση αγροτουριστικής επιχείρησης ως παράδειγμα για νέους επαγγελματίες, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα προβολών του ΚΠΕ.

23. Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του 1ου Φεστιβάλ Αναρρίχησης στο Λεωνίδιο.

Το νέο Κέντρο Πληροφόρησης του Φορέα Διαχείρισης (Κέντρο Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα) στο Λεωνίδιο, άνοιξε για το κοινό του 1^{ου} Φεστιβάλ Αναρρίχησης, από την Πέμπτη 10/11 έως την Κυριακή 13/11, προκειμένου οι επισκέπτες να γνωρίσουν καλύτερα αυτή την ιδιαίτερη περιοχή της Ευρώπης, η οποία είναι πλούσια σε φυτικά είδη και όπου καταγράφεται υψηλό ποσοστό ενδημισμού.

Τα στελέχη του Φορέα Διαχείρισης, κατά τη διάρκεια του τετραήμερου φεστιβάλ υποδέχτηκαν και ξενάγησαν δεκάδες επισκέπτες στους χώρους του Κέντρου Πληροφόρησης Λεωνιδίου, οι οποίοι είχαν την ευκαιρία να ενημερωθούν για τη χλωριδική ποικιλότητα του Πάρνωνα στην έκθεση ερμηνείας περιβάλλοντος και να περιηγηθούν στους υπόλοιπους λειτουργικούς χώρους του κέντρου (χώρος εργαστηρίου και προετοιμασίας υλικού, αίθουσα προβολής, περιβάλλοντας χώρος, κ.α.).

24. Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης στην Έκθεση «Πελοπόννησος EXPO» στην Τρίπολη.

Η Τρίπολη για πρώτη φορά υποδέχθηκε την Έκθεση «Πελοπόννησος EXPO» η οποία πραγματοποιήθηκε στις ειδικά διαμορφωμένες εγκαταστάσεις του κτηρίου Γ.Ε.Α. στη ΒΙ.ΠΕ. Τρίπολης από τις 09 έως τις 13 Νοεμβρίου 2016.

Σκοπός της Έκθεσης ήταν η προβολή των προϊόντων, των υπηρεσιών και της παραγωγικότητας της Πελοποννήσου, η εμπορική δραστηριότητα και η ενεργητικότητα της ελληνικής επιχείρησης. Πραγματοποιήθηκε για πρώτη φορά μετά από μία σημαντική συλλογική προσπάθεια και πρωτοβουλία των επτά Επιμελητηρίων των Νομών της Πελοποννήσου με τη στήριξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου και τη συνεργασία του Δήμου Τρίπολης.

Ο Φορέας Διαχείρισης έδωσε το «παρών» στο νέο αυτό εγχείρημα, φιλοξενούμενος στο περίπτερο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας με τα στελέχη του να ενημερώνουν σχετικά με την προστατευόμενη περιοχή και το έργο των Φορέων Διαχείρισης και να απαντούν σε ερωτήσεις των επισκεπτών, ενώ παράλληλα παρείχαν έντυπο περιβαλλοντικό ενημερωτικό υλικό.

Οι δράσεις και εκδηλώσεις περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης τις οποίες διοργάνωσε ή και συμμετείχε ο Φορέας Διαχείρισης παρουσιάζονται συνοπτικά στον ακόλουθο Πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 10. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ - ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΤΟΥΣ 2016

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Διοργανωτής εκδήλωσης παρατήρησης υδρόβιων πουλιών μαζί με Μεσοχειμωνιάτικες Καταμετρήσεις στον υγρότοπο Μουστού
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Χελιδονίσματα και περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού
Συνδιοργανωτής σε εθελοντική δράση καθαρισμού στο πλαίσιο της καμπάνιας «Let's do it Greece 2016» στον υγρότοπο Μουστού.
Συμμετοχή στην έκθεση "Ελλάδος Γεύση" στο περίπτερο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.
Συνδιοργανωτής σε εκδήλωση προβολής της ταινίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο Πνευματικό Κέντρο Τρίπολης.
ΜΑΪΟΣ
Συμμετοχή σε δενδροφύτευση σε συνεργασία με το ΕΠΑΛ Λεωνιδίου.
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης σε εκδηλώσεις Γυμνασίων της προστατευόμενης περιοχής Πάρνωνα – Μουστού
Εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας Βιοποικιλότητας για το έτος 2016 με ενημέρωση μαθητών του Δημοτικού Σχολείου Αμυκλών Λακωνίας στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής.
Ενημέρωση μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας.
ΙΟΥΝΙΟΣ
Συνδιοργανωτής σε εθελοντικούς καθαρισμούς στην προστατευόμενη περιοχή του Πάρνωνα από τον Φορέα Διαχείρισης στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Διοργάνωση σε περιβαλλοντικές δράσεις με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος.
Συμμετοχή με παρουσίαση σε σεμινάριο στο καταφύγιο του ΕΟΣ Σπάρτης στον Πάρνωνα.
ΙΟΥΛΙΟΣ

Λειτουργία Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο, στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2016.
Συνδιοργανωτής του αγώνα υπεραπόστασης 70 χλμ. «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» που διεξήχθη για 3η φορά στον Πάρνωνα.
Συμμετοχή στην 10η Πανελλήνια Εξόρμηση Ερασιτεχνών Αστρονόμων στον Πάρνωνα
ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ
Συμμετοχή στην 5η συνάντηση «Συμπολιτεία του Πάρνωνα» στη Σίταινα Αρκαδίας.
Συνδιοργανωτής εκδήλωσης περιβαλλοντικής ενημέρωσης κοινού και περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων για παιδιά στη Γιορτή του Δάσους 2016, στην Καστάνιτσα Αρκαδίας.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Συνδιοργανωτής δράσης εθελοντικού καθαρισμού στην παραλία «Πόρτες» Μελιγούς Αρκαδίας, στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Ημέρας Εθελοντικού Καθαρισμού Ακτών και του Μήνα Εθελοντικής Δράσης για το θαλάσσιο περιβάλλον 2016.
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Διοργανωτής εκδήλωσης παρατήρησης άγριας ορνιθοπανίδας στον υγρότοπο Μουστού, στο πλαίσιο της Πανευρωπαϊκής Γιορτής των Πουλιών 2016 (Euro Birdwatch 2016), σε συνεργασία της ΕΟΕ.
Τελετή εγκαίνιων του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας.
Διοργανωτής εκδήλωσης περιβαλλοντικής ενημέρωσης στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας, στο πλαίσιο της 33ης Γιορτής Καστάνου.
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του 1ου Φεστιβάλ Αναρρίχησης στο Λεωνίδιο
Συμμετοχή στην Έκθεση «Πελοπόννησος EXPO» στην Τρίπολη.

Συμμετοχή προσωπικού σε συνέδρια-ημερίδες και συναντήσεις εργασίας

Συμμετοχή στο 8^ο Τσακωνικό Συνέδριο στον Πάρνωνα.

Το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρακολούθησε τις εργασίες του 8ου Τσακωνικού Συνεδρίου που πραγματοποιήθηκε από τις 9 έως τις 11 Σεπτεμβρίου 2016, στο Λεωνίδιο και στον Πραστό Αρκαδίας. Το συνέδριο τις δύο πρώτες μέρες υλοποιήθηκε στην Φάμπρικα Πολιτισμού στο Λεωνίδιο ενώ η πρωινή συνεδρία της 3ης μέρας πραγματοποιήθηκε στην κοιτίδα της Τσακωνιάς, τον ιστορικό Πραστό Αρκαδίας, στην εκκλησία της Παναγίας (Μητρόπολη). Διοργανώθηκε από το Σωματείο «Αρχείο της Τσακωνιάς», πνευματικό ίδρυμα που έχει ως σκοπό τη συλλογή, διάσωση, μελέτη και δημοσίευση του ιστορικού, αρχαιολογικού, γλωσσολογικού, λαογραφικού και λοιπού θησαυρού των Τσακωνών και πραγματοποιήθηκε με την υποστήριξη της Περιφέρειας Πελοποννήσου, του Δήμου Νότιας Κυνουρίας και του Συλλόγου «Το Λεωνίδιον».

Κατά την διάρκεια του συνεδρίου παρουσιάστηκαν συνολικά 49 σύγχρονες εισηγήσεις, έρευνες και προτάσεις από πανεπιστημιακούς καθηγητές, ποιητές, συγγραφείς, εκπαιδευτικούς, γλωσσολόγους, ερευνητές κ.α. γύρω από θέματα που αφορούσαν μεταξύ άλλων στην ιστορία και γλωσσολογία της Τσακωνικής διαλέκτου, την αρχιτεκτονική και την λαογραφία της περιοχής.

Η τσακωνική διάλεκτος αποτελεί σήμερα άλλη μια δυναμική του Πάρνωνα ως τη ζωντανή έκφραση της Δωρικής διαλέκτου. Έχει συμπεριληφθεί στον κατάλογο των υπό εξαφάνιση γλωσσών της UNESCO και αναγνωρίζεται ως πολιτισμικό κατόρθωμα και ανεπανάληπτος θησαυρός πολιτισμού. Διακρίνεται σε βόρειο και νότιο ιδίωμα, το οποίο έχει και τους περισσότερους ομιλητές. Τα τσακωνικά ζωντανεύουν στη σύγχρονη εποχή μέσα από τα δημοτικά τραγούδια που συνοδεύουν τον τσακωνικό χορό.

Συμμετοχή στις διασώσεις τραυματισμένων άγριων ζώων

Συνεχίστηκε κατά το έτος 2016 η ενεργή συμμετοχή του προσωπικού του Τμήματος Πληροφόρησης στις «διαδώσεις» ειδών της άγριας πανίδας της προστατευόμενης περιοχής που πραγματοποιήθηκαν με τη συνεργασία του προσωπικού των άλλων Τμημάτων. Κατά το έτος 2016 το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης παρέλαβε και απέστειλε στην ANIMA (Σύλλογος Προστασίας και Περίθαλψης Άγριας Ζωής) τα ακόλουθα πτηνά:

- 17/02/2016 μία τραυματισμένη γερακίνα (*Buteo buteo*)
- 18/07/2016 μία τραυματισμένη γερακίνα (*Buteo buteo*)
- 23/10/2016 έναν τραυματισμένο μπούφο (*Bubo bubo*)
- 14/11/2016 έναν τραυματισμένο μπούφο (*Bubo bubo*)
- 23/12/2016 μία κουκουβάγια (*Athene noctua*)

Στα τραυματισμένα πτηνά παρέχονται από το προσωπικό του Φορέα Διαχείρισης οι βασικές πρώτες βοήθειες και στην συνέχεια αποστέλλονται με το ΚΤΕΛ Αρκαδίας στην Αθήνα όπου παραλαμβάνονται από στέλεχος της ANIMA για περαιτέρω περίθαλψη. Τα άγρια ζώα μόλις αναρρώσουν, απελευθερώνονται ξανά στο φυσικό τους περιβάλλον.

Συνεντεύξεις

Κατά το έτος 2016, στο πλαίσιο ενημέρωσης του κοινού για τις δράσεις που υλοποιούνται από τον Φορέα Διαχείρισης, τα στελέχη και ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου παραχώρησαν συνεντεύξεις τύπου:

1. Συνέντευξη στο IONIAN Channel για την γρίπη των πτηνών

Στις 20.01.2016 παραχωρήθηκε συνέντευξη του Βιολόγου του Φορέα Διαχείρισης στο βραδινό δελτίο ειδήσεων του σταθμού IONIAN Channel σχετικά με την Απόφαση του Αναπληρωτή Υπουργού Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων για την «Εφαρμογή Προγράμματος Επιζωοτιολογικής Διερεύνησης της Γρίπης των Πτηνών» που αφορά τα άγρια πτηνά της προστατευόμενης περιοχής του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού και την ενημέρωση και ευαισθητοποίηση, εκτός του προσωπικού υπηρεσιών, μελών ιδιωτικών φορέων της περιοχής που λόγω δραστηριότητας έρχονται σε άμεση και συχνή επαφή μαζί τους (δασικοί υπάλληλοι, κυνηγοί, ομοσπονδιακοί θηροφύλακες, ορνιθολόγοι, κέντρα περίθαλψης κλπ), αλλά και των πολιτών που δραστηριοποιούνται σε περιοχές με μεγάλους πληθυσμούς άγριων πουλιών.

2. (15/04/2016) Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης για την εκδήλωση προβολής της ταινίας του ΦΔ

Στις 15.04.2016, κοινή συνέντευξη τύπου παραχώρησαν ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης και οι εκπρόσωποι των συνδιοργανωτών με σκοπό να καλέσουν τον κόσμο να βρεθεί στο Αποστολοπούλειο Πνευματικό Κέντρο στην Τρίπολη και να δει την ταινία του σκηνοθέτη Στέλιου Χαραλαμπίδου με τίτλο «Από Βορρά σε Νότο,

σ' Ανατολή και Δύση», που μέσα από ένα εικοσιπεντάλεπτο ταξίδι στον Πάρνωνα και στον υγρότοπο Μουστού αναδεικνύει με τον καλύτερο τρόπο την οικολογική και πολιτισμική αξία της προστατευόμενης περιοχής, ενώ παράλληλα προβάλλει το σκοπό της διαχείρισης και προστασίας της προκειμένου να διασφαλιστεί η βιολογική της ποικιλότητα και να διατηρηθεί η φυσική της κληρονομιά. Στην συνέντευξη παραβρέθηκαν ο κ. Γεράσιμος Βάκρος από την Ομάδα Νεανικής Πολυέκφρασης Αρκαδίας «Έλευσις» και ο γραμματέας του ΣΑΟΟ κ. Δημήτρης Καραμήτζος. Η εκδήλωση υλοποιήθηκε με τη συνεργασία του Συλλόγου Αρκάδων Ορειβατών και Οικολόγων (Σ.Α.Ο.Ο.), της Ομάδας Νεανικής Πολυέκφρασης Αρκαδίας «Έλευσις» και του Αθλητικού Συλλόγου Βουρβούρων. Παρακολουθήστε τη συνέντευξη εδώ: https://www.youtube.com/watch?v=_CYFvUQjL28.

3. Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης στη διαδικτυακή τηλεόραση Arcadia Spot.

Συνέντευξη στη διαδικτυακή τηλεόραση του Arcadia Spot παραχώρησε στις 31.05.2016 ο Πρόεδρος του Διοικητικού Συμβουλίου του Φορέα Διαχείρισης. Η εκπομπή Face Control την οποία επιμελείται και παρουσιάζει ο δημοσιογράφος κ. Τριαντάφυλλος Σωτηρόπουλος, είχε αφιέρωμα στην προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού και στον Φορέα Διαχείρισης.

Στο πρώτο μέρος της εκπομπής ο δημοσιογράφος υποδέχθηκε τον Πρόεδρο του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτριο Μήλιο, στο δεύτερο μέρος προβάλλεται η 25λεπτη ταινία με τίτλο «Από Βορρά σε Νότο, σ' Ανατολή και Δύση» του σκηνοθέτη κ. Στέλιου Χαραλαμπίδου και στο τρίτο μέρος μίλησε στην εκπομπή ο κινηματογραφιστής και υπεύθυνος παραγωγής των ταινιών του έργου «Παραγωγή Ταινιών και

Ραδιοτηλεοπτικών Μηνυμάτων» από την εταιρία ΠΕΡΙΠΛΟΥΣ κ. Γεράσιμος Βάκρος. Παρακολουθήστε την εκπομπή εδώ <https://www.youtube.com/watch?v=sKOtryr8HJE&list=PLI3zpe4kffZtkXQRlpUzdQifSDbbvdemw>.

4. Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης στην τηλεόραση του Antenna TV.

Στις 02.06.2016 η τηλεόραση του Antenna έκανε ολιγόλεπτο αφιέρωμα στην προστατευόμενη περιοχή του όρους Πάρνωνα και ιδιαίτερα στον υγρότοπο Μουστού κατά τη διάρκεια των ειδήσεων των 19:00. Ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης παραχώρησε συνέντευξη αναφορικά με τις υποδομές

ενημέρωσης και την αρμοδιότητα του Φορέα Διαχείρισης που αφορά στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας και των επισκεπτών. Παρακολουθήστε το αφιέρωμα εδώ: http://www.antenna.gr/news/watch?cid=_q_xh_a_zzu0_z_bc%3D.

5. Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης στην ΕΡΑ Σπορ και στη Φωνή της Ελλάδας

Στις 16.07.2016 ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτρης Μήλιος παραχώρησε τηλεφωνική συνέντευξη τύπου στο ραδιόφωνο της ΕΡΑ Σπορ και στη Φωνή της Ελλάδας.

Η συνέντευξη αφορούσε στην πραγματοποίηση του αγώνα υπεραπόστασης ΚΡΟΝΙΟ ΠΕΡΑΣΜΑ «Τρέξιμο στο ιερό βουνό του Κρόνου, του πατέρα των θεών» με αφετηρία και τερματισμό το χωριό του Πάρνωνα Άγιο Πέτρο Αρκαδίας, αλλά και στα περιπατητικές διαδρομές και μονοπάτια στον Πάρνωνα.

6. Συνέντευξη Προέδρου Φορέα Διαχείρισης στο IONIAN Channel

Στις 19.07.2016 ο Πρόεδρος του Φορέα Διαχείρισης κ. Δημήτρης Μήλιος παραχώρησε συνέντευξη σε ζωντανή μετάδοση, μέσω της εφαρμογής Skype, στο τοπικό τηλεοπτικό κανάλι IONIAN Channel στους δημοσιογράφους Νατάσα Πατρινού και Διονύση Ιθακήσιο.

Η συνέντευξη αφορούσε σε πληροφόρηση των τηλεθεατών αναφορικά με τη λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο στο εγγύς μέλλον. Το κτήριο αυτό, που στο παρελθόν στεγάζονταν το παλιό Δημοτικό Σχολείο Βασκίνας Λεωνιδίου, σύντομα θα αποτελέσει έναν χώρο αναφοράς για την ανάδειξη και προβολή της χλωριδικής αξίας του Πάρνωνα.

Συνεργασίες

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχήτερη εκπόνηση των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης, είναι η καλή συνεργασία με διάφορους φορείς (τοπικούς, εκπαιδευτικούς κ.ά.) που έχουν άμεση σχέση με το αντικείμενο των δραστηριοτήτων του. Σε περιπτώσεις συνδιοργάνωσης δράσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα στην προστατευόμενη περιοχή με άλλον φορέα ή υπηρεσία, το προσωπικό του Τμήματος πραγματοποίησε άμεσα όλες τις απαραίτητες επαφές/ συνεννοήσεις προκειμένου να επιτευχθεί η καλύτερη δυνατή συνεργασία.

Πολύ αποδοτική υπήρξε η συνεργασία με τους υπεύθυνους σχολικών δραστηριοτήτων των Νομών της Περιφέρειας Πελοποννήσου (Αρκαδίας, Λακωνίας, Αργολίδας, Κορινθίας και Μεσσηνίας). Μέσω αυτής της συνεργασίας, το Τμήμα παρείχε άμεσα πληροφοριακό υλικό σε μαθητές, εκπαιδευτικούς και συλλόγους γονέων και κηδεμόνων, όποτε αυτό κρίνονταν απαραίτητο, αναφορικά με τις διάφορες περιβαλλοντικές δράσεις του Φορέα Διαχείρισης.

Αξιοσημείωτη είναι και η συνεργασία του Φορέα Διαχείρισης με τα Κέντρα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που βρίσκονται εντός των ορίων της προστατευόμενης περιοχής. Κατά τη διάρκεια του έτους 2016 υπήρξε αποτελεσματική συνεργασία με το ΚΠΕ Καστρίου στο πλαίσιο των ξεναγήσεων

σχολικών μονάδων στην προστατευόμενη περιοχή, συμβάλλοντας έτσι ενεργά στην υλοποίηση των προγραμμάτων περιβαλλοντικής εκπαίδευσης που οργάνωσε. Η επιτυχία της συνεργασίας μεταξύ του τμήματος πληροφόρησης και του ΚΠΕ της περιοχής, δομείται στο γεγονός της συνδρομής του Φορέα Διαχείρισης στις εκπαιδευτικές δράσεις που υλοποιούν, βοηθώντας στην πληρέστερη ενημέρωση των μαθητών.

Αναλυτικότερα, στο πλαίσιο του προγράμματος περιβαλλοντικής ενημέρωσης που υλοποιήθηκε από τον Φορέα Διαχείρισης, πραγματοποιήθηκε συνεργασία μεταξύ του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου και του ΚΠΕ Καστρίου με σκοπό την επικουρική συμβολή του Φορέα Διαχείρισης στην υλοποίηση του εκπαιδευτικού προγράμματος του ΚΠΕ Καστρίου και στην προώθηση, αμοφτέρων, του σκοπού της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των μαθητών. Οι μαθητές των σχολικών μονάδων που επισκέφθηκαν το ΚΠΕ Αγίου Πέτρου, περιηγήθηκαν στην Έκθεση Ερμηνείας Περιβάλλοντος και ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή, ενώ με την ολοκλήρωση της επίσκεψής τους, τούς διανεμήθηκε έντυπο ενημερωτικό υλικό του Φορέα Διαχείρισης.

Στο πλαίσιο της παραπάνω συνεργασίας, το Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου φιλοξένησε:

- Την Τρίτη 25/10/2016, σαράντα έναν (41) μαθητές και εκπαιδευτικούς από το Δημοτικό Σχολείο Μαγούλας Λακωνίας.
- Την Τετάρτη 16/11/2016, πενήντα (50) μαθητές και εκπαιδευτικούς από το Δημοτικό Σχολείο Σταδίου.
- Την Δευτέρα 15/12/2016, δέκα πέντε (15) μαθητές και εκπαιδευτικούς από το Δημοτικό Σχολείο Καρυών.

Την Τετάρτη 17/12/2016, σαράντα οκτώ (48) μαθητές και εκπαιδευτικούς από το 1^ο Γυμνάσιο Τρίπολης.

Πρωώθηση της συμμετοχικής διαδικασίας - Εθελοντισμός

Ο Φορέας Διαχείρισης μέσω ανοικτού καλέσματος σε τοπικούς φορείς και ντόπιους κατοίκους που ενδιαφέρονται να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εθελοντισμού που υλοποίησε στο πλαίσιο του προγράμματος Ε.Π.ΠΕΡ.Α.Α. 2007-2013, δημιούργησε το Μητρώο εθελοντών. Έως και τον Δεκέμβριο του έτους 2016 το μητρώο αριθμεί περί τα ογδόντα δύο (82) μέλη.

Η δημιουργία του μητρώου των εθελοντών θα συμβάλει στην ανάπτυξη οργανωμένης συμμετοχικής δράσης ενεργών ευαισθητοποιημένων συνδημοτών στο πνεύμα της προσφοράς, της προστασίας και διατήρησης της προστατευόμενης περιοχής. Διαρκής στόχος του Φορέα Διαχείρισης είναι ο εμπλουτισμός του μητρώου με νέα μέλη και η συνεχής εκπαίδευση της ομάδας εθελοντών, με σκοπό την αξιοποίηση των μελών στις ανάγκες παρακολούθησης, προστασίας και ανάδειξης της βιοποικιλότητας της προστατευόμενης περιοχής.

Συμπεράσματα Περιόδου 2016

Η δυσχερής οικονομική συγκυρία της χώρας μας κατά τα τελευταία έτη συνέβαλε εν μέρει στη μείωση των σχολικών εκδρομών σε ολόκληρη την επικράτεια, παρόλα αυτά σημειώθηκε σημαντική

άνοδος στην καταγράψιμη από τον Φορέα Διαχείρισης, γενική επισκεψιμότητα τόσο στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστου όσο και στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης. Το γεγονός αυτό μπορεί να αποδοθεί μερικώς, στην επικοδομητική συνεργασία με τους υπεύθυνους των σχολικών δραστηριοτήτων αλλά και αφετέρου με τους υπεύθυνους των σχολικών μονάδων. Ως αποτέλεσμα της καλής αυτής συνεργασίας υπήρξε και η ικανοποιητική ανταπόκριση των εκάστοτε υπευθύνων στην υλοποίηση περιβαλλοντικών δραστηριοτήτων τόσο εντός των σχολικών αιθουσών όσο και στο πεδίο της προστατευόμενης περιοχής, σε συνεργασία με τον Φορέα Διαχείρισης.

Ειδικότερα, μέσω της συχνής τόσο γραπτής όσο και προφορικής επικοινωνίας των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης με τα Σχολεία, επιτεύχθηκε ως επί το πλείστον ικανοποιητική συμμετοχή σχολικών μονάδων στο προγράμματα περιβαλλοντικής ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης μαθητών που υλοποιεί ο Φορέας Διαχείρισης. Επισημαίνεται ότι το ενδιαφέρον των υπεύθυνων Σχολικών Δραστηριοτήτων των οικείων Δ/νσεων Εκπαίδευσης αλλά και της Δ/σης και των Συλλόγων Διδασκόντων των εν λόγω Σχολείων συνεχίστηκε κατά τη διάρκεια του έτους, προκειμένου να προγραμματιστεί η υποδοχή των στελεχών του Φορέα Διαχείρισης εντός των σχολικών αιθουσών ούτως ώστε να παρουσιάσουν περιβαλλοντικά θέματα συσχετιζόμενα με την προστατευόμενη περιοχή.

Μια χαμένη ευκαιρία, για το σχολικό έτος 2016-2017, σηματοδοτήθηκε από την χρονική καθυστέρηση στην απάντηση του αιτήματος του Φορέα Διαχείρισης περί της άδειας εισόδου των στελεχών του στις σχολικές αίθουσες, από τις Υπηρεσίες του αρμόδιου Υ.Π.Ε.Π.Θ. καθώς για πρώτη φορά το εν λόγω αίτημα προωθήθηκε από το Υπουργείο προς το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής για έλεγχο και θετική εισήγηση περί του περιεχομένου του υλικού περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης στο σύνολό του. Αν και υπήρξε συνεχής τηλεφωνική και γραπτή επικοινωνία με τους αρμόδιους υπαλλήλους του Υπουργείου, δεν κατέστη δυνατή η απάντηση μέχρι το τέλος Δεκεμβρίου 2016. Το γεγονός αυτό καθόρισε τον μη προγραμματισμό επισκέψεων περιβαλλοντικής ενημέρωσης εντός των σχολικών αιθουσών κατά την περίοδο Σεπτέμβριος-Δεκέμβριος 2016.

Μολαταύτα, παρουσιάστηκε αύξηση των σχολικών επισκέψεων στην προστατευόμενη περιοχή, καθώς και στα Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης κατά το 2016 σε σχέση με το προηγούμενο έτος, γεγονός που μπορεί εν μέρει να οφείλεται, στον εγκαινιασμό της καινούργιας ενότητας του Κέντρου Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης της Καστάνιτσας, στον εγκαινιασμό του νέου Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο, αλλά και στη σωστή λειτουργία της ενημέρωσης και ενίσχυσης της περιβαλλοντικής συνείδησης του Φορέα Διαχείρισης προς το ευρύ κοινό, στο σύνολό τους.

Συμπερασματικά αξίζει να σημειωθεί ότι και το έτος 2016, προσεγγίστηκε σε ικανοποιητικό βαθμό ο στόχος που έχει θέσει ο Φορέας Διαχείρισης για αύξηση των προγραμματισμένων επισκέψεων σχολικών μονάδων τόσο στην προστατευόμενη περιοχή όσο και στα τρία Κέντρα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, με θετική πρόβλεψη και για το άμεσο μέλλον.

Η επικοινωνία με την τοπική κοινωνία και η συμβολή του Φορέα Διαχείρισης στη διαμόρφωση φιλοπεριβαλλοντικών αντιλήψεων αλλά και η συνεισφορά του Φορέα στην απόκτηση και ανάπτυξη νέων προτύπων συμπεριφοράς των πολιτών, είναι υψίστης σημασίας. Για τον λόγο αυτό επιδιώχθηκε η διοργάνωση πληθώρας δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης οι οποίες

προβλήθηκαν από όλα τα διαθέσιμα μέσα του Φορέα Διαχείρισης, με απώτερο στόχο την αλλαγή της κουλτούρας του τοπικού πληθυσμού σε σχέση με την επαφή που έχει με το φυσικό περιβάλλον. Σημαντικά εργαλεία του Φορέα Διαχείρισης προς την κατεύθυνση αυτή υπήρξαν, τόσο το Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης, όσο και η δημιουργία των εγκαινιασθέντων υποδομών ενημέρωσης στην Καστάντισα και το Λεωνίδιο Αρκαδίας. Άλλα εργαλεία στη διάθεση του Φ.Δ., υπήρξαν, οι ενημερωτικές πινακίδες σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής και σε θέσεις εισόδου σε αυτή, η συμμετοχή των στελεχών του Φ.Δ. σε πληθώρα συνεδρίων, ημερίδων και εκδηλώσεων περιβαλλοντικού χαρακτήρα, η διοργάνωση από τον Φ.Δ. ημερίδων εντός της προστατευόμενης περιοχής, η κυκλοφορία του έντυπου ενημερωτικού υλικού του Φ.Δ., κ.α. Επίσης, για τη σύγκλιση με τους επιθυμητούς στόχους ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του ευρέως κοινού προβλήθηκαν σε εθνική εμβέλεια τα ραδιοτηλεοπτικά μηνύματα και οι ταινίες ντοκιμαντέρ του Φορέα Διαχείρισης.

Σημαντικό πόρισμα αυτής της επίπονης προσπάθειας είναι ότι ενισχύθηκε περεταίρω το ειδικό ενδιαφέρον των πολιτών για την αξία της προστατευόμενης περιοχής, το οποίο βεβαιώνεται από την αύξηση της συμμετοχής τους στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που υλοποιήθηκαν από το Φορέα Διαχείρισης κατά την περίοδο του έτους.

Γενικότερα, το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από τις αναφορές του παρόντος Κεφαλαίου είναι ότι το Τμήμα Πληροφόρησης, Εκπαίδευσης και Δημοσιότητας, προσεγγίζει ολοένα και περισσότερο τους στόχους που έχει θέσει καθώς και κάθε άλλη συναφή προς τους σκοπούς του αρμοδιότητα.

Κεφάλαιο 6

ΦΥΛΑΞΗ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης. Το Τμήμα στελεχώνεται ως εξής:

- Δήμος Αναστόπουλος, Μηχανικός Περιβάλλοντος M.Sc., Υπεύθυνος Τμήματος
- Φωτεινή Δημάκου, Φύλακας
- Ιωάννης Δημητράκοπουλος, Ειδικός Δασικής Προστασίας / Φύλακας
- Γεώργιος Λυτρίβης, Φύλακας
- Γεώργιος Κωλέττης, Φύλακας

Επικουρούν οι:

- Αργύριος Μπόγλης, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος M.Sc.
- Άννα Κανελίδου, Δασολόγος - Περιβαλλοντολόγος M.Sc.

Οι δράσεις που πραγματοποιήθηκαν το 2016 και σχετίζονται με τις αρμοδιότητες του Τμήματος Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης είναι οι ακόλουθες:

Γενική περιγραφή φύλαξης

Σκοπός της φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής είναι η μεγαλύτερη δυνατή προστασία της περιοχής, για την καταπολέμηση των παράνομων δραστηριοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και κυρίως για την πρόληψη και την αποτροπή τους και αποτελεί βασική αρμοδιότητα του Φορέα.

Λόγω της ανεπάρκειας του θεσμικού πλαισίου του Φορέα, παρόλο που έχει εκδοθεί η Κ.Υ.Α. χαρακτηρισμού της προστατευόμενης περιοχής, το προσωπικό φύλαξης δεν έχει τη δυνατότητα να διενεργεί ελέγχους, και η φύλαξη ουσιαστικά περιορίζεται στην παρατήρηση, στην σύσταση και στην άμεση ειδοποίηση των αρμόδιων, για έλεγχο, υπηρεσιών.

Τόσο για τους ορεινούς όγκους όσο και για την υγροτοπική περιοχή, ο Φορέας Διαχείρισης με τα μέσα που διαθέτει έφτασε γενικά σε ένα πάρα πολύ ικανοποιητικό επίπεδο φύλαξης/προστασίας λόγω του ότι σε αυτό συνέβαλε η συνεχής εποπτεία, ενημέρωση, καθοδήγηση και συνεργασία των φυλάκων με όλα τα θεσμοθετημένα όργανα φύλαξης της προστατευόμενης περιοχής, όπως:

- Πυροσβεστική Υπηρεσία
- Δασική Υπηρεσία
- Θηροφυλακή
- Αστυνομία

Τμήμα Επόπτευσης / Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Τα μέσα που χρησιμοποίησε το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης κατά την περίοδο του έτους 2016 ήταν:

α) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στο Άστρος

β) Ένα αγροτικό όχημα και δύο φύλακες στον Άγιο Πέτρο

γ) Ένα αγροτικό όχημα στο Άστρος

Κάθε όχημα και κάθε βάρδια περιλαμβάνει ένα οδηγό και σε ειδικές περιπτώσεις δύο υπαλλήλους. Ακολουθείται πρόγραμμα διαδρομών που συντάσσει ο Υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.

Οχήματα του Φορέα Διαχείρισης

Η προμήθεια σύγχρονου και αξιόπιστου εξοπλισμού επέτρεψε να παρέχονται πλέον στο πεδίο αναβαθμισμένες υπηρεσίες. Ο εξοπλισμός κάθε οχήματος είναι:

- Ένα σταθερό και ένα φορητό ασύρματο, οι οποίοι χρησιμοποιούν τις συχνότητες των δύο Πυροσβεστικών Υπηρεσιών Αρκαδίας και Λακωνίας ανάλογα με την περιοχή στην οποία βρίσκονται (Αρκαδία ή Λακωνία). Οι ασύρματοι παραμένουν ανοικτοί καθ' όλη τη διάρκεια της βάρδιας, στην ανάλογη συχνότητα της περιοχής που βρίσκονται. Με αυτό τον τρόπο είναι πιο άμεση η επέμβαση της πυροσβεστικής υπηρεσίας και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης.
Ένα βυτίο πυρόσβεσης χωρητικότητας 500 λίτρων και μάνικες πυρόσβεσης.
- Κιάλια, φακό, εργαλειοθήκη, αλυσοπρίονο, φωτογραφική μηχανή, αυτόματη κάμερα, φορητό GPS, οδηγό αναγνώρισης πουλιών/ φυτών/ ερπετών, ένα βίντσι (εργάτης), αντιολισθητικές αλυσίδες κ.α.
- Γαλότσες και ολόσωμες αδιάβροχες φόρμες.
- Αναλυτικοί χάρτες της περιοχής.

Κατά τη διάρκεια του ωραρίου εργασίας συμπληρώνονται τα εξής έντυπα:

- **Δελτίο Κίνησης Οχήματος:** όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τις χιλιομετρικές αποστάσεις, η ημέρα κίνησης και η αντιστοίχιση του τιμολογίου βενζίνης. Παραδίδεται στον υπεύθυνο φύλαξης και αποστέλλεται μαζί με τα Μηνιαία δελτία δήλωσης δαπανών και τα αντίστοιχα τιμολόγια βενζίνης. Σημειώνεται ότι το όχημα κίνησης είναι είτε του Φορέα Διαχείρισης είτε ιδιωτικό όχημα.
- **Φύλλο Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης:** (Βιβλίο Συμβάντων): όπου καταγράφονται οι διαδρομές με τα διανυθέντα χιλιόμετρα και τυχόν παρατηρήσεις του υπαλλήλου. Χρησιμοποιείται για την Ετήσια Έκθεση Πεπραγμένων Φύλαξης και αποτελεί παραδοτέο της φύλαξης.

- **Δελτίο Παρακολούθησης:** όπου καταγράφονται τα βιοτικά δεδομένα που εντοπίζονται και μαρκάρονται με το GPS, ώστε να υπάρχει επικουρία του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης.

Ο υπεύθυνος του Τμήματος Επόπτευσης/ Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης είναι συνοπτικά αρμόδιος για:

- την κατάρτιση των **Μηνιαίων Προγραμμάτων Φύλαξης**, τα οποία αποτελούν το πρόγραμμα βαρδιών κάθε υπαλλήλου στη φύλαξη. Τα Μηνιαία Προγράμματα αποστέλλονται στην Επιθεώρηση Εργασίας μηνιαίως προς έγκριση.
- Την κατάρτιση του **Εβδομαδιαίου Προγράμματος Φύλαξης**, στο οποίο καταγράφονται αναλυτικά οι διαδρομές κάθε υπαλλήλου. Υποχρεούται επίσης να το αποστέλλει σε κάθε συνεργαζόμενη υπηρεσία (πυροσβεστική, δασαρχείο κλπ), ώστε να γνωρίζουν οι αρμόδιες οι υπηρεσίες ποια σημεία εποπτεύονται καθημερινά.
- Συμπληρώνει πριν από κάθε κίνηση οχήματος την **Διαταγή Πορείας**, όπου αναγράφονται η ημερομηνία κίνησης, η αιτιολογία της κίνησης, και οι επιβαίνοντες στο όχημα. Αποστέλλεται μαζί με το **Δελτίο Κίνησης Οχήματος** και το αντίστοιχο τιμολόγιο βενζίνης στην Διαχειριστική Αρχή.
- Την σύνταξη του **Δελτίου Αυτοψίας**, σε περίπτωση εντοπισμού παράβασης, με επισύναψη φωτογραφικής τεκμηρίωσης
- Την παραπομπή των σημαντικότερων αυτοψιών – καταγγελιών προς το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης με σκοπό τη σύνταξη επιστολών και καταγγελιών.
- Συγκεντρώνει μηνιαίως τα Φύλλα Καταγραφής Συμβάντων Φύλαξης, τα οποία αρχειοθετούνται ανά μήνα ως Μηνιαίο Βιβλίο Συμβάντων και χρησιμοποιούνται στην σύνταξη της Ετήσιας Έκθεσης Πεπραγμένων Φύλαξης.
- Σύνταξη Ετήσιας Έκθεσης πεπραγμένων φύλαξης.
- Συνεργασία με όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Τήρηση του φωτογραφικού αρχείου φύλαξης.

Τμήμα Επόπτευσης/ Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης

Καταγραφή παράνομων δραστηριοτήτων

Με στόχο την αποτελεσματική φύλαξη στην προστατευόμενη περιοχή όρους Πάρνωνα & υγροτόπου Μουστού, οι τέσσερις (4) φύλακες/επόπτες του Φορέα Διαχείρισης, εκτελούν καθημερινώς δρομολόγια, τόσο στον ορεινό όγκο της προστατευόμενης περιοχής, όσο και στην παραλιακή ζώνη. Με δεδομένες τις παρούσες αρμοδιότητες του προσωπικού, η φύλαξη έχει κυρίως εποπτικό, προληπτικό και αποτρεπτικό χαρακτήρα και σε δεύτερο βαθμό κατασταλτικό με στόχο να αποτρέπονται οι παράνομες δραστηριότητες στην προστατευόμενη περιοχή. Επίσης, η συνέχιση και η ενίσχυση συνεργασίας του προσωπικού με τις λοιπές αρμόδιες υπηρεσίες της περιοχής αποτελεί βασική προτεραιότητα του Φορέα Διαχείρισης.

Πυρκαγιές

Η πρόληψη των πυρκαγιών αποτελεί βασική αρμοδιότητα των φυλάκων του Φορέα Διαχείρισης τόσο στις ορεινές περιοχές του Πάρνωνα όσο και στις πεδινές. Η περίοδος επικινδυνότητας για τις πυρκαγιές ξεκινάει από αρχές Μαΐου και λήγει τέλος Οκτωβρίου. Κατά τους μήνες αυτούς διαμορφώνεται κατάλληλα ο εξοπλισμός των οχημάτων φύλαξης με βυτία πυρόσβεσης, χωρητικότητας 500 λίτρων νερού και μάνικες κατάσβεσης.

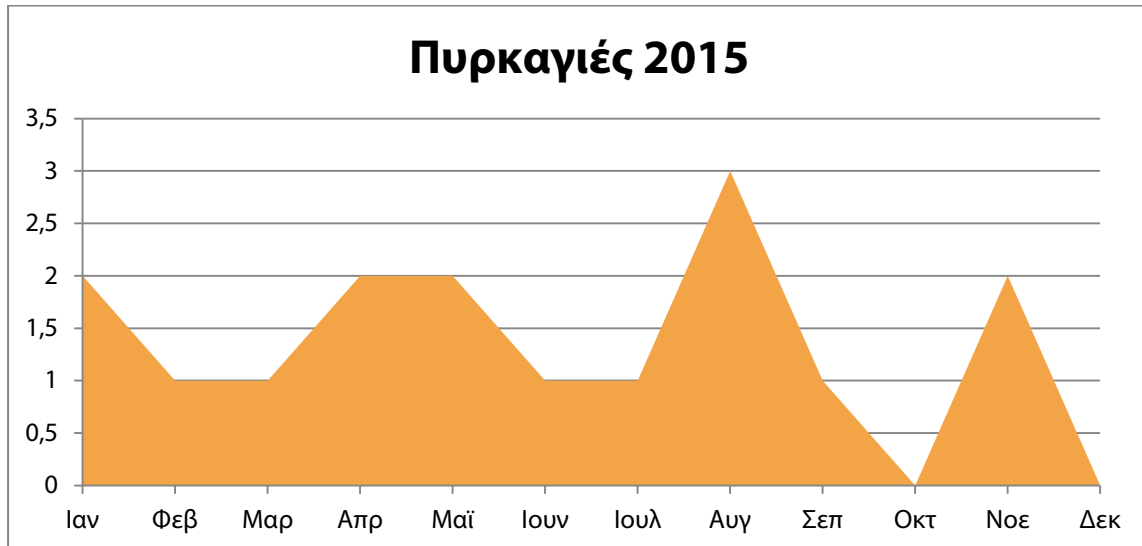
Καμμένη έκταση στα Άνω Δολιανά

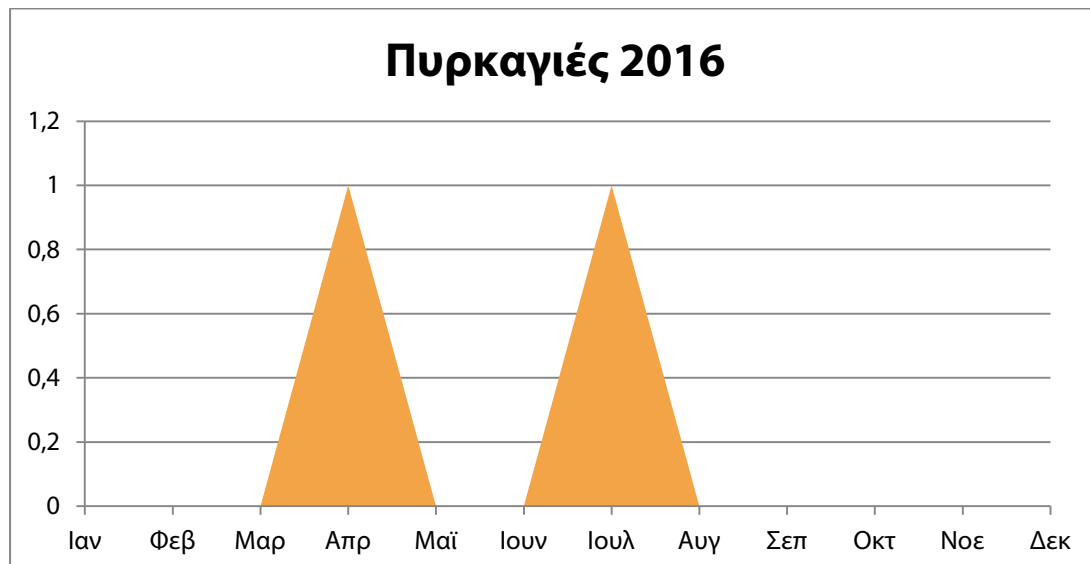
Καμμένη έκταση στον Άη Γιάννη

Την περίοδο του 2016, καταγράφηκαν μόλις (2) δυο περιστατικά πυρκαγιών σε δασικά οικοσυστήματα, τα πιθανά αίτια αυτών ήταν αμέλεια κτηνοτρόφων και ιδιωτών ή εμπρησμός.

Οι φύλακες είχαν καθημερινή και συνεχή επαφή με την Πυροσβεστική Υπηρεσία (Αρκαδίας και Λακωνίας), μέσω ασυρμάτων, και έτσι ώστε να ειδοποιούν έγκαιρα σε περίπτωση φωτιάς καθώς και να επικουρούν την Πυροσβεστική Αρκαδίας ή Λακωνίας στο έργο της, τόσο περιπολώντας σε περιοχές που δεν υπήρχαν περιπολίες της υπηρεσίας όσο και συμμετοχή στην κατάσβεση πυρκαγιών.

Συγκριτικά με το 2015 όπου σημειώθηκαν (14) δεκατέσσερις πυρκαγιές, τα περιστατικά ήταν αισθητά πιο μειωμένα, με μόλις (2) δυο περιστατικά.

Τα μειωμένα περιστατικά για το έτος 2016 κατά την ανοιξιάτικη και καλοκαιρινή περίοδο οφείλονται κυρίως στην άψογη συνεργασία των Πυροσβεστικών Υπηρεσιών με το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης και στην εντατική και συνεχή φύλαξη από τους φύλακες του Φορέα.

Συλλογή τσαγιού και ειδών χλωρίδας

Σύμφωνα με την Κ.Υ.Α. υπ. αριθμ. 33999/2010, δεν επιτρέπεται η συλλογή φυτών χωρίς ειδική άδεια από το αρμόδιο Δασαρχείο. Στα φυτά αυτά κατατάσσονται κυρίως το τσάι (*Sideritis clandestina*) του Πάρνωνα, η ρίγανη (*Origanum onites*) καθώς και άλλα τοπικά ενδημικά είδη της περιοχής.

Το Δασαρχείο Σπάρτης είναι αρμόδιο για την διαχείριση του υψηλού δάσους του Πάρνωνα όπου και φύεται το τσάι. Οι φύλακες του Φ.Δ. προσπάθησαν να αποτρέψουν την αλόγιστη συλλογή και εμπορία του και με την αλλαγή του ωραρίου τους κατά τη περίοδο συγκομιδής του – μήνες Μάιος με Ιούλιο – αλλά και με στοχευόμενα εβδομαδιαία δρομολόγια, στις περιοχές του Πάρνωνα όπου φύεται.

Οι παρατεταμένες ξηρές περίοδοι του χειμώνα 2015-2016 είχαν σοβαρές επιπτώσεις στην ανάπτυξη των αρωματικών φυτών και ειδικά στο τσάι του Πάρνωνα. Έτσι, τα φυτά που αναπτύχθηκαν ήταν μικρά σε μέγεθος και επομένως μικρής εμπορικής αξίας με αποτέλεσμα η συλλογή του (παράνομη ή μη) ήταν μικρή και δεν καταγράφηκαν για το έτος 2016 περιστατικά συλλογής τσαγιού.

Απόρριψη απορριμμάτων και στερεών αποβλήτων - Επιχωματώσεις

Πλήθος χώρων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων αλλά και στερεών αποβλήτων καταγράφηκαν από τους φύλακες του Φ.Δ. σε όλη την έκταση της προστατευόμενης περιοχής. Συγκεκριμένα καταγράφηκαν (15) δεκαπέντε συμβάντα για το 2016, αυξημένα από τα συμβάντα του 2015 (11 περιστατικά).

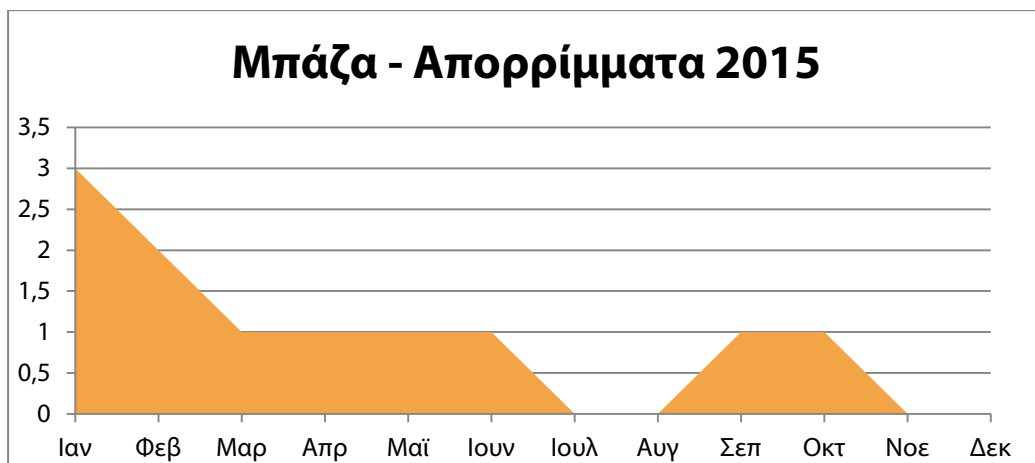

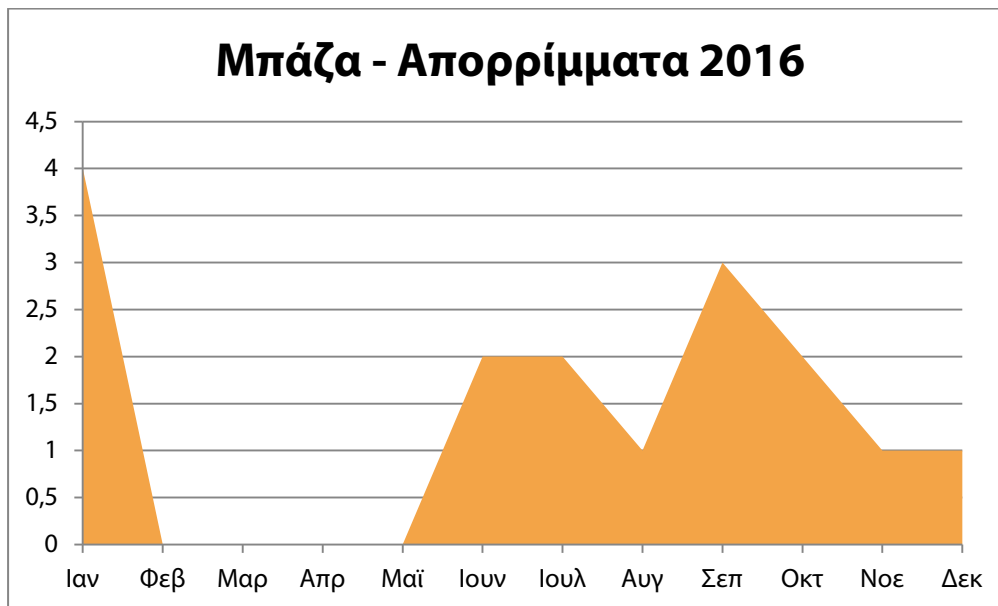
Μπάζα & οικοδομικά υλικά στην περιοχή της Μαλεβής

Μπάζα & οικοδομικά υλικά στην περιοχή του Τάνου

Για τις περιπτώσεις των αποθέσεων στερεών αποβλήτων ή απορριμμάτων, έγιναν έγγραφα από το Τμήμα Προστασίας & Διαχείρισης κατόπιν υποδείξεων του Τμήματος Φύλαξης για ενέργεια προς τις αρμόδιες υπηρεσίες για 6 περιπτώσεις.

Σε συνέχεια του εντοπισμού και της καταγραφής των θέσεων ανεξέλεγκτης απόθεσης απορριμμάτων, ενημερώθηκαν οι αρμόδιες υπηρεσίες, όπως οι Δήμοι, η Περιφέρεια Πελοποννήσου, το ΥΠΕΝ και η Αποκεντρωμένη Διοίκηση Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίων Νήσων, τόσο εγγράφως όσο και προφορικώς.

Οι κατανομές των καταγεγραμμένων παράνομων δραστηριοτήτων κατά τη διάρκεια των ετών 2015 & 2016, φαίνονται στα παραπάνω γραφήματα. Διαπιστώνεται μικρή αύξηση για το 2016 σχεδόν καθ' όλη τη διάρκεια του έτους και αυτό οφείλεται στην αμέλεια των κατοίκων και στη μη περιβαλλοντική ευαισθησία αυτών.

Λαθραλεία

Η καθημερινή επίπτωση της απόλυτου προστασίας περιοχής του Υγροτόπου Μουστού, όπου και απαγορεύεται κάθε είδους δραστηριότητα, είχε το επιθυμητό αποτέλεσμα, και κατά τη διάρκεια του 2016 είχαμε μόλις (2) δύο περιπτώσεις λαθραλείας.

Το γεγονός ότι υπάρχει επαρκής σήμανση, που να δηλώνει την απαγόρευση της εν λόγω δραστηριότητας, διευκόλυνε το έργο των φυλάκων, οι οποίοι προέβησαν σε σύσταση και ενημέρωση των παραβατών και στη συνέχεια τους απομάκρυναν από το σημείο.

Λοιπές παράνομες δραστηριότητες

Αμμοληψίες: η συγκεκριμένη δραστηριότητα διενεργείται κυρίως στην περιοχή του υγροτόπου Μουστού και στα ρέματα του Τάνου και Βρασιάτη. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2016 εντοπίστηκε μόλις μια περίπτωση παράνομης αμμοληψίας στη περιοχή του Τάνου.

Απορρίψεις υγρών αποβλήτων: αφορά κυρίως υγρά απόβλητα ελαιοτριβείων, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, από ελαιοτριβεία της περιοχής κατά τους μήνες συγκομιδής ελαιοκάρπων. Υπάρχουν σταθερά σημεία απόρριψης των εν λόγω λυμάτων και ο Φορέας κατήγγειλε το γεγονός με επιστολές προς τις αρμόδιες υπηρεσίες κατά τα προηγούμενα έτη. Η απόθεση των αποβλήτων στις συγκεκριμένες περιοχές κατά το έτος του 2016 έπαψε να εμφανίζεται διότι πολλά ελαιοτριβεία έπαψαν να λειτουργούν καθώς δεν πληρούσαν τις προδιαγραφές της κείμενης νομοθεσίας. Τα ελαιοτριβεία που συνεχίζουν την λειτουργία τους εναρμονίστηκαν με την κείμενη νομοθεσία, βάσει

της οποίας κάθε ελαιοτριβείο πρέπει να έχει σταθερές αδειοδοτημένες δεξαμενές απόθεσης των λυμάτων, έτσι ώστε να μην εισχωρούν αυτά στον υδροφόρο ορίζοντα.

Λαθροθηρία: Τα επτά καταφύγια Άγριας Ζωής που υπάρχουν στην περιοχή του Φ.Δ. κάνουν ιδιαίτερα δύσκολο το έργο των φυλάκων αλλά μέχρι και σήμερα δεν έχει εμφανιστεί κάποιο ιδιαίτερο κρούσμα λαθροθηρίας. Η πολύ καλή συνεργασία με τη θηροφυλακή και τους κυνηγητικούς συλλόγους καθώς και οι συνεχείς περιπολίες βοήθησε αρκετά στη πρόληψη και καταστολή της λαθροθηρίας. Ένα μειονέκτημα του Φ.Δ., πέραν της ελλιπέστατης νομοθεσίας περί αρμοδιοτήτων, είναι το ωράριο εργασίας, το οποίο δεν είναι δυνατόν να εκτελείται κατά τις νυχτερινές και πρώτες πρωινές ώρες. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην έχουν εντοπιστεί κρούσματα λαθροθηρίας, ενώ είναι γνωστό ότι υπάρχουν, κυρίως τις νυχτερινές ώρες.

Υλοτομίες: Ειδικότερα στην περιοχή του ορεινού και δασικού όγκου της προστατευόμενης περιοχής έχουν εντοπισθεί ορισμένα περιστατικά παράνομων υλοτομιών. Εντοπίστηκαν κατά τη διάρκεια του 2016 μόλις (2) δύο περιστατικά παράνομης υλοτομίας στην περιοχή της Μαλεβής και στην περιοχή του υγροτόπου Μουστου για τα οποία ειδοποιήθηκε πρωτίστως το αρμόδιο Δασαρχείο.

Παράνομη Υλοτομία Αλμυρικών στον υγρότοπο Μουστου

Παράνομη Υλοτομία στην περιοχή της Μαλεβής

Λοιπές αρμοδιότητες και δραστηριότητες περιόδου 2016

Καταγραφή άγριας πανίδας και ορνιθοπανίδας

Τσακάλι (*Canis aureus*)

Μία από τις συμπληρωματικές αρμοδιότητες του Τμήματος Φύλαξης αποτελεί και η Καταγραφή και Παρακολούθηση ειδών, στην περιοχή ευθύνης του Φορέα.

Κατά τη διάρκεια των περιπολιών τους οι φύλακες είχαν τη δυνατότητα να κάνουν παρακολούθηση διαφόρων ειδών ορνιθοπανίδας και άγριας πανίδας. Η χρήση οδηγών για ερπετά/ πτηνά/ θηλαστικά, κιαλιών, φωτογραφικών μηχανών και αυτόματων καμερών ήταν τα κύρια μέσα για να κάνουν αναγνώριση στο πεδίο, ενώ με τη χρήση φορητού GPS κατέγραφαν το ακριβές σημείο και την περιοχή που βρίσκονταν.

Γερακίνα (*Buteo buteo*)

Άποδη Σαύρα (*Pseudopus apodus*)

Τα δεδομένα που συλλέχθηκαν θα χρησιμοποιηθούν στην καταγραφή και χαρτογράφηση της ζωογεωγραφίας των ειδών της προστατευόμενης περιοχής.

Μανιτάρια (*Clitocybula familia*)

Κρόκος (*Crocus niveus*)

Επιπλέον, έχουν διασωθεί τραυματισμένα άγρια ζώα και έχουν αποσταλεί για περίθαλψη στο Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων – ANIMA, στην Αθήνα.

Πρώτες βοήθειες σε τραυματισμένη Γερακίνα (*Buteo buteo*) & Μπούφο (*Bubo bubo*)

Συντήρηση υποδομών - Τεχνική Υποστήριξη ΦΔ

Η συντήρηση κτηριακών υποδομών, του παραπάνω εξοπλισμού του Φορέα καθώς και η συντήρηση των μονοπατιών στην προστατευόμενη περιοχή, των παρατηρητηρίων κλπ. είναι μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων καθώς επίσης και η υποστήριξη, εξυπηρέτηση και ο έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής και η ενημέρωσή τους για τα υπάρχοντα μέτρα προστασίας της περιοχής.

Κατά τη διάρκεια του 2016, συντηρήθηκαν εκ νέου οι εγκαταστάσεις που βρίσκονται εντός του Υγροτόπου Μουστού, καθώς και της ευρύτερης περιοχής του Φορέα Διαχείρισης. Έγιναν καθαρισμοί απορριμμάτων και στερεών υλικών κυρίως στις περιοχές απολύτου προστασίας, όπως στη λιμνοθάλασσα του Μουστού, στη παραλία Πόρτες πλησίον του υγροτόπου Μουστού, στα ρέματα Τάνου και Βρασιάτη, καθώς και στις περιοχές του ορεινού όγκου του Πάρνωννα. Επίσης, το τμήμα φροντίζει για την συντήρηση των υποδομών του Φορέα, πχ. των οχημάτων και του κτηριακού εξοπλισμού.

Ενημέρωση – Ευαισθητοποίηση

Μια από τις αρμοδιότητες των φυλάκων είναι και η επικουρία στις δράσεις ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης του Φορέα Διαχείρισης.

Οι φύλακες λειτουργούν τα Κέντρα Ενημέρωσης του Φορέα στο Άστρος, Άγιο Πέτρο, Καστάνιτσα και Λεωνίδιο, σε έκτακτες περιπτώσεις κατά την απουσία των ξεναγών και συμβάλουν άμεσα σε όλες τις δράσεις – εκδηλώσεις Ενημέρωσης-Ευαισθητοποίησης. Έχουν ενεργό ρόλο στις δράσεις που στοχεύουν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού, οι φύλακες του Τμήματος, και συμμετείχαν σε δεκάδες ξεναγήσεις ομάδων και σχολείων στην προστατευόμενη περιοχή, ενώ βοήθησαν σημαντικά στην επιτυχημένη ολοκλήρωση διαφόρων εκδηλώσεων του Φορέα Διαχείρισης [Πανευρωπαϊκή Γιορτή πουλιών, Γιορτή Καστάνου, προστασία φωλιών ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*) στην παραλία Κάτω Βερβένων, τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων πληροφόρησης στην παραλία «Πόρτες Μελιγού» για την προστασία του κρίνου της θάλασσας (*Pancratium maritimum*), Περιπολία στην προστατευόμενη περιοχή για έλεγχο των φωλέων ωτοκίας του είδους χελώνας καρέτα, συμμετοχή στον εθελοντικό καθαρισμό του υγροτόπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια του Let's Do it, κ.λπ.]. Ιδιαίτερη σημασία για το

Φορέα αποτέλεσε η συμμετοχή στην 3^η διοργάνωση του αγώνα υπεραπόστασης το «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» με αφετηρία και τερματισμό στον Αγ. Πέτρο Αρκαδίας, καλύπτοντας μια κυκλική απόσταση 70 χλμ.

Προστασία με πλέγμα φωλιών χελώνας Καρέτα

Τοποθέτηση ταμπελών για την προστασία Κρίνου Θαλάσσης

Ύστερα από τηλεφωνική κλήση στα γραφεία του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού από το Λιμενικό Σώμα σχετικά με την εμφάνιση θαλάσσιας χελώνας στην παραλία Γλυφάδα στο Παράλιο Άστρος Αρκαδίας, προσωπικό του Τμήματος Ενημέρωσης και του Υπεύθυνου Τμήματος Φύλαξης μαζί με φύλακες μετέβηκαν στο σημείο. Κατόπιν επικοινωνίας με το Σύλλογο για την Προστασία της Θαλάσσιας Χελώνας “ΑΡΧΕΛΩΝ”, δόθηκαν κατάλληλες οδηγίες ώστε να διεξαχθεί με τον καταλληλότερο τρόπο η απομάκρυνση του ζώου από την ακτή, όπου είχε συρρεύσει πλήθος κόσμου. Ως καλύτερη επιλογή κρίθηκε η ώθηση της χελώνας προς τη θάλασσα, με τη συμβολή του λιμενικού σκάφους. Το ζώο δεν έφερε εμφανή εξωτερικά τραύματα και το πιο πιθανό είναι να αναζητούσε τροφή (θαλάσσια φυτά, αχιπούς κ.α.), καθώς εντοπίστηκε σε σημείο της ακτής κοντά σε βράχια. Επίσης, στο πτερύγιο της έφερε σήμα αναγνώρισης (tag).

Εμφάνιση θαλάσσιας χελώνας καρέτα (*Caretta caretta*) στην παραλία Γλυφάδα

Συμμετοχή στην διοργάνωση του αγώνα «Κρόνιον Πέρασμα»

Στο πλαίσιο της έναρξης της αντιπυρικής περιόδου που ξεκινάει την 1 Μαΐου και ολοκληρώνεται στις 31 Οκτωβρίου, ο Φορέας Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού το Τμήμα Επόπτευσης/Φύλαξης & Εφαρμογών Διαχείρισης συμμετείχε στα Συντονιστικά Όργανα Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, των Δήμων Νότιας & Βόρειας Κυνουρίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών κατά την αντιπυρική περίοδο 2016 και για την πρόληψη και αντιμετώπιση χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων χειμερινής περιόδου 2016-2017. Συγκεκριμένα:

- **(18/04/2016) Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με θέμα «Δασικές Πυρκαγιές 2016».**

Η συνάντηση είχε σκοπό τη συζήτηση μεταξύ των φορέων για την επίτευξη της καλύτερα δυνατής πρόληψης, ενάντια στον κίνδυνο εκδήλωσης πυρκαγιάς. Ο Φορέας Διαχείρισης αναφέρθηκε στις δύσκολες οικονομικές συνθήκες που επικρατούν και προκαλούν δυσλειτουργία της υπηρεσίας, με αποτέλεσμα η φύλαξη να έχει περιοριστεί αρκετά. Ωστόσο, ο κατάλληλος εξοπλισμός των οχημάτων καθιστά τον ΦΔ ικανή και ευέλικτη επιλογή κατάσβεσης, τονίζοντας τις άριστες σχέσεις με το ΠΣ. Επιπλέον, έγινε αναφορά στο κακό οδικό δίκτυο του Πάρνωνα και προτάθηκε λύση διάστρωσης του οδοστρώματος.

- **(19/05/2016) Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας Δήμου Νότιας Κυνουρίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω των δασικών πυρκαγιών για το έτος 2016.**

Στο Λεωνίδιο πραγματοποιήθηκε η συνάντηση του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Νότιας Κυνουρίας, με θέμα συζήτησης τις δασικές πυρκαγιές, έχοντας επίκεντρο την πρόληψη και την καλύτερη αντιμετώπιση τους. Ο εκπρόσωπος του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα-υγροτόπου Μουστού αναφέρθηκε στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η υπηρεσία με την έλλειψη προσωπικού και τα μειωμένα κονδύλια. Ωστόσο, η συμβολή της, με όσα μέσα διαθέτει, είναι δεδομένη και η συνεργασία με τις λοιπές υπηρεσίες άψογη. Υπογράμμισε ότι θα γίνεται περιπολία στην περιοχή του Δήμου Νότιας Κυνουρίας 1-2 φορές την εβδομάδα, και υπενθύμισε ότι ο χαρακτήρας της φύλαξης είναι περισσότερο εποπτικός.

- **(19/05/2016) Συμμετοχή στη Πρόσκληση του Συντονιστικού Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας με θέμα τις Δασικές Πυρκαγιές για την περίοδο του 2016.**

Ο Φορέας Διαχείρισης συμμετείχε στη συνεδρίαση του Συντονιστικού Πολιτικής Προστασίας, Δήμου Βόρειας Κυνουρίας, που έλαβε μέρος στα γραφεία του Φορέα Διαχείρισης. Η συνάντηση είχε σκοπό τη συζήτηση ενόψει της έναρξης αντιπυρικής περιόδου 2016 και τα μέτρα που πρέπει να ληφθούν για την πρόληψη και αντιμετώπιση πυρκαγιών σε δασικές και αγροτικές εκτάσεις. Η συνάντηση έγινε σε καλό κλίμα και αποτέλεσε το έναυσμα για μια καλή συνεργασία ανάμεσα στους εμπλεκόμενους φορείς για την έγκαιρη αντιμετώπιση σε περίπτωση που διαπιστωθεί εκδήλωση πυρκαγιάς στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου, αλλά και τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν για την αποφυγή της.

- **(02/06/2016) Συμμετοχή στην ευρεία σύσκεψη για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών κατά την αντιπυρική περίοδο 2016 της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου - Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας.**

Στόχος της σύσκεψης ήταν η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των πυρκαγιών κατά την προσεχή αντιπυρική περίοδο και η μέγιστη αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού, των μέσων όλων των

υπηρεσιών, των εμπλεκόμενων φορέων, καθώς και η απόλυτη συνεργασία μεταξύ τους, για την πρόληψη και καταστολή των δασικών πυρκαγιών.

Ο εκπρόσωπος του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωννα-υγροτόπου Μουστού αναφέρθηκε στις δυσκολίες που αντιμετωπίζει η υπηρεσία με την έλλειψη προσωπικού και τα μειωμένα κονδύλια. Ωστόσο, η συμβολή της, με όσα μέσα διαθέτει, είναι δεδομένη και η συνεργασία με τις λοιπές υπηρεσίες (π.χ. Π.Υ., ΟΤΑ κλπ) είναι άψογη. Υπογράμμισε ότι θα γίνεται περιπολία στην περιοχή του Φορέα και υπενθύμισε ότι ο χαρακτήρας της φύλαξης είναι περισσότερο εποπτικός.

- **(17/10/2016) Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της Αρκαδίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων χειμερινής περιόδου 2016-2017**

Στην συνάντηση έγινε απολογισμός της αντιπυρικής περιόδου και προγραμματισμός δράσεων εν όψει Χειμώνα. Ένα από τα θέματα τα οποία συζητήθηκαν ήταν και οι πλημμύρες της 25ης Ιουνίου οι οποίες έπληξαν την Αρκαδία και δυστυχώς έχουν αφήσει πίσω τους ανυπολόγιστες καταστροφές στον αγροτικό τομέα, αλλά και σε αυτόν των υποδομών. Ο Αντιπεριφερειάρχης Αρκαδίας, Βαγγέλης Γιαννακούρας, ανέφερε: «Ο απολογισμός της αντιπυρικής περιόδου για την Αρκαδία είναι θετικός ενώ όσον αφορά τις πλημμύρες της 25ης Ιουνίου η Περιφέρεια Πελοποννήσου-ΠΕ Αρκαδίας είναι δίπλα στις πληγείσες περιοχές και καθαρίζει ποτάμια και ρέματα».

- **(04/11/2016) Συνάντηση Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για την οργάνωση και συντονισμό της Πολιτικής Προστασίας (Αντιπλημμυρική Προστασία & Χιονοπτώσεις) του Δήμου Β. Κυνουρίας περιόδου 2016-2017**

Ο Φ.Δ. συμμετείχε στη σύσκεψη για την οργάνωση και συντονισμό της Πολιτικής Προστασίας (Αντιπλημμυρική Προστασία & Χιονοπτώσεις) του Δήμου Β. Κυνουρίας περιόδου 2016-2017, που έλαβε μέρος στα γραφεία του Φορέα Διαχείρισης. Έγιναν επισημάνσεις για ελλείψεις και ανάγκες και τον προγραμματισμό για καθαρισμό των ρεμάτων με την συνδρομή της Περιφέρειας στα πλαίσια πρόληψης πλημμυρικών φαινομένων.

- **(16/11/2016) Συνάντηση Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Νότιας Κυνουρίας για την οργάνωση και συντονισμό της Πολιτικής Προστασίας (Αντιπλημμυρική Προστασία & Χιονοπτώσεις) του Δήμου Ν. Κυνουρίας περιόδου 2016-2017**

Ο Φ.Δ. συμμετείχε στην καθιερωμένη συνεδρίαση του Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου. Δυστυχώς η προσέλευση εκπροσώπων των αρμόδιων φορέων ήταν περιορισμένη, και υπηρεσίες που διαδραματίζουν βασικό ρόλο στην πρόληψη και αντιμετώπιση των επιπτώσεων ακραίων καιρικών φαινομένων, δεν έδωσαν το παρόν.

Κατά τη διάρκεια της σύσκεψης έγινε συνοπτική παρουσίαση των δυσκολιών και των ελλείψεων που αντιμετωπίζει ο Δ. Ν. Κυνουρίας εν όψει της νέας χειμερινής περιόδου. Επισημάνθηκε η ανάγκη για μεγαλύτερη συμβολή της Περιφέρειας Πελοποννήσου κυρίως στην πρόληψη, καθώς σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης, λόγω τοποθεσίας είναι πρακτικά αδύνατο να παραχθεί βοήθεια (π.χ. να αποσταλούν εκχιονιστικά μηχανήματα). Τονίστηκε η κατά το δυνατό έγκαιρη προετοιμασία που έχει πραγματοποιήσει ο Δήμος, καθαρίζοντας ρέματα, προμηθεύοντας αλάτι κ.α.

- **(08/12/2016) Συμμετοχή στην Σύσκεψη για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση έντονων καιρικών φαινομένων της περιόδου 2016 - 2017 της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου - Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας**

Στόχος της σύσκεψης, η αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των έντονων καιρικών φαινομένων κατά τη χειμερινή περίοδο ήταν το θέμα ευρείας σύσκεψης που πραγματοποιήθηκε στο Αποστολοπούλειο Πνευματικό Κέντρο Τρίπολης.

Τα θέματα που απασχόλησαν τη συνεδρίαση ήταν οι Εγκύκλιοι της Γενικής Γραμματείας Πολιτικής Προστασίας: «Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση πλημμυρικών φαινομένων» αλλά και «Σχεδιασμός και δράσεις Πολιτικής Προστασίας για την αντιμετώπιση κινδύνων από χιονοπτώσεις και παγετό». Στη σύσκεψη αναλύθηκαν οι ρόλοι και οι αρμοδιότητες των εμπλεκόμενων με την πολιτική προστασία φορέων σε περιπτώσεις ακραίων καιρικών φαινομένων, καθώς και οι δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των πολιτών σε ανάλογα περιστατικά.

Παρακάτω απεικονίζεται το σύνολο των δράσεων ενημέρωσης – ευαισθητοποίησης που συμμετείχαν οι φύλακες κατά το έτος 2016:

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ
Μεσοχειμωνιάτικες καταμετρήσεις υδρόβιων πουλιών 2016 της Ελληνικής Ορνιθολογικής Εταιρείας
Ξενάγηση της α΄ και β΄ τάξης του Δημοτικού Σχολείου Άστρους στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ
Ξενάγηση 2ου Γυμνασίου Σπάρτης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
Συμμετοχή των φυλάκων στο Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνια και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Υγροτόπων
Ξενάγηση ΕΠΑΛ Λεωνιδίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
ΜΑΡΤΙΟΣ
Ξενάγηση 6ου Δημοτικού Σχολείου Άργους στον Μουστό
Ξενάγηση Γυμνασίου Γλυφάδας στη Μαλεβή
Ξενάγηση Νηπιαγωγείου Ινάχου Αργολίδας στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
Ξενάγηση του Πολιτιστικού Συλλόγου Λουτρακίου «Μελαγκάβι» στην Καστάνιτσα Αρκαδίας
Ξενάγηση 2ου Δημοτικού Σχολείου Μεγαλόπολης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
Περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνια και υγροτόπου Μουστού με αφορμή τα Χελιδονίσματα
Ξενάγηση του Πολιτιστικού Συλλόγου Αμφιθέας «Η Αγία Αικατερίνη» στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Καστάνιτσας.
Ξενάγηση του 6ου Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους

ΑΠΡΙΛΙΟΣ
Συμμετοχή των φυλάκων στα Χελιδονίσματα και στην περιβαλλοντική ενημέρωση μαθητών από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού
Συμμετοχή στην έκθεση "Ελλάδος Γεύση" στο περίπτερο του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας.
Συμμετοχή στον Εθελοντικό καθαρισμό του υγροβιότοπου Μουστού με αφορμή την καμπάνια Let's do it
Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της Περιφέρειας Πελοποννήσου, με θέμα «Δασικές Πυρκαγιές 2016».
Ξενάγηση του 4ου Δημοτικού Σχολείου Ναυπλίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους.
Ξενάγηση του Γυμνασίου Μεγαλόπολης στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
Ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου στον υγρότοπο Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
ΜΑΪΟΣ
Συμμετοχή στην Παγκόσμια Ημέρα Βιοποικιλότητας στο δάσος δενδρόκεδρου Μονής Μαλεβής
Συμμετοχή στην εκδήλωση προβολής της ταινίας του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο πνευματικό κέντρο Τρίπολης.
Συμμετοχή σε δενδροφύτευση σε συνεργασία με το ΕΠΑΛ Λεωνιδίου
Συμμετοχή στην ενημέρωση μαθητών με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Χελώνας
Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας Δήμου Νότιας Κυνουρίας για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω των δασικών πυρκαγιών για το έτος 2016.
Συμμετοχή στη Πρόσκληση του Συντονιστικού Πολιτικής Προστασίας του Δ. Βόρειας Κυνουρίας με θέμα τις Δασικές Πυρκαγιές για την περίοδο του 2016.
Επίσκεψη του 7ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στο πλαίσιο της καμπάνιας περιβαλλοντικής ενημέρωσης του Φορέα Διαχείρισης για το νερό.
Ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Λεωνιδίου στην Καστάνισσα.
Ξενάγηση του Δημοτικού Σχολείου Αμυκλών στο δάσος της Μαλεβής και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης Αγίου Πέτρου
ΙΟΥΝΙΟΣ
Εθελοντικοί καθαρισμοί από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού στο πλαίσιο της πανελλαδικής εκστρατείας «Καθαρίστε τη Μεσόγειο».
Συμμετοχή στις Ποικίλες περιβαλλοντικές δράσεις από τον Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υγροτόπου Μουστού με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος
Συμμετοχή με παρουσιάσεις, σε εκδήλωση που διοργάνωνε ο Δήμος Σπάρτης στα πλαίσια της Παγκόσμιας Ημέρας Περιβάλλοντος με θέμα "Η παράνομη συλλογή και ο κίνδυνος εξαφάνισης των αρωματικών φυτών των βουνών μας"..
Συμμετοχή Στο Κέντρο Πληροφόρησης για τη Χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο, στο πλαίσιο του φεστιβάλ Μελιτζάzz 2016
Προστασία φωλιών ωτοκίας θαλάσσιας χελώνας Καρέτα (Caretta caretta) στην παραλία Κάτω Βερβένων
Συμμετοχή στην ευρεία σύσκεψη για την αντιμετώπιση κινδύνων λόγω δασικών πυρκαγιών κατά την αντιπυρική περίοδο 2016 της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου
Ξενάγηση τριών Νηπιαγωγείων Ν. Μεσσηνίας στη λιμνοθάλασσα Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
Ξενάγηση Δημοτικού Σχολείου Νεοτάνης στη λιμνοθάλασσα Μουστού και στο ΚΠΕ Άστρους
ΙΟΥΛΙΟΣ
Συνεδρίαση συντονιστικού του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας «Οργάνωση και συντονισμός Πολιτικής Προστασίας Πυροπροστασίας περιόδου 2015»
Συμμετοχή στον αγώνα υπέρ- απόστασης «ΚΡΟΝΙΟΝ ΠΕΡΑΣΜΑ» για 3 ^η συνεχόμενη φορά
Σήμανση και καθαρισμός της περιοχής με κρίνους της θάλασσας (Pancratium maritimum) στον υγρότοπο Μουστού.
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ
Συμμετοχή στον Εθελοντικός Καθαρισμός στην Παραλία Πόρτες Μελιγούς
ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ
Γιορτή Καστάνου - Καστάνισσα Αρκαδίας
Συμμετοχή στη Πανευρωπαϊκή Γιορτή των Πουλιών 2016 (Euro Birdwatch 2016) στον υγρότοπο Μουστού

Συνάντηση Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας της Αρκαδίας για την πρόληψη και αντιμετώπιση χιονοπτώσεων, πλημμυρικών φαινομένων και κατολισθήσεων χειμερινής περιόδου 2016-2017
Συμμετοχή στα Εγκαίνια του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα στο Λεωνίδιο Αρκαδίας
Ξεναγήση 1ου Δημοτικού Σχολείου Τρίπολης στη λιμνοθάλασσα Μουστού και στο Κέντρο Περιβαλλοντικής Ενημέρωσης του Άστρους
ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ
Συμμετοχή στην Λειτουργία του Κέντρου Πληροφόρησης για τη χλωρίδα του Πάρνωνα, στο πλαίσιο του 1ου Φεστιβάλ Αναρρίχησης στο Λεωνίδιο
Συμμετοχή του Φορέα Διαχείρισης όρους Πάρνωνα και υδροτόπου Μουστού στην Έκθεση «Πελοπόννησος EXPO» στην Τρίπολη.
Συνάντηση Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Βόρειας Κυνουρίας για την οργάνωση και συντονισμό της Πολιτικής Προστασίας (Αντιπλημμυρική Προστασία & Χιονοπτώσεις) του Δήμου Β. Κυνουρίας περιόδου 2016
Συνάντηση Τοπικού Συντονιστικού Οργάνου Πολιτικής Προστασίας του Δήμου Νότιας Κυνουρίας για την οργάνωση και συντονισμό της Πολιτικής Προστασίας (Αντιπλημμυρική Προστασία & Χιονοπτώσεις) του Δήμου Ν. Κυνουρίας περιόδου 2016
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
Συμμετοχή στην Σύσκεψη για την αντιμετώπιση κινδύνων από την εκδήλωση έντονων καιρικών φαινομένων της περιόδου 2016-2017 της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας & Ιονίου - Διεύθυνση Πολιτικής Προστασίας
Η Α' τάξη του 3ου Γυμνασίου Άργους στη λιμνοθάλασσα του Μουστού.

Προστασία και Διαχείριση

Οι φύλακες συμμετέχουν ενεργά στις δράσεις προστασίας και διαχείρισης για την υποστήριξη/υλοποίηση εργασιών διαχείρισης, για την αναγνώριση ειδών πανίδας και χλωρίδας, για την ορθή υποστήριξη των επιστολών που αποστέλλονται σχετικά με τις καταγγελίες παράνομων δραστηριοτήτων και για τη διευκόλυνση της κίνησης του υπόλοιπου προσωπικού.

Η συνεργασία των δύο τμημάτων (της Προστασίας και της Φύλαξης) είναι άμεση κυρίως όσον αφορά τις καταγγελίες των παράνομων δραστηριοτήτων, και στην τεκμηρίωση των επιστολών που αφορούν επιχωματώσεις και απορρίψεις στερεών υλικών και απορριμμάτων, μέσω των αυτοψιών που διενεργούνται από τους φύλακες.

Οι φύλακες συμμετείχαν στις εξής επιπλέον εργασίες:

- ▷ Καθαρισμό της Λιμνοθάλασσας του Μουστού και των όχθων της από απορρίμματα.
- ▷ Εργασίες πεδίου και μετακίνηση υπαλλήλων του Φορέα για καταγραφή των ειδών πανίδας και τυχόν τραυματισμένων ζώων.
- ▷ Μεταφορά τραυματισμένων ζώων και διακομιδή τους σε οργανώσεις περίθαλψης άγριων ζώων (ANIMA κλπ).
- ▷ Καταγραφή στο Δελτίο Παρακολούθησης τα βιοτικά και αβιοτικά στοιχεία που εντοπίζουν στις περιοχές αρμοδιότητάς τους, μαρκάρουν με το GPS τη γεωγραφική θέση και σημειώνουν το είδος και τον αριθμό των ατόμων που παρατηρούν.
- ▷ Ενημέρωση, εξυπηρέτηση και έλεγχος της κίνησης των επισκεπτών μέσα στα όρια της προστατευόμενης περιοχής
- ▷ Συλλογή πρωτογενών δεδομένων από το πεδίο
- ▷ Σήμανση περιοχών με προστατευόμενα είδη χλωρίδας και πανίδας

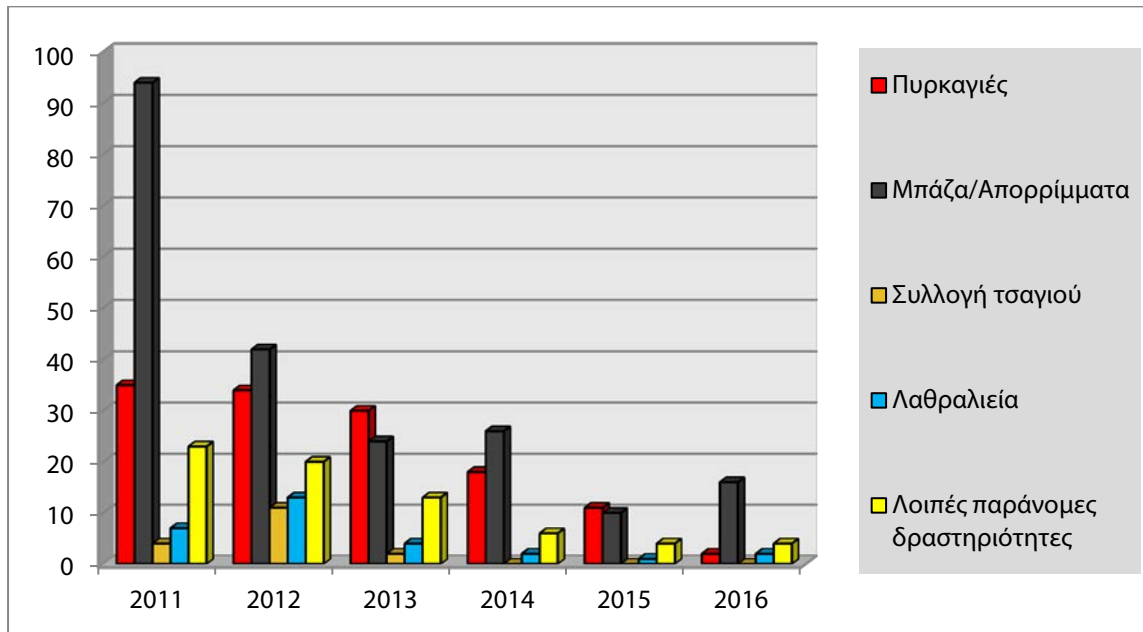
Συμπεράσματα Περιόδων 2011- 2016

Κάνοντας χρήση της γνώσης που αποκτήθηκε στο πεδίο και στο αντικείμενο της φύλαξης πρέπει να απαντηθεί πρώτα το ερώτημα αν η φύλαξη πέτυχε ή όχι τους στόχους της. Η γενική άποψη που απορρέει από τα αποτελέσματα του Τμήματος είναι πως η φύλαξη κρίνεται επιτυχής και αυτό το αποδεικνύουν τα νούμερα που καταγράφηκαν κατά τη διάρκεια των περιόδων και τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία όσον αφορά στην πλειοψηφία των παράνομων ενεργειών από τον Απρίλη του

2011 όπου και έγινε η πρόσληψη των φυλάκων, σε σύγκριση με τα υπόλοιπα έτη και το κλείσιμο του προγράμματος στα τέλη του 2016.

Το παρακάτω γράφημα απεικονίζει τη σύγκριση των έξι περίπου ετών:

ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΠΑΡΑΝΟΜΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ 2011 – 2016 ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΙΜΩΝ ΑΝΑ ΕΤΟΣ

Παρόλο που οι φύλακες περιορίζονταν στην επίβλεψη και την εποπτεία της περιοχής χωρίς να μπορούν να κάνουν ουσιαστικό έλεγχο όταν εντόπιζαν οποιαδήποτε παράβαση, η παρουσία τους και μόνο στο πεδίο με τις περιπολίες που πραγματοποιούσαν έπαιξε ανασταλτικό ρόλο. Όμως δεν παύει η ανεπάρκεια στην δυνατότητα ανακριτικών αρμοδιοτήτων, να είναι κάτι που αποδεδειγμένα θα απέφερε πολλά περισσότερα αποτελέσματα.

Η φύλαξη κρίνεται επαρκής και αυτό αποδεικνύεται από το σύνολο των καταγεγραμμένων περιστατικών (Απρίλιος 2011 - Δεκέμβριος 2016) τα οποία είχαν φθίνουσα πορεία αναφορικά στις παράνομες ενέργειες εκτός του 2016 αναφορικά στα μπάζα/απορρίμματα που είχαμε μια μικρή αύξηση από το 2015. Η παρουσία των φυλάκων στο πεδίο, παρόλο που περιορίζεται στην επίβλεψη, τη σύσταση και την εποπτεία της περιοχής, έπαιξε ανασταλτικό ρόλο.

Τα περισσότερα περιστατικά παρατηρήθηκαν πλησίον κατοικημένων τοποθεσιών και των περιοχών με τη μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα. Επιπλέον, για τους πολίτες το πιο σύνηθες περιβάλλον απόρριψης απορριμμάτων είναι τα ρέματα, χείμαρρους και υγροτοπικές περιοχές. Μέσα από το γράφημα διακρίνουμε μια πτώση σε όλες σχεδόν τις παράνομες δραστηριότητες χρόνο με το χρόνο εντός της Προστατευόμενης Περιοχής.

Στο επίπεδο των συνεργασιών ο Φορέας Διαχείρισης κατάφερε να εμπλέξει όσο το δυνατόν περισσότερους ενεργούς φορείς και να συνεργάζεται στενά όχι μόνο με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νόμου αλλά και με υγιείς κοινωνικές ομάδες (κτηνοτρόφους, παραγωγούς, συνεταιρισμούς κ.α.) των οποίων η συνεργασία είναι πολλές φορές ουσιαστική και ωφέλιμη. Τα έτη που διανύσαμε ήταν καίρια η συνεργασία με την Πυροσβεστική Υπηρεσία, λόγω των αυξημένων πυρκαγιών στην περιοχή, αλλά και με τα κατά τόπους Δασαρχεία με αποτέλεσμα την αναστολή πολλών παράνομων δραστηριοτήτων.

Το Σχέδιο Επόπτευσης - Φύλαξης, περιόδου 01/2016 - 12/2017 (εγκρίθηκε με την υπ' αριθμ. 7.24/2015 απόφαση του Δ.Σ.) εκπονήθηκε από το Φορέα Διαχείρισης και σύμφωνα με αυτό πραγματοποιήθηκε η φύλαξη από το προσωπικό για το παρόν χρονικό διάστημα. Το Σχέδιο Φύλαξης συνοδεύεται από ένα εκτενέστατο τεύχος χαρτών, οι οποίοι είναι βασικοί άξονες για την υλοποίηση του. Στο σημείο αυτό θα πρέπει να αναφερθεί ότι ο τομέας του προσωπικού παρουσιάζει πρόβλημα σε σχέση με τον αριθμό των φυλάκων δεδομένου ότι τα όρια χωρικής αρμοδιότητας του Φορέα Διαχείρισης εξαπλώνονται σε δύο Νομούς (Αρκαδίας, Λακωνίας) καταλαμβάνοντας έκταση περί τα 1.147.000 στρέμματα. Είναι φανερό ότι με μόνο (4) τέσσερις φύλακες είναι ανέφικτη η καθημερινή κάλυψη τόσο μεγάλων χιλιομετρικών αποστάσεων και η ταυτόχρονη επόπτευση όλων των περιοχών προστασίας. Η διασπορά των φυλάκων και των οχημάτων τους σε τρεις περιοχές βοήθησε το έργο τους σε μεγάλο βαθμό αλλά και πάλι είναι αδύνατον να γίνεται εποπτεία σε βάρδιες καθ' όλη τη διάρκεια της ημέρας για να υπάρχει πλήρης έλεγχος των παράνομων δραστηριοτήτων στο πεδίο. Επίσης, με την υποβάθμιση που έχουν υποστεί μερικοί από τους ήδη υπάρχοντες φορείς (Πυροσβεστική Υπηρεσία, Δασαρχείο), λόγω περικοπών των απαραίτητων κονδυλίων, οι φύλακες μαζί με τους Ομοσπονδιακούς θηροφύλακες, μένουν να είναι οι μόνοι που ελέγχουν τις περιοχές προστασίας καθημερινά και εφόσον οι βάρδιες απαρτίζονται από ένα μόνο άτομο (εκτός ειδικών περιπτώσεων) γίνεται κατανοητό ότι επιτελείται ένα αρκετά δύσκολο έργο και με μεγάλο προσωπικό ρίσκο για όσα έχουν επιτευχθεί.

Τέλος, ο σύγχρονος και αξιόπιστος εξοπλισμός του Φορέα Διαχείρισης εμπλουτίστηκε κατά τη διάρκεια των ετών αυτών και αυτό συντέλεσε ακόμη περισσότερο στην καλή παρουσία των φυλάκων στο πεδίο και στην προσπάθεια τους τόσο στο να καταγράψουν είδη χλωρίδας, πανίδας και παράνομων δραστηριοτήτων όσο και στο να τις καταστείλουν.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ 2016

Συνοψίζοντας όλα τα παραπάνω, θέτονται προτάσεις οι οποίες θα πρέπει να εφαρμοστούν κατά τη νέα περίοδο του έτους 2017, για να δώσουν στην προστατευόμενη περιοχή μία φύλαξη που ως μοναδικό αποτέλεσμα θα έχει την αποτροπή και καταστολή των παράνομων ενεργειών.

Επιμόρφωση-Εκπαίδευση

Η συνεχής επιμόρφωση - εκπαίδευση των φυλάκων, με σεμινάρια από διάφορους ενεργούς φορείς και όργανα, σε θέματα που αφορούν τον τομέα τους θα οπλίσει το προσωπικό με ακόμα περισσότερα προσόντα ώστε να είναι ακόμη πιο αποτελεσματική η προστασία.

Συνεργασίες

Στο θέμα των συνεργασιών είναι αναγκαίο να γίνονται περιπολίες με μικτά κλιμάκια, με τα θεσμοθετημένα όργανα του Νομού, έτσι ώστε να μπορεί να πραγματοποιείται πλήρης έλεγχος και άμεση καταστολή των παράνομων δραστηριοτήτων και όχι απλή καταγραφή αυτών.

Προσωπικό

Με βάση την εμπειρία που έχει αποκτηθεί εκτιμάται ότι οι πραγματικές απαιτήσεις σε προσωπικό είναι οι εξής: Λαμβάνοντας υπόψη άδειες, ρεπό, το εναλλασσόμενο ωράριο κ.λπ. απαιτεί τουλάχιστον 16 άτομα προσωπικό φύλαξης για την Προστατευόμενη Περιοχή της οποίας το μέγεθος είναι ιδιαίτερα μεγάλο. Η καθιέρωση δύο βαρδιών κατά τη θερινή περίοδο αποτελεί βασική προϋπόθεση της αποτελεσματικότητας κυρίως της πυροφύλαξης.

Οχήματα

Για την αποτελεσματική φύλαξη της Προστατευόμενης Περιοχής και με βάσει την εμπειρία που έχει αποκτηθεί, εκτιμάται ότι οι πραγματικές απαιτήσεις σε προσωπικό και εξοπλισμό φύλαξης είναι οι εξής: Τέσσερα (4) οχήματα αγροτικού τύπου σε μόνιμη βάση ώστε να πληρούνται όλες οι επιθυμητές βάρδιες φύλαξης. Το κάθε όχημα θα πρέπει να έχει τηλεσκόπιο, κινητό τηλέφωνο και ενσωματωμένο GPS.

Στόλος οχημάτων του ΦΔ

Εργαζόμενοι του ΦΔ

Κεφάλαιο 7

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΩΝ ΟΡΩΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ

ΠΕ3

Χαρτογράφηση του συνόλου της Προστατευόμενης Περιοχής

Εντός της περιόδου 2011-2014 υλοποιήθηκε η χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής. Συγκεκριμένα η δράση αφορά την δημιουργία βάσης δεδομένων για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής, που θα περιέχει:

- Τα γεωγραφικά όρια της χωρικής αρμοδιότητας του ΦΔ και των Περιοχών Προστασίας (Περιοχές Απόλυτης Προστασίας της Φύσης και Περιοχές Προστασίας της Φύσης).
- Ισοϋψείς καμπύλες (ισοδιάσταση 20m) (Υπολείπεται η χαρτογράφηση 2 Φ/Χ ΓΥΣ κλίμακας 1:50.000).
- Υδρογραφικό Δίκτυο.
- Οδικό Δίκτυο.
- Οικισμοί.
- Γεωλογικό υπόβαθρο.
- Τριγωνομετρικά σημεία.
- Λεκάνες απορροής.
- Αεροφωτογραφίες για το σύνολο της Προστατευόμενης Περιοχής [Χορήγηση άδειας χρήσης αεροφωτογραφιών της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π.ΠΡ 1439/23.02 & ΠΡ 1537/23.02, ΡΔ: 1218282/1219228 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: Β4ΓΚ46Ψ84Η-ΟΟΨ)].
- Ψηφιακό μοντέλο εδάφους (DEM) για την περιοχή αρμοδιότητάς σε μορφότυπο ERDAS Imagine (img) [Χορήγηση DEM από τη ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ. Α.Π. ΔΨΣΥΠΠ 1541/18.11.2014, ΡΔ: 1434426 Άδεια χρήσης για τον ΦΔ (ΑΔΑ: 6ΤΔΗ46Ψ84Η-ΓΡΟ)].
- κ.α.

Η ανάπτυξη και συντήρηση της βάσης δεδομένων θα χρησιμοποιηθεί και αξιοποιηθεί για την εύρυθμη λειτουργία του ΦΔ, τους τοπικούς φορείς αλλά και τους αρμόδιους κεντρικούς φορείς.

Ο ΦΔ εντός του 2011 προμηθεύτηκε εξειδικευμένα προγράμματα (Γεωγραφικά Συστήματα Πληροφοριών – GIS) και συσκευές (δύο (2) ArcPad), η χρήση των οποίων είναι αναγκαία για την χαρτογράφηση της Προστατευόμενης Περιοχής και την υλοποίηση της εν λόγω δράσης.

Η χαρτογράφηση και οριοθέτηση των ζωνών προστασίας της Προστατευόμενης Περιοχής αναμένεται να συμβάλλει θετικά:

- Στην αποτελεσματικότερη παρακολούθηση και εποπτεία της προστατευόμενης περιοχής.
- Στην ανάπτυξη και διάχυση των αποτελεσμάτων του έργου της παρακολούθησης (monitoring) ειδών.
- Στην έγκαιρή και έγκυρη ενημέρωση των πολιτών και των συναρμόδιων υπηρεσιών, διότι θα υπάρχει άμεση πρόσβαση σε πληροφορίες για την προστατευόμενη περιοχή σχετικά με επιτρεπόμενες δραστηριότητες και όρους άσκησής τους, ώστε άμεσα να επιλύονται τυχόν ερωτήματα.

Με την χωρική βάση δεδομένων που δημιουργήθηκε δίνεται η δυνατότητα:

- Για την προάσπιση και ορθολογική διαχείριση της δημόσιας περιουσίας, σημαντικό μέρος της οποίας είναι τα δάση και οι δασικές εκτάσεις, καθώς και η αξιόπιστη οριοθέτηση τους για την αποτροπή από πάσης φύσεως φαινομένων καταπάτησης, παράνομων εκχερσώσεων και βίαιης αλλαγής της χρήσης τους.
- Για την διερεύνηση του ιδιοκτησιακού καθεστώτος και την προβολή των εμπράγματων δικαιωμάτων του Ελληνικού Δημοσίου εντός των προστατευόμενων περιοχών, αξιοποιώντας το υπόβαθρο της ΚΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ Α.Ε. ως αναπτυξιακό εργαλείο άσκησης πολιτικής γης.
- Για την επίλυση χρόνιων προβλημάτων κάλυψης γης των εκτάσεων της Π.Π.
- Για τον καθορισμό των στόχων κατά τον σχεδιασμό της περιβαλλοντικής προστασίας των Π.Π. αλλά και των επενδύσεων των παραγωγικών κλάδων των τοπικών κοινωνιών.
- Για τον συνδυασμό γεωχωρικών δεδομένων, την αυτοματοποίηση της διαδικασίας ανάλυσης και διαχείρισης των δεδομένων και αναπαράσταση των αποτελεσμάτων με την βοήθεια χαρτών και διαγραμμάτων μέσω της χρήσης Γεωγραφικών Συστημάτων Πληροφοριών (G.I.S.).

Η ψηφιακή χαρτογραφική αναπαράσταση είναι το κατάλληλο εποπτικό περιβάλλον που επιτρέπει στους χρήστες του, ελέγχους νομιμότητας ή μη δραστηριοτήτων και έργων εντός των περιοχών προστασίας, για την ορθολογική προστασία και διαχείριση του φυσικού περιβάλλοντος, καθώς και την διευκόλυνση της στρατηγικής λήψης αποφάσεων με την οποία θα βελτιωθεί η εφαρμογή πολιτικών προστασίας στο μέλλον.

Η βάση δεδομένων αποτελεί ένα δυναμικό εργαλείο το οποίο είναι υπό συνεχή επικαιροποίηση και εμπλουτισμό δεδομένων. Με την έναρξη της εκπόνησης των έργων Εποπτείας και αξιολόγησης της κατάστασης διατήρησης και των τύπων οικοτόπων, αναμένεται να δημιουργηθεί μια ολοκληρωμένη χωρική βάση δεδομένων.

Διεκπεραίωση – σύνταξη εγγράφων

Στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων του Τμήματος Προστασίας και Διαχείρισης, το προσωπικό του διεκπεραιώνει έγγραφα που σχετίζονται με τα ακόλουθα:

- Επικουρία των αρμοδίων διοικητικών αρχών στον έλεγχο της εφαρμογής της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και των περιβαλλοντικών όρων που ισχύουν ή επιβάλλονται αντιστοίχως για έργα ή δραστηριότητες που πραγματοποιούνται στις περιοχές ευθύνης τους.
- Σύνταξη αναφορών προς αρμόδιες υπηρεσίες για την αναστολή ή ματαίωση επιβαρυντικών για την προστατευόμενη περιοχή δραστηριοτήτων, έργων και την απομάκρυνση οχλουσών δραστηριοτήτων.
- Διενέργεια αυτοψιών σε εγκαταστάσεις ή δραστηριότητες, ιδίως όταν πιθανολογείται ότι η λειτουργία τους υποβαθμίζει το περιβάλλον, η σύνταξη σχετικών εκθέσεων, που κοινοποιούνται στις αρμόδιες κατά περίπτωση αρχές και η εισήγηση των επιβλητέων κυρώσεων ή άλλων μέτρων προστασίας του περιβάλλοντος, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ν. 1650/1986.

Δεδομένης της υποχρέωσης συμμόρφωσης με τους περιορισμούς και όρους που θέτει η ΚΥΑ 33999/6.09.2010 και τροποποιήσεις αυτής, ένας αριθμός εγγράφων που αφορούσαν στην διευκρίνιση της ένταξης μια δραστηριότητας εντός ή εκτός των ορίων ευθύνης του Φορέα, αποδείχθηκε ότι ήταν εκτός των ορίων αυτών.

Κεφάλαιο 8

ΓΡΑΦΕΙΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Διοικητικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται και από τους άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος/Λογίστρια

Αρμοδιότητες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 8 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνων και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά λειτουργίες:

- Διοικητικής υποστήριξης των Οργάνων διοίκησης του Φορέα
- Διοικητικής υποστήριξης των υπηρεσιών του Φορέα

Ειδικότερα οι αρμοδιότητες του Γραφείου είναι οι ακόλουθες:

Διοικητική υποστήριξη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα

- Η παροχή κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης για τις ανάγκες του Δ.Σ. και του Προέδρου του Δ.Σ.
- Η συγκέντρωση από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Φορέα των κάθε φύσης κειμένων ή γενικά του πληροφοριακού υλικού, που προορίζονται για τα μέλη των Οργάνων διοίκησης του Φορέα.
- Η οργανωτική προετοιμασία των συνεδριάσεων του Δ.Σ.
- Η τήρηση των πρακτικών των αποφάσεων του Δ.Σ. με ιδιαίτερη μέριμνα για την οριστική διατύπωση των αποφάσεων του Δ.Σ. με τη συνεργασία του Συντονιστή του ΦΔ και του Γρ. Νομικής υποστήριξης.
- Η τήρηση αρχείων πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων των Οργάνων διοίκησης.
- Η μέριμνα για την αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων των Οργάνων διοίκησης στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του ΦΔ.
- Διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση πρωτοκόλλου όλων των εισερχομένων/εξερχόμενων εγγράφων.
- Η συνεργασία με τον Συντονιστή του ΦΔ για τον χαρακτηρισμό/κωδικοποίηση και τη διανομή των προηγούμενων εγγράφων, εντός ή εκτός του Φορέα. Η διεκπεραίωση της διανομής αυτής.
- Τήρηση γενικού αρχείου εγγράφων του φορέα.
- Η τήρηση αρχείου αποδεκτών.
- Η διεκπεραίωση διοικητικών εργασιών για τις ανάγκες των υπηρεσιών (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Ο χειρισμός Τηλεφωνικού Κέντρου, FAX και άλλων μέσων επικοινωνίας.

- Υποδοχή, πληροφόρηση επισκεπτών στα γραφεία του Φορέα.
- Δακτυλογράφηση/Εισαγωγή στοιχείων σε Η/Υ.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων με τα οχήματα του Φορέα σε συνεργασία με το Τμήμα Επόπτευσης, Φύλαξης και Εφαρμογών Διαχείρισης.
- Η μέριμνα σχετικά με την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του Φορέα.

Αναγκαιότητα – σημαντικότητα διοικητικών υπηρεσιών υποστήριξης

Απώτερος στόχος του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών του φορέα διαχείρισης είναι η υποβοήθηση της επιτάχυνσης της ολοκλήρωσης του έργου ΕΠΠΕΡΑΑ, η ενίσχυση της ποιότητας της διαχείρισης και της παρακολούθησης της υλοποίησης, προκειμένου να εξασφαλιστεί η βέλτιστη αξιοποίηση των κοινοτικών και εθνικών πόρων.

Εργασίες γραφείου διοικητικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2016 το προσωπικό του γραφείου διοικητικών υπηρεσιών, παρείχε καθημερινή διοικητική υποστήριξη τόσο στα όργανα διοίκησης, όσο και στα διάφορα τμήματα και γραφεία του φορέα διαχείρισης.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των οργάνων διοίκησης του φορέα:

- Παρασχέθηκαν κάθε φύσης γραμματειακής υποστήριξης υπηρεσίες για τις ανάγκες του Δ.Σ., του Προέδρου του Δ.Σ. και του Συντονιστή του ΦΔ.
- Συγκεντρώνονταν και αποστέλλονταν τα κάθε φύσης κείμενα που αφορούσαν τα μέλη Δ.Σ. του φορέα.
- Προετοιμάστηκαν οργανωτικά οκτώ (8) συνεδριάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Οι εργασίες που περιελάμβανε η προετοιμασία του κάθε Διοικητικού Συμβουλίου περιγράφονται αναλυτικά ακολούθως: α) απεστάλησαν προσκλήσεις με ηλεκτρονικά και έντυπα μέσα, β) πραγματοποιήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τα μέλη του ΔΣ με στόχο την εξασφάλιση της απαρτίας του αριθμού των συμμετεχόντων, γ) διαμορφώθηκαν οι εισηγήσεις σε ενιαίο κείμενο μορφής pdf, το οποίο στη συνέχεια στάλθηκε στα μέλη ΔΣ για την ενημέρωσή τους για τα θέματα που θα συζητούνταν κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης.
- Τηρήθηκαν τα πρακτικά των αποφάσεων του Διοικητικού Συμβουλίου, τα οποία περιελάμβαναν εκατό (100) αποφάσεις. Επίσης, μετά την κάθε συνεδρίαση του σώματος ΔΣ ενημερωνόταν ο κατάλογος αποφάσεων ΔΣ, ένας συνοπτικός πίνακας που χρησιμεύει στην γρήγορη αναζήτηση των αποφάσεων του σώματος ΔΣ από την έναρξη λειτουργίας του φορέα μέχρι σήμερα.
- Τηρήθηκαν τα αρχεία πρακτικών, εισηγήσεων και αποφάσεων οκτώ (8) συνεδριάσεων του σώματος Δ.Σ. σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή.
- Αναρτήθηκαν στο site του φορέα (www.fdparnonas.gr) οι αποφάσεις του σώματος ΔΣ, μετά από ειδική διαμόρφωση των πρακτικών.
- Εξασφαλίστηκε η άμεση αναπαραγωγή, διανομή ή αποστολή των αποφάσεων ή εισηγήσεων στους κατάλληλους αποδέκτες, σύμφωνα με τις οδηγίες του Συντονιστή του ΦΔ.

Αναφορικά στη διοικητική υποστήριξη των υπηρεσιών του Φορέα.

- Ενημερωνόταν το πρωτόκολλο του φορέα καθημερινά με όλα τα εισερχόμενα και εξερχόμενα έγγραφα.
- Σε συνεργασία με τον Συντονιστή του ΦΔ, γινόταν ο χαρακτηρισμός /κωδικοποίηση των εισερχόμενων εγγράφων και ακολουθούσε η διανομή τους, εντός ή εκτός του Φορέα.
- Ενημερωνόταν καθημερινά το γενικό αρχείο εγγράφων του φορέα.

- Πραγματοποιήθηκαν κάθε φύσης διοικητικές εργασίες, όποτε αυτό κρίθηκε απαραίτητο για την εύρυθμη λειτουργία των υπηρεσιών του φορέα (δακτυλογράφηση, αναπαραγωγή κειμένων, τευχοποίηση διαφόρων εντύπων, σφράγισμα φακέλων, επιμέλεια και αποστολή διαφόρων εντύπων, αποστολή fax κ.λπ.)
- Διαχειριζόταν καθημερινά το τηλεφωνικό κέντρο, το fax και το email του φορέα διαχείρισης: info@fdparnonas.gr.
- Υποδεχόταν και πληροφορούσε επισκέπτες στα γραφεία του Φορέα.
- Εξωτερικές εργασίες κλητήρα και μεταφορά υλικών, εξοπλισμού και προσώπων.
- Φρόντισε για την ασφάλεια και την καθαριότητα των κτιριακών εγκαταστάσεων του φορέα.

Κεφάλαιο 9

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ

ΦΟΡΕΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Οι εργασίες -δράσεις που σχετίζονται με το παρόν κεφάλαιο ανήκουν στην αρμοδιότητα του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών. Το Γραφείο στελεχώνεται από ένα άτομο και υποστηρίζεται από τον Συντονιστή του ΦΔ και από άλλους εργαζόμενους του Φορέα Διαχείρισης και από τον Ανάδοχο (εξωτερικό συνεργάτη) παροχής Λογιστικών Υπηρεσιών:

- Αγγελική Δήμα, ΠΕ Οικονομολόγος / Λογίστρια, Υπεύθυνη Γραφείου

Αρμοδιότητες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Σύμφωνα με την ΚΥΑ 21393/2006

Στις αρμοδιότητες του Γραφείου Οικονομικών Υπηρεσιών των Φορέων Διαχείρισης σύμφωνα με το άρθρο 7 του «Κανονισμού λειτουργίας υπηρεσιών και του προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού» [Υ.Α. υπ' αριθ. 21393 (ΦΕΚ747/Β/21-6-2006)] περιλαμβάνονται συνοπτικά οι λειτουργίες:

- Οικονομικής διοίκησης
- Λογιστηρίου
- Διαχείρισης προμηθειών
- Ταμειακής διαχείρισης
- Μισθοδοσίας και διαχείρισης θεμάτων προσωπικού

Ειδικότερα:

1. Οικονομική διοίκηση

- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Η σύνταξη του προϋπολογισμού και του απολογισμού
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης των εγκεκριμένων προϋπολογισμών, ο εντοπισμός αποκλίσεων και η εισήγηση για διορθωτικές παρεμβάσεις.
- Η διαμόρφωση και παρακολούθηση του ταμειακού προγράμματος του Φορέα.
- Η μέριμνα για την κανονική είσπραξη των εσόδων του Φορέα και την έγκαιρη κατάθεσή τους.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της αποδοτικότητας των υπηρεσιών.
- Η κατάρτιση σχεδίων χρηματοδότησης των δραστηριοτήτων του Φορέα.
- Η μελέτη των οικονομικών καταστάσεων, η εξαγωγή συμπερασμάτων για την οικονομική πορεία και η διατύπωση προτάσεων για τη βελτίωση της οικονομικής βιωσιμότητας του Φορέα.

2. Λογιστήριο

- Η παροχή κάθε είδους στοιχείων για τη διαμόρφωση των οικονομικών προγραμμάτων του Φορέα.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.

- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η παροχή στοιχείων για την κοστολόγηση των έργων και των υπηρεσιών του Φορέα.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών και άλλων δανείων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων.

3. Προμήθειες

- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών (Συγκέντρωση παραγγελιών από τις υπηρεσίες, έρευνα αγοράς, διενέργεια διαγωνισμών, ετοιμασία συμβάσεων κ.λπ.) που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Η τήρηση των διαδικασιών παραλαβής, αποθήκευσης και χορήγησης αναλωσίμων ή παγίων υλικών.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.
- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα.

4. Ταμείο

- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.

5. Μισθοδοσία και διαχείριση θεμάτων προσωπικού

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία).
- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, άδειες, απουσίες, βεβαιώσεις, πειθαρχικά κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

Εργασίες γραφείου οικονομικών υπηρεσιών

Κατά το έτος 2016 εκτελέστηκαν από το Γραφείο Οικονομικών Υπηρεσιών, οι παρακάτω οικονομοτεχνικές εργασίες στο πλαίσιο λειτουργίας του Φορέα Διαχείρισης, συνεπικουρούμενο από τον ανάδοχο που έχει αναλάβει την παροχή υπηρεσιών Λογιστικής Υποστήριξης του (με βάση τη

σύμβαση με ημερομηνία 15/11/2011, εγκεκριμένη με την υπ' αριθ. 31/2011 απόφαση του ΔΣ) και από το Συντονιστή του ΦΔ.

Αναφορικά στην Οικονομική διοίκηση, τη διαχείριση του Λογιστηρίου και τη διαχείριση του Ταμείου του Φορέα Διαχείρισης:

- Προετοιμασία και σύνταξη Μηνιαίου Δελτίου Δήλωσης Δαπανών (ΔΔΔ), Αποστολή σε ΕΠΠΕΡΑΑ (ταχυδρομικά και ηλεκτρονικά), αποστολή ΔΔΔ ηλεκτρονικά σε ΟΠΣ.
- Ενέργειες για την εκταμίευση χρημάτων από το Πράσινο Ταμείο (σύνταξη αιτήματος – και των λοιπών απαραίτητων αρχείων - και έγκρισή του από το ΔΣ, αποστολή του στο Πράσινο Ταμείο και έπειτα από την έγκριση της Κατανομής, αποστολή στον Υπόλογο των απαραίτητων εγγράφων για την εκταμίευση του ποσού). Οι παραπάνω εργασίες, μέχρι το τελευταίο στάδιο της εκταμίευσης του ποσού, εκτελούνται σταδιακά σε χρονικό ορίζοντα 2-3 μηνών.
- Επικοινωνία με τη Διαχειριστική Αρχή του ΕΠΠΕΡΑΑ, του Πράσινου Ταμείου & με τμήματα του ΥΠΕΝ, του Υπ. Οικονομικών & του Υπ. Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Η μέριμνα για τη τήρηση όλων των διαδικασιών που προβλέπονται στο Κανονισμό οικονομικής διοίκησης και διαχείρισης του Φορέα.
- Σύνταξη και αποστολή (ηλεκτρονικά και μη) στατιστικών πινάκων σε ΕΛΛΣΤΑΤ (τριμηνιαία και ετήσια), ΥΠΕΚΑ (μηνιαία οικονομικά στοιχεία για τη Δ39 & το Βιβλίο Μητρώου Δεσμεύσεων), σε Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ (μέσω ΟΠΣ για το έτος 2012, τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία απολογισμού & αποτελεσμάτων χρήσης, μηνιαία στοιχεία Προσλήψεων-Αποχωρήσεων προσωπικού), σε Υπ. Οικ., ΓΛΚ, Δ/ση 22 Μισθολογίου (τριμηνιαία οικονομικά στοιχεία Μισθοδοσίας, Ισοζύγια των λογαριασμών του Λογιστικού Σχεδίου '60' & '61' και αντίγραφα Μισθοδοτικών Καταστάσεων).
- Αποστολή στοιχείων για το προσωπικό και για οικονομικά, μισθοδοτικά, νομικά και λοιπά ζητήματα σε ΥΠΕΝ (διάφορα τμήματα), σε Υπ. Διοικητικής Μεταρρύθμισης, σε Υπ. Οικονομικών (Δ/ση ΔΕΚΟ).
- Αποστολή στοιχείων σε ΥΠΕΝ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) για την κατάρτιση Μεσοπρόθεσμου Προγράμματος Δημοσιονομικής Πολιτικής 2015-2018.
- Αποστολή στοιχείων για το Προσωπικό και για Οικονομικά – Νομικά ζητήματα σε ΥΠΕΚΑ (Γεν. Δ/ση Διοικήσεως, Δ/ση Νομοθετικού Έργου, Τμήμα Εποπτείας Νομικών Προσώπων).
- Αποστολή επιστολής σε ΥΠΕΝ (Δ/ση Δημοσ. Αναφορών & ΠΥ, Τμ. Παρακ. Εποπτ. Φορέων) σχετικά με την Κατάρτιση Προϋπολογισμού Εσόδων.
- Αποστολή Επιχειρησιακού και Στρατηγικού Σχεδίου του ΦΔ για την περίοδο 2019 - 2020, στο Υπ. Οικονομικών (Δ/ση ΔΕΚΟ) και στο ΥΠΕΝ.
- Τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των οικονομικών πράξεων του Φορέα (Λογαριασμοί λογιστικού σχεδίου, βιβλία, καταστάσεις κ.λπ.) σύμφωνα με το υφιστάμενο λογιστικό σχέδιο.
- Η διαχείριση / αξιοποίηση των χρηματικών διαθεσίμων του Φορέα.
- Η τήρηση των διαδικασιών ετοιμασίας των παραστατικών για τη διενέργεια εισπράξεων και πληρωμών μετά από έλεγχο των σχετικών δικαιολογητικών.
- Η διενέργεια όλων των εισπράξεων και πληρωμών που βασίζονται σε νόμιμα δικαιολογητικά.
- Η τήρηση των διαδικασιών απεικόνισης των ταμειακών πράξεων (Εκδίδει τα αποδεικτικά παραλαβής, συγκεντρώνει και καταχωρεί στα σχετικά λογιστικά βιβλία τις εισπράξεις εσόδων καθώς και των πληρωθέντων χρηματικών ενταλμάτων).
- Η απόδοση των κρατήσεων που γίνονται υπέρ τρίτων και των ασφαλιστικών εισφορών μέσα στις νόμιμες προθεσμίες.
- Η εκτέλεση όλων των οικονομικών δοσοληψιών που σχετίζονται με Τράπεζες.
- Η τήρηση υποχρεώσεων της ασφαλιστικής και φορολογικής νομοθεσίας.
- Εξέταση διαφόρων σταλμένων εγγράφων από υπηρεσίες υπουργείων, Νόμων & Εγκυκλίων.

- Η εκκαθάριση και εντολή πληρωμής κάθε δαπάνης του Φορέα, η έκδοση των σχετικών ενταλμάτων πληρωμών στο όνομα των δικαιούχων, η καταχώρηση αυτών στα αντίστοιχα λογιστικά βιβλία και ο έλεγχος της νομιμότητας της κάθε δαπάνης.
- Τήρηση του Μητρώου Δεσμεύσεων.
- Καταχώρηση στο Βιβλίο Εγκρίσεων και Εντολών Πληρωμής.
- Προετοιμασία των εγγράφων για την Ανάρτηση της Απόφασης Ανάλυσης δαπανών του ΦΔ στην ΔΙΑΥΓΕΙΑ.
- Ενημέρωση αρχείων λογιστικού περιεχομένου.
- Σύνταξη βεβαιώσεων & αποστολή τους προς μισθωτούς, προμηθευτές και αναδόχους του ΦΔ.
- Η παρακολούθηση των τραπεζικών λογαριασμών και η υποβολή δικαιολογητικών στην ΕΤΕ για την ανανέωση της γνωμάτευσης για τη νομιμοποίηση των εκπροσώπων.
- Η τήρηση αρχείου με όλα τα παραστατικά έγγραφα και αποδεικτικά δαπανών.
- Η σύνταξη του ισολογισμού, των αποτελεσμάτων της χρήσης και όλων των απαιτούμενων οικονομικών εκθέσεων του 2015.
- Σύνταξη Προϋπολογισμού 2016 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Η παρακολούθηση της υλοποίησης του εγκεκριμένου προϋπολογισμού 2016 και σύνταξη Πιθανής Εκτέλεσης του Προϋπολογισμού του 2017 και αποστολή του στο ΟΠΣ-ΔΕΚΟ του Υπ. Οικ., Δ/ση ΔΕΚΟ.
- Σύνταξη δηλώσεων & καταστάσεων και υποβολή τους στη ΔΟΥ Τρίπολης και στη Γενική Γραμματεία Πληροφοριακών Συστημάτων (ΓΓΠΣ) του Υπ. Οικονομικών, μηνιαία .
- Συναντήσεις και συνεργασία με τα λοιπά τμήματα του Φορέα Διαχείρισης για ενημέρωση και για ενέργειες για την υλοποίηση των έργων και των προγραμμάτων του.
- Επικοινωνία και συνεργασία με άλλους Φορείς Διαχείρισης για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.
- Επικοινωνία και συνεργασία με τη Νομικό, τον Ορκωτό Λογιστή & το Λογιστή για ενημέρωση και για επίλυση διαφόρων θεμάτων.

Αναφορικά στη διαχείριση των Προμηθειών του Φορέα Διαχείρισης:

- Τήρηση αρχείων προμηθειών, προμηθευτών και εξωτερικών συνεργατών του Φορέα, και συγκεκριμένα ενημέρωση Πινάκων Αναδόχων και Προμηθευτών βάση των εντύπων της Διαχειριστικής Επάρκειας.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση της εκτέλεσης των συμβάσεων παροχής υπηρεσιών από τρίτους και της προμήθειας υλικών.
- Ειδικότερα, παρακολούθηση της εκτέλεσης των υπηρεσιών των αναδόχων, στα οποία είναι υπεύθυνο το προσωπικό των Οικονομικών Υπηρεσιών.
- Η τήρηση των διαδικασιών για την προμήθεια αναλωσίμων ή παγίων υλικών, που προβλέπονται στο κανονισμό προμηθειών του Φορέα.
- Η διαχειριστική παρακολούθηση των παγίων, καθώς και των κάθε φύσης αποθεμάτων υλικών του Φορέα.

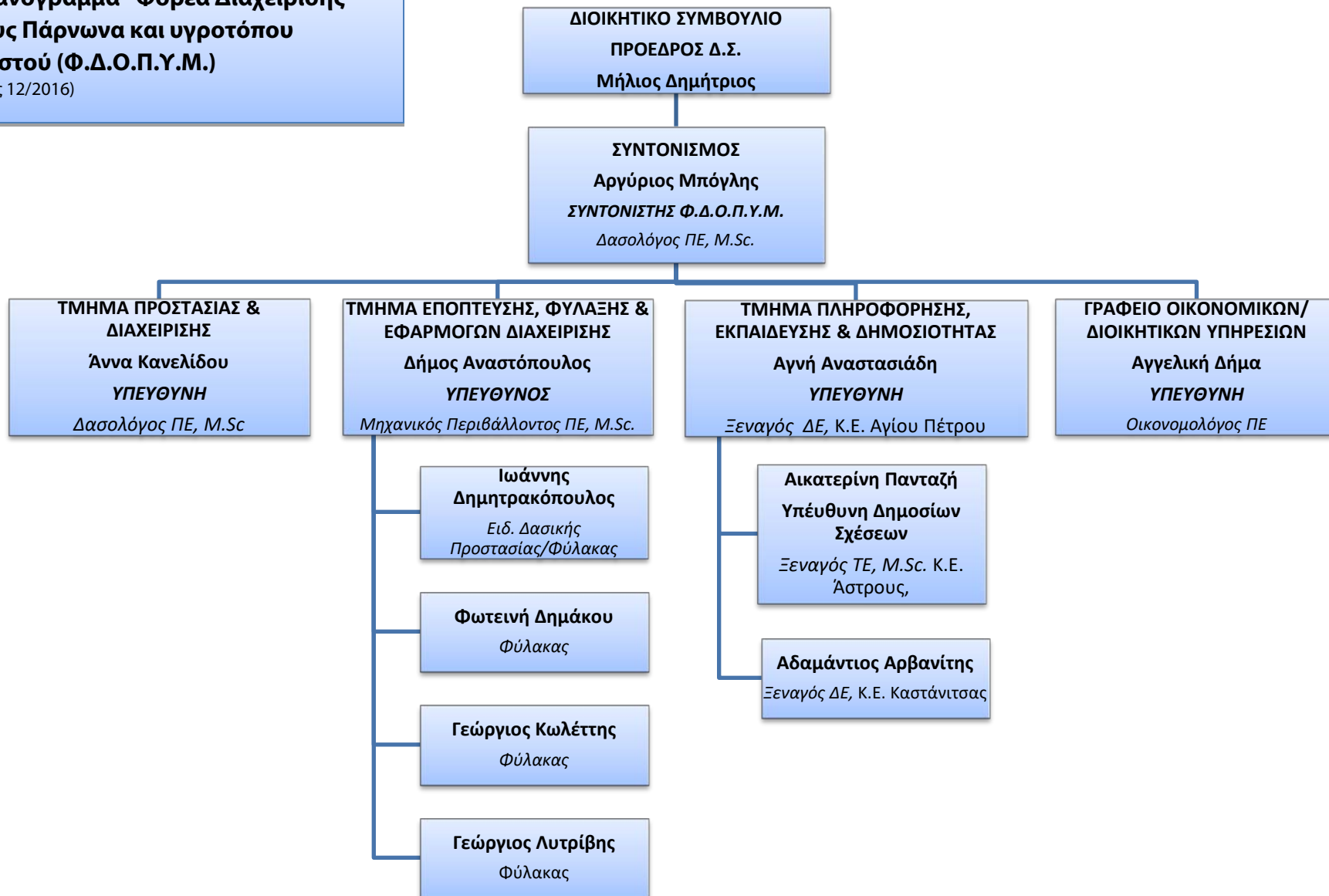
Αναφορικά στη Μισθοδοσία και τη διαχείριση θεμάτων προσωπικού του Φορέα Διαχείρισης:

- Η τήρηση των διαδικασιών μισθοδοσίας προσωπικού. (Σύνταξη των μισθοδοτικών καταστάσεων του προσωπικού, εκκαθάριση μισθών και ημερομισθίων, παρακράτηση των εισφορών των ασφαλιστικών ταμείων του προσωπικού και μέριμνα για τις σχέσεις με τα ασφαλιστικά ταμεία, μηνιαία υποβολή Αναλυτικής Περιοδικής Δήλωσης στο ηλεκτρονικό σύστημα του ΙΚΑ).
- Ένταξη του ΦΔ στο σύστημα της Ενιαίας Αρχής Πληρωμών από την αρχή του έτους 2016.

- Η τήρηση του μητρώου του προσωπικού του Φορέα με συνεχή ενημέρωση των υπηρεσιακών μεταβολών του.
- Η τήρηση των διαδικασιών που σχετίζονται με τις κάθε φύσης διοικητικές υποθέσεις του προσωπικού (προσλήψεις, στοιχεία ατομικής και οικογενειακής κατάστασης, εξέλιξη, αμοιβές, βεβαιώσεις κ.λπ.) σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο παρόντα Κανονισμό και την εργατική νομοθεσία.
- Σύνταξη της Συγκεντρωτικής Ετήσιας Κατάστασης Προσωπικού για το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας και ηλεκτρονική μηνιαία υποβολή του Προγράμματος Φυλάκων και Ξεναγών του Φορέα Διαχείρισης.
- Η παρακολούθηση και τήρηση των νόμων και των γενικών ρυθμίσεων της πολιτείας σε θέματα προσωπικού και εργασιακών σχέσεων.

**Οργανόγραμμα* Φορέα Διαχείρισης
όρους Πάρνωννα και υγροτόπου
Μουστού (Φ.Δ.Ο.Π.Υ.Μ.)**

*(όπως 12/2016)

Φορέας Διαχείρισης Όρους Πάρνωνα και Υγροτόπου Μουστού

Άστρος Αρκαδίας, ΤΚ 22001

Τηλ. 27550 22021 Fax. 27550 22806

Email: info@fdparnonas.gr, WEB: www.fdparnonas.gr